



BESLUITVORMING NIEUWE NATUUR ZEEF II



*Inhoudelijke beoordeling en toewijzingsvoorstel 33 projectvoorstellen
Nieuwe Natuur*

Inhoudsopgave

1. Voorgeschiedenis	3
2. Kaders en doelstellingen programma.....	5
3. Proces en de oogst van projectvoorstellen	9
4. Beoordeling.....	11
5. Vervolg - uitvoering.....	28
Bijlage I: Meetlat programma Nieuwe Natuur	30
Bijlage II: Inhoudelijke beoordelingsrapporten projectvoorstellen Nieuwe Natuur....	31
Bijlage III: Voorbeelden rangschikking projectvoorstellen op de criteria van de meetlat.....	123

1. Voorgeschiedenis

Naar aanleiding van het advies van dhr. Bekker over het project Oostvaarderswold hebben Provinciale Staten van Flevoland op 20 maart 2013 een motie aangenomen, waarin Gedeputeerde Staten zijn verzocht een programma Nieuwe Natuur in Flevoland te realiseren. Het programma heeft als doel om natuurontwikkeling in Flevoland vorm te geven in samenwerking met inwoners en Flevolandse natuurorganisaties. Het moet robuuste nieuwe natuur dichtbij grotere stedelijke concentraties opleveren waarbij wordt gekeken naar de vier kijkrichtingen van het Planbureau voor de Leefomgeving: vitale, beleefbare, functionele en inpasbare natuur.

Op 16 oktober 2013 hebben Provinciale Staten van Flevoland het Plan van Aanpak voor het programma Nieuwe Natuur in Flevoland vastgesteld en vervolgens is het programma opgesteld. In het Plan van Aanpak is een meetlat met twaalf beoordelingscriteria opgenomen (zie bijlage I), zodat direct aan het begin van het programma bij iedereen bekend was langs welke meetlat ideeën worden gelegd. Op 10 januari 2014 bleek dat maar liefst 79 ideeën voor nieuwe natuur in Flevoland waren binnengekomen via de digitale postbus van de provincie Flevoland. Eén van de indieners trok zijn idee na een informatiemarkt in en ging onder de vlag van een idee van een agrarische natuurvereniging verder.

Op 16 april 2014 hebben Provinciale Staten van Flevoland een eerste zeef door de projectideeën gehaald en een categorisering aangebracht. Deze categorieën van conclusies houden nog geen oordeel over projectideeën in, maar beoordelen de mate van passendheid:

Categorie A	Past binnen doelstellingen en kaders programma
Categorie B	Past binnen kaders programma maar een besluit bij zeef II is nodig of agrarisch natuurbeheer ook past binnen doelstellingen programma
Categorie C	Past niet binnen doelstellingen en kaders programma, maar is waardevolle bijvangst waarvan wordt onderzocht of ze langs andere weg (bijvoorbeeld POP3) toch gerealiseerd kunnen worden.
Categorie D	Past binnen doelstellingen kaders programma, maar betreft een locatie-ongebonden concept die als onderdeel van een onder categorie A of B genoemd projectidee gerealiseerd kan worden
Categorie E	Past niet binnen het programma Nieuwe Natuur en/of in provinciaal of gemeentelijk beleid en valt af voor de finaleronde

Er is een onderscheid gemaakt tussen projectideeën die als zelfstandig voorstel kunnen worden uitgewerkt (categorie A en B,) en ideeën (categorie C en D) die aansluiting moeten zoeken bij categorie A en B of buiten het programma verder moeten zoeken. De verschillende projectideeën per categorie:

Categorie	Aantal projectideeën
A	27
B	17
C	14
D	15
E	5

Er gingen daarmee 73 ideeën door naar de volgende ronde, die als opdracht hebben meegekregen om het idee uit te werken tot projectvoorstel. Bij amendement hebben Provinciale Staten van Flevoland aangegeven om tot een versnelde indikking van dit aantal ideeën te komen. In de maanden na de besluitvorming door Provinciale Staten hebben we gezien dat een clustering van projectideeën is ontstaan en indieners van meerdere ideeën prioriteiten zijn gaan stellen. Een aantal initiatiefnemers heeft geconcludeerd dat het idee buiten het programma Nieuwe Natuur om gerealiseerd kan worden (bv. kwaliteitsimpuls vogeltellocaties), of dat het onhaalbaar is om het idee binnen de termijn van het programma uit te werken omdat daarvoor draagvlak bij teveel partijen verkregen moet worden (bv. een natuurgebiedje onder elke Flevolandse hoogspanningsleiding). Daarnaast is een aantal indieners tot de conclusie gekomen dat er onvoldoende draagvlak is voor het idee.

2. Kaders en doelstellingen programma

Bij het aannemen van de motie van 20 maart 2013 en daarmee de start van het programma, gevolgd door de vaststelling van het Plan van Aanpak, is een aantal kaders en doelstellingen van het programma geformuleerd. De bestuurlijke kaders en doelstellingen zijn relevant, omdat ze een inkleuring geven aan de twaalf criteria van de meetlat. Door deze bestuurlijke inkleuring is er geen sprake van een volledige nevenschikking van de twaalf criteria. Als voorbeeld: in de aangenomen motie wordt het College van GS verzocht “een programma Nieuwe Natuur te realiseren met initiatieven waarbij veel aandacht wordt besteed aan de natuurontwikkeling nabij grotere stedelijke concentraties”. Hiermee krijgt het hierop betrekking hebbende criterium 3 uit de meetlat een zeker gewicht.

Hieronder worden de verschillende doelstellingen en kaders op een rij gezet.

Doelstellingen

- Gestreefd wordt naar verbetering van de groene kwaliteit van Flevoland die op breed draagvlak kan rekenen en waarbij wordt gekeken naar de vier kijkrichtingen van het Planbureau voor de Leefomgeving;
- Verspreiding van natuurontwikkeling over heel Flevoland, waarbij de nadruk ligt op nabij grotere stedelijke concentraties;
- Er wordt robuustheid van natuur nagestreefd waarbij geen versnippering van het landschap optreedt;
- Het programma ondersteunt de maatschappelijke beweging waarin inwoners zelf de regie nemen bij het inrichten en beheren van hun eigen woonomgeving;
- Het programma moet een evenwichtige verdeling voor de regio bevatten, maar ook een evenwicht tussen quick wins en projecten die een langere voorbereidingstijd vragen;
- Er moet sprake zijn van een kosteneffectieve invulling van natuurontwikkeling met haalbare en betaalbare projectvoorstellen;
- Kansen moeten worden benut om met het programma een zo groot mogelijke multiplier te realiseren. Die kan ook in crossovers met andere beleidsterreinen zitten;
- De verbindingsfunctie van het Oostvaarderswold wordt als inzet losgelaten.

Bij het vaststellen van zeef I (16 april 2014) hebben Provinciale Staten van Flevoland daarbij de volgende doelstelling geformuleerd ten aanzien van de uitgewerkte projectvoorstellen:

- Het projectvoorstel moet tot stand zijn gekomen door middel van een proces van samenwerking met andere projectindieners en grote organisaties worden specifiek uitgedaagd om samen te werken met kleinere initiatiefnemers.
- De provincie moet dit projectvoorstel kunnen leggen langs de twaalf criteria van de meetlat en het moet helder zijn wat precies aan de provincie wordt gevraagd. Ook moet helder zijn wat de relevante criteria en feiten zijn, zoals het aantal hectares, wie de betrokken grondeigenaren zijn en waar het benoemde project zich bevindt.

Kaders

a. grond

- Om rust in het gebied Oostvaarderswold te creëren, hebben Provinciale Staten van Flevoland in de op 20 maart 2013 aangenomen motie aan het College van GS verzocht om een tijdelijk moratorium in acht te nemen op de gronden die zijn gelegen in het voormalig Oostvaarderswold. Bij de vaststelling van het Plan van Aanpak Nieuwe Natuur in Flevoland is al vastgelegd dat dit moratorium eindigt op het moment dat Provinciale Staten een besluit nemen over de ingediende projectvoorstellen. Met de beëindiging van het moratorium ontstaat voor Gedeputeerde Staten de handelingsvrijheid om de verworven gronden in te zetten voor de realisatie van de gehonoreerde projectvoorstellen;
- Gronden in het Oostvaarderswold zijn, met uitzondering van de door Staatsbosbeheer verworven gronden, met ILG-middelen aangekocht. Het Rijk heeft aangegeven dat de gronden voor het programma kunnen worden ingezet, mits het ook voor nieuwe natuur wordt ingezet.

Het beschikbare kapitaal voor het programma Nieuwe Natuur zit grotendeels in grond: 780 hectare in het voormalig Oostvaarderswold en 112 hectare aan ruilgronden. Deze gronden zijn in eigendom bij drie verschillende partijen: de provincie Flevoland is eigenaar van ruim 270 hectare, Staatsbosbeheer heeft ruim 170 ha hectare en Het Flevo-landschap heeft ruim 450 hectare in eigendom.

Naast de landbouwgrond die momenteel in eigendom is, hebben we ook erven en opstallen in eigendom. In oktober 2014 zijn de gronden, erven en opstallen opnieuw getaxeerd (geveltaxatie). Hieruit blijkt dat de actuele waarde € 94,1 mln is. Hierbij wordt aangetekend dat het bij de verdere uitwerking van de gehonoreerde projecten noodzakelijk zal zijn om gedetailleerdere taxaties uit te voeren. Een aandachtspunt is nog de functie van de vrijkomende opstallen: het is zeer goed denkbaar dat bij ruiling of verkoop van grond de nieuwe eigenaar of pachter geen belangstelling zal hebben voor de opstallen. De waarde van de opstallen is mede afhankelijk van de gebruiksmogelijkheden en de marktvraag.

b. Contractuele verplichtingen

Door de provincie is een aantal contractuele verplichtingen aangegaan. Deze bestaande afspraken dienen tot een eindpunt gebracht te worden. Dit betreft de volgende overeenkomsten:

1. Samenwerkingsovereenkomst Oostvaarderswold – Provincie Flevoland, gemeente Zeewolde, Lelystad, waterschap Zuiderzeeland, Staatsbosbeheer, getekend in december 2010;
2. Overeenkomst Provincie Flevoland en Staatsbosbeheer d.d.28 juni 2010;
3. Overeenkomst natuurcompensatie Rijksweg A6 tussen Rijkswaterstaat en provincie Flevoland d.d.28 september 2010;

In deze overeenkomsten zijn verplichtingen aangegaan voor het realiseren van natuurcompensatie. De verplichtingen natuurcompensatie bevat de volgende omvang: 115 ha kiekendiefferagegebied, 68,5 ha moeras en 182 ha bos (waarvan 72 ha EHS compensatie betreft). De provincie heeft geld ontvangen voor het overnemen van deze verplichtingen. Met de door Provinciale Staten aangenomen motie is aangegeven dat de natuurcompensatieverplichtingen integraal onderdeel uitmaken van het Programma Nieuwe Natuur.

c. Financiën

Het programma Nieuwe Natuur is van start gegaan met als kader de provinciale bijdrage aan de gebiedsontwikkeling Oostvaarderswold. Deze bijdrage is eerder vastgesteld op maximaal € 33,9 miljoen. Bij de vaststelling van het Plan van Aanpak Nieuwe Natuur in Flevoland is uitgesproken dat onze aanpak zich richt op zowel waardebehoud als schadebeperking. We kunnen constateren dat we hierin succesvol zijn geweest. We konden de aangehouden reservering voor de afwikkeling van schadeclaims de afgelopen tijd fors verkleinen. Van het bedrag van € 33,9 miljoen is, na aftrek van reeds aangegane verplichtingen, afgeronde bijdragen en afwikkeling van schadeclaims, op dit moment nog circa € 5,3 miljoen vrij aanwendbaar binnen het programma. Daarnaast is er een positief saldo ontstaan op ontvangen pachtgelden versus daaruit voortvloeiende uitgaven van € 1,2 mln. Hiermee is in totaal € 6,5 mln. vrij aanwendbaar binnen het programma.

Daarnaast is van de natuurcompensatieverplichtingen die de provincie op zich heeft genomen nog een bedrag van € 8,4 mln. beschikbaar. (De rest zit al in grond). De kapitaallasten van de gronden en opstallen die de provincie in eigendom heeft, staan op de balans voor € 3,2 mln. Hier heeft in het verleden al een afboeking op plaatsgevonden. De resterende boekwaarde dient bij inzet van de gronden ten behoeve van natuur te worden afgeboekt. Dit betekent dat binnen het programma Nieuwe Natuur in Flevoland naast de beschikbare hectares grond nog € 11,7 miljoen beschikbaar is.

Dit bestaat (globaal) uit:

- Resterende middelen € 33,9mln (na schadeclaims):	€ 5,3 mln
- Reeds gespaarde pachtinkomsten t/m 2014:	€ 1,2 mln
<i>Totaal vrij beschikbaar</i>	<i>€ 6,5 mln</i>
- Restant compensatiegelden Rijkswaterstaat:	€ 8,4 mln
<i>Totaal incl. restant compensatiegelden</i>	<i>€ 14,9 mln</i>
- Aflossen boekwaarde grond	€ -3,2 mln
<i>Totaal incl. compensatie en aflossing boekwaarde grond</i>	<i>€ 11,7 mln</i>

Dit betekent dat het werkkapitaal van het programma Nieuwe Natuur in Flevoland inclusief de waarde van de grond, erven en opstallen (de eerder genoemde € 94,1 mln, uit een recente geveltaxatie) € 105,8 mln. is. Dit werkkapitaal is voor wat betreft de grond op dit moment verdeeld over drie eigenaren: provincie Flevoland, Staatsbosbeheer en Het Flevo-landschap.

Bij de vaststelling van het Plan van Aanpak gingen we er nog van uit dat het programma vooral op de 780 hectare in het gebied van het voormalige Oostvaarderswold betrekking zou hebben. De 112 hectare ruilgronden reserveerden we vanuit het behoedzaamheidsbeginsel op dat moment nog voor de risicoparagraaf, met name de afwikkeling van schadeclaims uit het project Oostvaarderswold en de financiële afwikkeling van Kotterbos en Horsterwold. Inmiddels is er voldoende zekerheid dat deze risico's betaald kunnen worden uit het nog beschikbare restbedrag van de € 33,9 mln. die de provincie heeft gereserveerd voor het programma Nieuwe Natuur. Deze bedragen zijn in het bovenstaande overzicht reeds afgetrokken van de resterende middelen, waarna nog € 4,4 mln vrij aanwendbaar binnen het programma resteert. Daarmee zijn de 112 hectare ruilgronden geheel beschikbaar voor het

programma. Een belangrijke stap die het afgelopen jaar is gezet, is dat deze BBL-gronden ook in vol eigendom aan de provincie zijn overgedragen, zodat de provincie na besluitvorming over te honoreren projecten ook handelingsvrijheid heeft ten aanzien van deze gronden.

3. Proces en de oogst van projectvoorstellen

In juni werd als tussenstand aan de statencommissie Ruimte & Leefomgeving gemeld dat er voor circa 20-25 gebieden geclusterde projectvoorstellen in voorbereiding waren. Bij het sluiten van de postbus op 31 augustus 2014 bleek die inschatting juist: er zijn voor 22 gebieden uitgewerkte projectvoorstellen ingediend. De voorstellen die op dezelfde gebieden betrekking hebben, konden in de vier zomermaanden waarin ze uitgewerkt moesten worden nog niet volledig geïntegreerd worden. Een aantal indieners heeft er zodoende voor gekozen om een eigen projectvoorstel uit te werken en daarbij naar beoogde samenwerkingspartners te verwijzen. Dit heeft geresulteerd in 33 projectvoorstellen, die gegroepeerd kunnen worden naar de genoemde 22 gebieden. Die 22 gebieden vertonen overigens ook nog overlap. Daarnaast zijn voorstellen ingediend die nog op verschillen plaatsen kunnen worden ingediend. De 33 projectvoorstellen en 22 gebieden zijn de volgende:

Noordoostpolder/Urk	
1 Urkerveld	Gemeente Urk
2 Kuinderbos	Staatsbosbeheer
3 Nieuwe Natuur bij Schokland	Gemeente Noordoostpolder
4 Noordwest Schokland	Schenk e.a.
5 Landgoed Wellerwaard	Grontmij
6 Ruimte en Lucht voor Natuur	NLR en Natuurmonumenten
7 Winst voor weidevogels en wintergasten	Natuurmonumenten
Dronten/Lelystad	
8 Oostkant Dronten	Gemeente Dronten
8A Landgoed Vossemeer	Euforbia
8B Landgoed Wildrijck	Dhr. Riepma
9 Natuur op G38	Fam. Barkema
10 Swifterpark	Fam. Van Dalen
11 Natuur in Bedrijf	Fam. Cryns
12 Oostvaardersplassengebied	Staatsbosbeheer
12A Oostvaardersplassen	Nico Dijkshoorn
13 Airport Garden City	OMALA en Flevo-landschap
14 Het eetbare doolhof	Cittanova en Donker Groen
Almere/Zeewolde	
15 De Eemvallei	Staatsbosbeheer
15A Voedselbossen	Urgenda/NMF e.a.
15B De Speelwildernis	Groen Gras
15C Schollevaarweg	Gebr. Hut
15D Luierpark	Mw. Ras
15E Het Kroonbos	Dhr. Van der Mee
16 De Kop op het Horsterwold	Staatsbosbeheer
16A Geitenboerderij met restaurant	Fam. Verduijn
17 Noorderwold-Eemvallei	Flevo-landschap en ERF
17A Een vierkante meter natuur	Mw. Dubois
18 Pioniernatuur Flevoland	ANV Akkerwaard e.a.
19 Natuurboerderij Vliervelden	Dhr. T. Saat
20 De Grote Trap	Flevo-landschap
21 Harderbos en Harderbroek verbonden	Natuurmonumenten
21A Kavel Van de Westerengh	Gebr. Van de Westerengh
22 Gouden randen langs de Pampushout	Flevo-landschap

Link google mapskaart: <http://wqd.nl/youbj>

Mede doordat een aantal in beginsel combineerbare projectvoorstellen nu nog naast elkaar is ingediend, is het in totaal gevraagde aantal hectares met ruim 2.200 ha groot. Ook in geld uitgedrukt is de optelsom van alle gevraagde financiële bijdragen (verwerving, inrichting, beheer, proceskosten, overige bijdragen) met zo'n € 285 miljoen fors. Grosso modo zou dan hooguit 1/3 van alle voorstellen gehonoreerd kunnen worden. Dat levert een stevig keuzevraagstuk op.

Tegelijkertijd kan worden geconstateerd dat combinatiemogelijkheden nog niet ten volle zijn benut en dat cofinancieringsmogelijkheden wel worden aangestipt, maar in het tijdsbestek voor de uitwerking van de projectvoorstellen nog niet zijn uitgewerkt. Hierdoor wordt op dit moment nog vooral een beroep gedaan op het programma Nieuwe Natuur, terwijl bij een uitwerking van cofinancieringsmogelijkheden wellicht meer projecten realiseerbaar zijn of projecten een kwaliteitsimpuls kunnen krijgen. Ook is de omvang van een aantal projectvoorstellen fors aangezet, waar een kleinere omvang ook mogelijk is.

De afgelopen maanden is zichtbaar geworden dat het programma Nieuwe Natuur in Flevoland veel energie heeft losgemaakt. Niet alleen terreinbeherende organisaties en gemeenten hebben in het programma kansen gezien om kwaliteitsimpulsen te geven aan Flevoland. Ook ondernemers en particulieren hebben creatieve ideeën ingebracht en bleken de afgelopen maanden ook bereid om – veelal ondersteund via de Dienst Landelijk Gebied en andere deskundigheid die via de provincie beschikbaar is gesteld – heel veel tijd en energie te steken in de uitwerking van hun idee. Bij het lezen van de 33 projectvoorstellen spat de passie voor natuur, de leefomgeving of het agrarisch bedrijf haast van de bladzijden. Allen verdienen een groot compliment voor de energie die de afgelopen maanden in het programma Nieuwe Natuur is gestoken. Er zijn 33 voorstellen ingediend die allemaal op hun eigen wijze de kwaliteit van Flevoland kunnen verhogen.

Bij het opstellen van de meetlat is ervoor gekozen niet vooraf een rangorde of een weging aan te brengen. Hiermee heeft de provincie bewust ruimte gegeven voor nieuwe ideeën die niet sec aan het vastgesteld provinciaal omgevingsbeleid zijn te toetsen. Dat past helemaal in de keuze voor een bottom-up proces waarbij de uitkomsten niet op voorhand zijn in te kaderen. Zo heeft de open oproep om met ideeën voor nieuwe natuur te komen tot diverse ideeën geleid waarbij de beleefbaarheid (bv. kroonbos of luierpark) of functionaliteit (voedselbossen) van natuur dominant is en waar de robuustheid van de natuur van ondergeschikte betekenis is.

Met de Toekomstvisie Natuur en Landschap, die op 29 oktober 2014 door Provinciale Staten wordt besproken, heeft de provincie dit dilemma enigszins ondervangen. In die toekomstvisie wordt een verbreding van het natuurbeleid in gang gezet, waarbij vooral de beleefbaarheid en de functionaliteit extra aandacht krijgen. Op basis hiervan zal een bestuurlijke afweging worden gemaakt waarbij alle twaalf criteria in de vastgestelde meetlat als basis dienen.

4. Beoordeling

4.1 Inleiding

Er is een aantal vraagstukken dat binnen het kader van de opdracht van Provinciale Staten op dit moment in het programma Nieuwe Natuur worden aangeraakt, maar waarop nog een antwoord moet worden gevonden:

- *Het nabijheidscriterium*

In de motie van 20 maart 2013 is vastgelegd dat het programma Nieuwe Natuur veel aandacht zal geven aan natuurontwikkeling dichtbij grotere stedelijke concentraties. Hierbij zijn geen percentages vastgelegd. Circa 50% van de inwoners van Flevoland woont in Almere, en ca. 70 % woont in Almere en Lelystad. Dat zijn de twee grootste stedelijke concentraties in onze provincie. Daarbij is van belang dat het grootste deel van de natuurcompensatieverplichtingen, die via het programma Nieuwe Natuur ingelost moeten worden, in Almere zijn ontstaan. We hebben daarom als vertrekpunt gehanteerd dat het grootste deel van het programma Nieuwe Natuur moet neerslaan in Zuidelijk Flevoland (nabij Almere en Lelystad).

- *Voorstellen voor gebiedsontwikkeling versus projectvoorstellen/inrichtings-initiatieven*

De ingediende projectvoorstellen blijken zowel concrete projectvoorstellen en inrichtingsinitiatieven als globalere gebiedsvisies te bevatten. Met name de concrete voorstellen zijn een bijzondere opbrengst van het bottum up-proces en behelzen ook ideeën die via een traditionelere aanpak wellicht niet ontstaan zouden zijn. Een belangrijk deel van deze voorstellen (bv. speelbos, luierpark) moeten gecombineerd worden met de gebiedsontwikkelingsvoorstellen, mede omdat de indieners aangeven dat zij zelf niet de eigenaar en beheerder willen zijn. Daarnaast dragen de concrete voorstellen bij aan de verrijking van de gebiedsontwikkelingen. Het zijn mooie kralen aan de ketting. De integrale benadering is weliswaar als voorwaarde gesteld, maar aan de initiatiefnemers zijn tot dusverre geen opdrachten gegeven op welke wijze en in welke fase de integratie bereikt moet zijn en welke prikkels / instrumenten hiervoor beschikbaar zijn.

Dat combinatiemogelijkheden wel zijn aangestipt, maar in deze fase nog niet volledig tot wasdom zijn gekomen, heeft naast het tijdaspect en de wil tot samenwerking ook te maken met financiële, beheersmatige en soms emotionele consequenties die aan samenwerking kleven. De partijen hebben zich in deze fase nog primair gefocust op de eigen ideeën en de eigen kansen. Het is een opgave om in de besluitvorming de voedingsbodem voor de gewenste samenwerking te leggen. Om te voorkomen dat concrete voorstellen ondersneeuwen in gebiedsprocessen, zijn ze bij de toetsing afzonderlijk beoordeeld (en dus niet alleen als onderdeel van een gebiedsontwikkeling) en wordt ook per voorstel een besluit voorgesteld waarin de concrete voorstellen een duidelijke positie krijgen.

- *Kosteneffectiviteit*

In de projectvoorstellen zit een grote range als het gaat om de verhouding prijs / kwaliteit. Dit wordt onder andere bepaald door het prijsverschil van gronden door Flevoland heen, maar ook door verschillen in ambitieniveau bij de inrichting en het al dan niet opnemen van pluspakketten, beheerkosten en proceskosten voor de verdere

uitwerking. In de beoordeling is nu uitgegaan van hetgeen de indieners zelf hebben aangegeven. Waar dat niet duidelijk is, hebben we een basiskwaliteit verondersteld. Hierover zullen in het vervolgtraject nog nadere afspraken met de gehonoreerde projectindieners worden gemaakt. Daarnaast zijn de projecten beoordeeld op de multipliereffecten, alsmede op de verwachtingen over structuurversterkende of revolverende effecten.

- *Zekerheidsstelling*

Het risicoprofiel tussen de projectenvoorstellen loopt sterk uiteen. Weliswaar is behoefte aan haalbare en betaalbare projecten, echter juist de invulling van nieuwe natuur kan gebiedsontwikkelingen op gang helpen en ondersteunen. Dat heeft per definitie een hoger risicoprofiel. Gezocht wordt naar een goede balans. Een belangrijke rol hierin is weggelegd voor het Rijksvastgoedbedrijf als een belangrijke grondeigenaar.

Een aantal projectvoorstellen is als laag hangend fruit te kenmerken. Dit zijn voorstellen waarbij de gronden reeds in bezit zijn, geen ingewikkelde planologische procedures gevolgd hoeven worden en die op korte termijn tot uitvoering kunnen komen. Gestimuleerd zal worden om deze voorstellen op korte termijn tot uitvoering te brengen. Dit geldt onder meer voor enkele natuurcompensatieverplichtingen.

- *Effecten op landbouw*

Een belangrijk kritiekaspect op het Oostvaarderswold was het doorsnijden en uitnemen van hoogwaardig landbouwgebied. De ingediende projectvoorstellen voor gebiedsontwikkeling behelzen veelal het uitnemen van areaal uit de landbouwfunctie ten behoeve van natuurontwikkeling. LTO Noord heeft bij Zeef 1 verzocht om bij het afwegen van projecten rekening te houden met de landbouwkundige waarde van de gebieden. Dit is één van de criteria van de meetlat, waarbij altijd sprake zal blijven van een bestuurlijke afweging. Daarnaast bestaan er relevante verschillen tussen onze polder in landbouwkundige structuur. De schaal en omvang van percelen en bijbehorende grondwaarden is in Zuidelijk Flevoland anders dan in Noordelijk Flevoland. Daarmee lijkt een eenvoudige ruiling tussen bedrijven niet aan de orde. Bij de uitwerking moet in samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf marktconform maatwerk worden gemaakt.

- *Categorisering*

In zeef 1 is als dilemma het al dan niet kiezen voor weidevogelgebieden en agrarisch natuurbeheer aangeraakt. Toen is aangegeven dat bij zeef 2 een standpunt ingenomen moet worden of vanuit het programma Nieuwe Natuur projecten worden ondersteund die een agrarische bestemming behouden. Dit dilemma lijkt zich echter niet voor te doen: er zijn alleen projectvoorstellen ingediend waarbij de bestemming van de natuurkernen 'Natuur' wordt, al is het soms met agrarisch medegebruik. Dit geldt ook voor de twee ingediende voorstellen voor weidevogelgebieden. Daarnaast wordt als uitgangspunt gehanteerd dat bij de diverse voorstellen met natuur/ landbouw-combinaties alleen de natuuronderdelen uit het programma Nieuwe Natuur worden betaald.

- *Beheerkosten*

In de 365,5 ha natuurcompensatieverplichtingen die de provincie Flevoland de afgelopen jaren van andere partijen heeft overgenomen, zijn zowel kosten van

verwerving, inrichting als beheer opgenomen. Voor deze beheerkosten is intern afgesproken dat ze de eerste tien jaren vanuit het programma Nieuwe Natuur betaald worden en daarna uit de SNL-beheergelden.

Voor de niet compensatieverplichtingen is nog geen afspraak over beheerkosten gemaakt. Hiervoor is er in de begroting van het programma Nieuwe Natuur rekening mee gehouden dat ook voor deze hectares maximaal de eerste tien jaren het beheer uit het programma Nieuwe Natuur wordt betaald en dat voor de periode daarna geen beroep kan worden gedaan op SNL. Er zal dan op andere wijze in het beheer moeten worden voorzien. Zo wordt een prikkel ingebouwd om aan innovatieve verdienmodellen te werken. In diverse projectvoorstellen wordt aangegeven dat dit haalbaar is. Bij bv. het projectvoorstel voedselbossen wordt aangegeven dat vanaf 5-7 jaar geoogst kan worden.

4.2 Randvoorwaardelijke toetsing

Eén van de harde randvoorwaarden is dat met de te honoreren projectvoorstellen voor nieuwe natuur in ieder geval de natuurcompensatieverplichting, die Flevoland op zich heeft genomen, moeten worden ingelost. Als de diverse voorstellen op een rij worden gelegd, dan zit hierin maximaal 690 ha kiekendieffoerageergebied (optimaal/ sub-optimaal), 88,5 ha moeras en 252,5 ha bos. Hiermee biedt het complete pallet aan voorstellen ruimschoots de kans om de verplichtingen die zijn aangegaan (115 ha kiekendieffoerageergebied, 68,5 ha moeras en 182 ha bos (waarvan 72 ha EHS compensatie betreft) in te vullen. Omdat deels sprake is van EHS-compensatie, zijn voor dat deel de vigerende criteria voor EHS-compensatie van toepassing (nabijheid bij ingreepgebied, functionele uitbreiding van het natuurnetwerk door aanleg van verbindingzones tussen kerngebieden, aansluiten op kerngebieden e.d.). Tevens dienen de projectvoorstellen op het criterium zekerheid te worden getoetst, aangezien hier sprake is van een invulling van verplichtingen. Hierover zullen met de indieners van gehonoreerde voorstellen bindende afspraken worden gemaakt.

4.3 Thematische toetsing

Alle 33 ontvangen projectvoorstellen zijn afzonderlijk door inhoudelijk deskundige medewerkers beoordeeld op de twaalf criteria van de meetlat (zie bijlage II). Dit kan worden beschouwd als de objectieve basisinformatie die nodig is om tot een bestuurlijke afweging te kunnen komen. Deze beoordeling is mede gebaseerd op de Toekomstvisie Natuur en Landschap, die op 29 oktober 2014 door Provinciale Staten wordt besproken. De mate waarin het programma Nieuwe Natuur bijdraagt aan de doelen van deze Toekomstvisie Natuur en Landschap, is in de meetlat als criterium 5 meegenomen. Het programma Nieuwe Natuur dient nadrukkelijk meer doelen.

Vervolgens zijn alle 22 gebieden voor elk van de twaalf criteria van de meetlat in onderling verband gebracht (zie bijlage III). De overige 11 projectvoorstellen zijn als mogelijk onderdeel in deze gebieden meegewogen. Dit levert per criterium van de meetlat een rangorde op. De projectvoorstellen zijn zeer verschillend van karakter en detailniveau. Daarom is niet gekozen voor een multicriteria-analyse waarbij precies kan worden gemeten of een projectvoorstel op bv. plaats 16 of 17 in de rangorde geplaatst moet worden, maar van een ordening op basis van een best professional judgement waar de motivering onder de rangorde van groot belang is.

De samenvatting van deze beoordeling staat in het volgende overzicht.

	top
	subtop
	kop peloton
	buik peloton
	achterhoede

	Cluster belevingswaarde			cluster ecologische waarde			cluster multiplier		cluster zekerheid			
	crit. 1	crit. 2	crit. 3	crit. 4	crit. 5	crit. 6	crit. 7	crit. 8	crit. 9	crit. 10	crit. 11	crit. 12
Noordelijk Flevoland												
Urkerveld	++	++	+++	+++	++	0	++	++	+++	+	0	+
Kuinderbos	+	+	+	++	++	+	0	++	++	0	0	0
Schokland	++	+++	++	++	+	+	+++	+++	+++	0	0+	+
Percelen NW-Schokland Hut	0	+	++	0	0	+	0	0	0	0	+	0
Wellerwaard	+++	++	++	0	++	+	+	+	++	++	0	++
NLR / Voorsterbos	+++	+++	+	+++	+++	+	++	+	++	+	0	++
NOP weidevogels	+	+++	+	+++	++	+	+	++	+	+	0+	+
Oostelijk Flevoland												
Oostkant Dronten	+++	+++	+++	++	+++	++	+	+	+	+	++	0
- Landgoed Vossemeer	+++	++		+++		++	0+		++	++	0	++
- Landgoed Wildrijck	0	++				0	0		++	0	0	0
G38 Natuurhoeve Barkema	+++	0	++	++	+	+	+	++	+	++	0	+
Swifterpark	+++	++	++	0	+	0	+	+	+++	++	0	+
Natuur in bedrijf	++	+	+	0	+	+	+	+	++	++	0	+
Oostvaardersplassen-gebied	++	+++	+++	+++	+++	++	+++	+	++	+++	+	++
- Aanvullende voorstellen dhr. Dijkshoorn		++				+	0	+	0	++	++	++
Airport Garden City	+++	++	+++	0	++	0	++	+	+++	0	++	+
Eetbaar doolhof	+++	+++	+++	0	0	+	+	+	+	+	0	+
Zuidelijk Flevoland												
Stapstenen Eemvallei	+++	++	+++	+++	++	++	++	+++	++	+	++	+
- Voedselbossen		++				++	+	+	+	+	+	+
- Speelwildernis		+++				+	0	+	+	+	+	+
- Schollevarweg		++				++	0	+	0	+	0	0
- Luierpark		+++				+	+	+	+	+	+	+
- Kronbos		+++				+	+	+	+	+	0+	+
Kop Horsterwold	+++	+++	0	++	+++	++	+	+	+++	++	+	++
- Geitenboerderij Verduijn		+++				+	0	+	0	++	0	0
Noorderwold	+++	+++	+++	++	+++	+++	++	+	++	0	++	0
- Vierkante meter natuur		++				++	0	+	+	+	++	+
Pioniernatuur Akker	+	++	0	+	+	0	0	++	+	0	+	0
Natuurboerderij Vliervelden	++	++	+++	0	+	++	+	+	0	0	++	0
Grote Trap	+	+++	0	++	+	++	++	+	++	++	0	++
Harderbroek en -bos	0	++	+++	+++	+	+	+	+	+++	++	0	++
- Sternweg		+				0	0	+	+	0	0	0
Gouden randen Pampushout	0	++	+++	+	++	+	+	++	++	+	+	+

4.4 Toewijzingsvoorstel

Hieronder wordt een voorstel gedaan voor toewijzing van projectvoorstellen. Daarbij wordt ‘de trap af’ gewerkt en wordt begonnen met het projectvoorstel dat gemiddeld genomen het best scoort op de twaalf criteria van de meetlat.

4.4.1 Oostvaardersplassengebied (nr. 12)

Aan de hand van de twaalf criteria van de meetlat blijken vooral een paar omvangrijke projectvoorstellen in Zuidelijk Flevoland en bij de Oostvaardersplassen zeer goed beoordeeld te worden. Zeer positief is het oordeel over het project ‘Oostvaardersplassen – Iedereen is welkom’ dat Staatsbosbeheer heeft ingediend. Dit project bestaat eigenlijk uit verschillende onderdelen. Niet al deze onderdelen hebben overigens op nieuwe natuur betrekking. Zo wordt 120 ha kiekendieffoerageergebied bij de Trekweg genoemd, die op dit moment al in eigendom is bij Staatsbosbeheer en (tijdelijk) is ingericht als kiekendieffoerageergebied. Hier is onder meer een eigen compensatieverplichting van Staatsbosbeheer ingevuld. Staatsbosbeheer stelt voor om deze bestaande locatie te handhaven en daarmee kan worden ingestemd. Voor de optimalisatie van de inrichting wordt een bijdrage uit het programma gevraagd. Omdat het ook onze compensatieverplichtingen betreft, kan hiermee worden ingestemd. Daarnaast wordt voorgesteld om aan de Hollandse Hout een recreatieve en ecologische impuls te geven, onder meer door een slenk te realiseren. Dit betreft transformatie van bestaande natuur, die in het kader van het programma Nieuwe Natuur niet is beoordeeld. Graag verkennen we met Staatsbosbeheer andere financieringsmogelijkheden.

Aan de noordzijde van de Ibisweg wil Staatsbosbeheer 36 ha reeds verworven grond inrichten als kiekendieffoerageergebied. Samen met de hiervoor genoemde 120 ha bij de Trekweg is hiermee de gezamenlijke compensatieopgave van Staatsbosbeheer en Flevoland van 150 ha kiekendieffoerageergebied ingelost. Hiermee is het voorstel om ook aan de zuidzijde van de Ibisweg nog 44 ha reeds verworven grond in te richten als kiekendieffoerageergebied niet nodig. Bovendien past deze locatie minder goed bij de gedachte van Staatsbosbeheer om aan weerszijden van de A6 een etalage van het Oostvaarders-plassengebied te maken. De provincie stelt voor om deze kavel te verkopen of ruilen ten behoeve van natuurontwikkeling dichterbij het stedelijk gebied van Almere.

Bij deze gedachte past wel heel goed het verwerven en inrichten van een kavel van 90 ha tussen de Hollandse Hout en de A6. Ook dit gebied krijgt een inrichting die aantrekkelijk is voor kiekendieven, maar de doelstelling is hier breder: met het samenstel van de verschillende onderdelen krijgen de Oostvaardersplassen tussen de spoorlijn en de A6 een etalage die toegankelijk wordt voor de recreant. Hiermee wordt de beleefbaarheid van de Oostvaardersplassen verbeterd en kan tegelijk de rust in het meer kwetsbare deel van de bestaande Oostvaardersplassen als Natura 2000 gebied gewaarborgd worden. Voorgesteld wordt om dit voorstel te honoreren.

Dhr. Dijkshoorn heeft een projectvoorstel ingediend (nr. 12A) om binnen de bestaande Oostvaardersplassen op tien verschillende plaatsen de beleefbaarheid van het gebied te verbeteren. Deze voorstellen zijn besproken met Staatsbosbeheer, als beheerder van de Oostvaardersplassen. Van acht voorstellen heeft Staatsbosbeheer gemotiveerd aangegeven waarom ze – soms technisch, soms beleidsmatig – niet wenselijk of mogelijk zijn. Twee van de voorstellen ziet Staatsbosbeheer als waardevolle aanvullingen. Van het eerste voorstel, het vellen van delen van de wilgenrand langs de Oostvaardersdijk en Knardijk, geeft Staatsbosbeheer aan dat die deze winter al wordt uitgevoerd. Van het tweede voorstel, het aanwijzen van pechhavens op de Oostvaardersdijk als parkeerplaats, is de provincie als wegbeheerder geen voorstander. De maatvoering en inrichting van pechplaatsen is niet toegesneden op het gebruik als parkeerplaats. Het ombouwen van pechplaatsen tot parkeerplaatsen is zeer kostbaar, omdat daarvoor verbreding van het dijklichaam, verlegging van het fietspad en aanpassing van de weg nodig is.

Resumerend: vanuit het programma Nieuwe Natuur wordt budget beschikbaar gesteld voor de aankoop van het perceel Hollandse Hout (90 ha) en de inrichting en afkoop van tien jaar beheerkosten van de percelen Hollandse Hout en Ibisweg noord (36 ha). Het bestaande kiekendieffoerageergebied aan de Trekweg (120 ha) blijft gehandhaafd en wordt optimaal voor de kiekendief en als etalage van de Oostvaardersplassen ingericht.

4.4.2 De Kop van het Horsterwold (nr. 16)

Ook het beeld over het voorstel 'De Kop van het Horsterwold' van Staatsbosbeheer is zeer positief. Het gaat om 110 hectare reeds verworven grond tussen de Hoge Vaart en de Gooiseweg, waar 80 hectare van de boscompensatieverplichting kan worden gerealiseerd. In het projectvoorstel heeft Staatsbosbeheer ook een variant opgenomen met 100 hectare bos, maar die variant scoort beduidend minder goed op een aantal criteria van de meetlat. De variant waarin door de aanleg van een slenk een etalage

van de stille kern van het Horsterwold wordt gemaakt, verdient de voorkeur en sluit ook aan bij de keuzes die in de toekomstvisie natuur zijn gemaakt. De wijze waarop de relatie met het water wordt versterkt (Hoge Vaart, Bosruitertocht), heeft eveneens bijgedragen aan het positieve oordeel over dit projectvoorstel. Voorgesteld wordt om dit projectvoorstel geheel te honoreren.

In het projectvoorstel van Staatsbosbeheer wordt een combinatiemogelijkheid genoemd met het melkgeitenbedrijf van de fam. Verduijn (nr. 16A). Als locatie wordt gedacht aan een reeds verworven perceel net aan de overzijde van de Hoge Vaart. Uit de verdere verkenning moet blijken of dit de beste plek is. De provincie ziet een melkgeitenbedrijf met een natuur- en milieueducatie als een verrijking, maar beschouwt dit ook als een agrarische onderneming waaraan vanuit het programma Nieuwe Natuur geen bijdrage mogelijk is (staatssteun).

4.4.3 Projectvoorstellen in en rond het Oosterwold (nrs. 15, 15A, 15B, 15C, 15D, 15E, 17, 17A, 18, 19)

In en rond het Oosterwold is een groot aantal projectvoorstellen ingediend. Voor het gebied Oosterwold is een intergemeentelijke structuurvisie van kracht, die onder meer voorziet in de organische bouw van 15.000 woningen. Dit gebied zal de komende decennia dus sowieso al van kleur verschieten. Het samenstel van initiatieven heeft de potentie om een landschap met unieke kwaliteiten te creëren waar natuur, landbouw, cultuurhistorie en de stad gecombineerd worden. Door een aantal voorstellen kan het gebied ook een waardevolle invulling worden van het thema Growing Green Cities van de Floriade 2022. De modernste vormen van (biologische) landbouw worden dicht bij de stad en zelfs in het toekomstig stadsdeel Oosterwold gerealiseerd (nrs. 17, 18 en 19). Er kunnen één of meer voedselbossen van iconische omvang gerealiseerd worden (nr. 15A). Er ontstaat groen dat door vrijwilligers wordt gecreëerd en beheerd, zoals een luierpark (nr. 15D), een kroonbos (nr. 15E) of het project Een vierkante meter natuur (nr. 17A). Daarnaast kan door de werkwijze met kavelpaspoorten in het Oosterwold het nieuwe groen de aanjager worden van wonen in een groene setting.

We zien op dit moment dat de diverse bouwstenen nog naast elkaar aan de provincie zijn aangeboden. Dat is begrijpelijk, omdat de tijd om deze bouwstenen uit te werken krap was, maar er zit ook een element van concurrentie tussen de projecten in. Doordat de bouwstenen allemaal naast elkaar zijn ingediend, is de optelsom van natuurhectares in en rond het Oosterwold (naast de hiervoor al besproken projectvoorstellen bij Oostvaardersplassen en Horsterwold) ruim 900 hectare. Het verwevingsgebied van natuur en landbouw is minimaal 1.600 ha groot. Dit overstijgt royaal de ruimte die het programma Nieuwe Natuur in Flevoland biedt. Maar tegelijkertijd worden diverse cofinancieringsmogelijkheden genoemd die op dit moment nog niet zijn uitgewerkt (zoals Fonds Verstedelijking Almere, 'rode rechten' op de landschapskavels in het Oosterwold, EFRO, POP3, Leader, Nationale Postcodeloterij). Het lijkt daarom nuttig om de diverse voorstellen de komende maanden in samenhang verder uit te werken en de beste plekken voor de diverse kralen te bepalen (streven: medio 2015 gereed). Het is niet de bedoeling om een blauwdrukplan te maken. Ook cofinancieringsmogelijkheden kunnen uitgewerkt worden. De provincie is bereid voor de optelsom van projectvoorstellen in dit gebied in totaal 450 hectare grond in het voormalige Oostvaarderswold beschikbaar te stellen en daarnaast middelen voor een basisinrichting en afkoop van tien jaar beheerkosten. Deze waarde kan als cofinanciering dienen voor andere subsidieaanvragen, voor

zowel extra hectares als kwalitatieve pluspakketten. De provincie is bereid het integratieproces te faciliteren.

In relatie tot het Fonds Verstedelijking Almere wordt het volgende opgemerkt. In de “Intentieovereenkomst Uitwerking IAK programma Groenblauw”, op 19 december 2011 gesloten tussen het Rijk, de gemeente Almere, Staatsbosbeheer en Het Flevoland, wordt voor de Eemvallei al een taakstellend budget van € 34 mln genoemd. Hierbij werd een ‘half om half’ principe geïntroduceerd: voor elke hectare die op andere wijze gefinancierd kan worden, wordt een hectare uit de grondexploitaties gefinancierd. Het programma Nieuwe Natuur zou als de financiering op andere wijze beschouwd kunnen worden, maar de cofinanciering vanuit grondexploitaties wordt nu niet ingevuld. Als dit wel slaagt, kunnen de projecten in het Oosterwold wellicht twee keer zo groot worden, of een kwalitatieve plus krijgen bovenop de basisinrichting. Waar in de overeenkomst over grondexploitaties wordt gesproken, zouden dat ook de dotaties van het Rijk aan het Fonds Verstedelijking Almere kunnen zijn, nadat rijksgronden in het Oosterwold worden verkocht.

We realiseren ons dat grond in het Oosterwold duurder is dan grond in het voormalig Oostvaarderswold, vanwege de mogelijkheden voor woningbouw en bedrijvigheid. Dit zal betekenen dat in eerste aanleg met de 450 ha beschikbaar gestelde grond minder dan 450 hectares verworven kunnen worden. Stel dat de verkoopprijs €8,50/m² is en de aankoopprijs €12,50/m², dan kunnen voor 450 ha in het voormalig Oostvaarderswold slechts 306 ha teruggekocht worden. (Deze omvang in hectares zal afhankelijk zijn van daadwerkelijke verkoop- en aankooprijzen.) Echter, door de verkoop of de realisatie van de ‘rode rechten’ kan een multiplier tot stand worden gebracht. In de Handreiking ‘Maak Oosterwold – Landschap van Initiatieven’ van de Gebieds-regisseur Oosterwold is met een rekenvoorbeeld aangegeven hoe dit ‘rood-groene motortje’ kan gaan werken. De mogelijkheid om door middel van het creëren van nieuwe natuur nabij Almere ook een impuls te geven aan de woningontwikkeling van de stad is voor de provincie een belangrijke aanleiding om voor dit gebied een royaal aantal hectares uit het programma Nieuwe Natuur in Flevoland beschikbaar te stellen.

Het hart van de natuurontwikkeling in het Oosterwold kan worden gevormd door het weer zichtbaar maken van de Eemvallei in het landschap en de verbinding langs de Hoge Vaart. Hiervoor zijn twee projectvoorstellen ingediend: het voorstel Noorderwold/Eemvallei (nr. 17) van Het Flevo-Landschap en ERF en Eemvallei van Staatsbosbeheer (nr. 15). Deze beide projectvoorstellen worden op de meetlat zeer positief beoordeeld. De provincie begrijpt de initiële taakverdeling tussen Staatsbosbeheer (ten zuiden van de Vogelweg) en Het Flevo-landschap (ten noorden van de Vogelweg) en hanteert als uitgangspunt dat van de bovengenoemde 306 ha ten zuiden van de Vogelweg 100 ha zal worden gerealiseerd en 206 ha ten noorden van de Vogelweg zal neerslaan. De provincie beschouwt deze twee projectvoorstellen gezamenlijk als de ketting waarin de diverse kralen een plekje moeten krijgen. Bij de verdere uitwerking moet duidelijker worden wat in en rond het Oosterwold de beste plek is voor de ketting en op welke plek de kralen het best tot hun recht komen. Voor bijvoorbeeld het luierpark en de voedselbossen worden nu verschillende locaties genoemd. In de (in het rekenvoorbeeld) 306 hectare kunnen voedselbossen, het luierpark, het kroonbos, de speelwildernis, een m² natuur een plek krijgen. Daarnaast kunnen de natuurkernen zodanig worden uitgewerkt dat zij optimaal kansen bieden

voor een verweving met de biologische landbouw van ERF, de natuurhoeve Vliervelden en de voorstellen van de ANV Akkerwaard.

Bij de verweavingsvoorstellen natuur-landbouw past wel de belangrijke kanttekening dat vanuit het programma Nieuwe Natuur de financiering van de natuur mogelijk is, maar dat het verwerven (koop of pacht) van landbouwgrond daarmee nog niet geregeld is. De verschillende voorstellen maken ook nog niet duidelijk hoe deze grondverwerving zal plaatsvinden en gefinancierd worden, noch op welke locaties deze het meest kansrijk worden geacht. Niettemin lijkt het zeer aantrekkelijk om samen met het Rijksvastgoedbedrijf te bekijken of deze verschillende voorstellen geïntegreerd kunnen worden tot één ontwerp. Hierbij wordt opgemerkt dat het niet aan de provincie is om te bepalen of uiteindelijk de stichting ERF, dhr. Saat, leden van de ANV Akkerwaard of anderen de ondernemers worden die in dit verwevingsgebied hun bedrijf gaan hebben. Het gaat de provincie om de potentieel unieke kwaliteit van dit verwevingskwaliteit en voor het natuurdeel daarvan kan het programma Nieuwe Natuur de financiering bieden. Uitgangspunt is dat deze natuurgebieden in beheer komen van Staatsbosbeheer en het Flevo-landschap. Welke ondernemers binnen dat verwevingsgebied gaan ondernemen, is afhankelijk van wie de grond heeft of kan verwerven.

Het proces om te komen tot het integrale ontwerp zal door de provincie gefaciliteerd worden. Daarnaast zullen de diverse afzonderlijke voorstellen die in het verwevingsgebied een plek moeten of kunnen krijgen (te weten luierpark, kroonbos, Een m2 natuur, voedselbossen, speelwildernis, natuurhoeve Vliervelden en Pioniernatuur Flevoland) in staat moeten worden gesteld om hun eigen voorstel verder richting uitvoering te brengen. De provincie zal elk van deze initiatiefnemers waar nodig ondersteunen, door kennis ter beschikking te stellen of door een bijdrage in de proceskosten te leveren. Voor de (rekenkundige) 306 ha zal naast de kosten voor een basisinrichting en 10 jaar beheerkosten per 'kraal' in beeld moeten worden gebracht welke extra kosten moeten worden gemaakt voor de gewenste 'plus-kwaliteit'. In het toewijzingsvoorstel is daarvan nu al een eerste inschatting gemaakt.

Een aansprekend voorstel is om één of enkele iconische voedselbossen te realiseren (nr. 15A). Dit past zeer goed bij het thema van de Floriade. Voor de iconische omvang die in het voorstel wordt genoemd (2 x 60ha) ontbreken echter de middelen. Binnen het budget voor de 100 ha Eemvallei ten zuiden van de Vogelweg wordt 20 ha gereserveerd voor de realisatie van voedselbos(sen), ook al kan bij het opstellen van het integrale ontwerp blijken dat dit project uiteindelijk beter aan de noordkant van de Vogelweg een plek kan krijgen. Bij het voorstel Voedselbossen wordt ervan uitgegaan daadwerkelijk sprake gaat zijn van – zoals het in het voorstel staat – “voedselbossen met een integratie van bomen, struiken, kruiden, knol- en wortelgewassen, bodembedekkers, klimplanten en paddenstoelen meteen bijbehorend dierlijk leven.” Zeker bij een integratie met boscompensatie kunnen de voedselbossen dan als nieuwe natuur worden gekwalificeerd in plaats van als een vorm van fruitteelt.

Binnen het budget voor de 100 ha Eemvallei ten zuiden van de Vogelweg wordt eveneens 20 ha gereserveerd voor het voorstel om een speelwildernis voor kinderen te realiseren. Daarbij wordt er van uitgegaan dat dit gecombineerd kan worden met de boscompensatie die Staatsbosbeheer voornemens is in de Eemvallei te realiseren, met een pluspakket op de inrichtingskosten. De in het voorstel genoemde beheerschuur

kan niet uit het programma Nieuwe Natuur gefinancierd worden. Dit hoort onderdeel te zijn van de exploitatie van de initiatiefnemer.

Bij de integratie zal 'ingedikt' moeten worden. Zoals gezegd maximeert de provincie Flevoland de bijdrage vanuit het programma Nieuwe Natuur op 450 hectare plus inrichtingskosten en tien jaar beheerkosten. Hierin zitten ook compensatieverplichtingen die sowieso gerealiseerd moeten worden: 110 ha bos en 68,5 ha moeras.

Tot de projectvoorstellen behoort een noordelijke uitbreiding van stadslandgoed De Kemphaan op de gronden van de fam. Verduijn (nr. 16A). Deze uitbreiding biedt een mooie gelegenheid om een bosgebied met een bijzondere identiteit te realiseren, zoals het projectidee Kroonbos dat is ingediend door dhr. Van der Mee (nr. 15E). Voorgesteld wordt om binnen de bovengenoemde 100 ha Eemvallei in ieder geval dit idee van Staatsbosbeheer om De Kemphaan aan de noordzijde uit te breiden te honoreren. De Fam. Verduijn krijgt met deze grondverkoop van 7 ha de financiële ruimte om elders een melkgeitenbedrijf te realiseren (zie hiervoor, onder De Kop van het Horsterwold).

4.4.4 Ruimte en lucht voor natuur – NLR en Natuurmonumenten (nr. 6)

Een projectvoorstel dat ook hoog scoort op de meetlat, is 'Ruimte en lucht voor natuur' van het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium en Vereniging Natuurmonumenten. Dit voorstel is aantrekkelijk omdat bestaand groen, dat zich nu binnen de hekken van het NLR bevindt, voor het publiek toegankelijk en aantrekkelijker wordt gemaakt. Daarnaast wordt de relatie tussen Wieden/Weerribben en het Waterloopbos/ Voorsterbos versterkt. Een belangrijk doel van het project is echter ook economisch: met de verkoop van 151 hectare grond verkrijgt het NLR de financiële middelen om nieuwbouw op het terrein te plegen, waarmee de Noordoostpolder een belangrijke impuls krijgt waar het behoud en uitbreiding van hoogwaardige arbeidsplaatsen betreft. De provincie draagt graag bij aan deze doelen en aan de verwerving van de gronden door Natuurmonumenten, maar is tegelijkertijd niet overtuigd van de noodzaak om de gehele omvang van 151 hectare om te zetten naar nieuwe natuur. In het projectvoorstel wordt beschreven hoe 37 hectare toegankelijk bos wordt en de overige 114 hectare natuur/kruiden- en faunarijk grasland. Het is te overwegen om voor circa 100 hectare van het terrein te onderzoeken of een agrarische bestemming mogelijk is, waarbij wellicht ook ruimte kan worden gevonden voor boeren die elders door het programma Nieuwe Natuur uitgeplaatst moeten worden (bv. Schokland of Zwarte Hoek). Om deze uitwerking te stimuleren, wordt voorgesteld maximaal 50 hectare uit het programma Nieuwe Natuur beschikbaar te stellen, waarbij 37 hectare reeds is ingericht (maar door het voorstel publiek toegankelijk wordt) als natuur en 13 hectare kan worden gebruikt om de bestaande natuur te versterken. Er is in het gereserveerde budget vooralsnog geen rekening gehouden met de verwerving van gebouwen op het terrein.

4.4.5 Oostkant Dronten (nr. 8)

De gemeente Dronten heeft een voorstel ingediend voor de Oostkant Dronten. Het interessante, maar tegelijkertijd ook lastige aan dit voorstel is, dat het eigenlijk het voornemen tot een programmatische aanpak van de gehele randmeerzone van Roggebotzand tot het Spijkbos betreft. Er wordt een combinatie van structuurversterking van de landbouw, recreatieve ontwikkelingen en natuurontwikkeling

voorgestaan. Uit het voorstel blijkt de urgentie om in dit gebied tot een programma-tische aanpak te komen. In het Omgevingsplan Flevoland is de oostrand om dezelfde reden als speerpuntgebied aangewezen. De gewenste grondmobiliteit kan echter niet uitsluitend door het programma Nieuwe Natuur in Flevoland tot stand worden gebracht. Vanuit het programma Nieuwe Natuur bezien zou het wenselijk zijn om natuurprojecten te benoemen die de kwaliteit (ecologisch, maar ook qua beleefbaarheid) van de oostkant verbeteren en tegelijkertijd daarmee de ruimte creëren voor agrarische en recreatieondernemers om hun onderneming uit te breiden of te versterken.

Dit kan de vorm aannemen van een soort natuurboekhouding. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat vanuit het programma Nieuwe Natuur een agrarisch perceel wordt gekocht, waarbij de helft als nieuwe natuur wordt ingericht en de andere helft aan een bestaand agrarisch bedrijf wordt doorverkocht. Hierdoor zou bijvoorbeeld ruimte kunnen ontstaan voor een camping om uit te breiden, omdat het te kappen areaal bos al met nieuwe natuur is gecompenseerd.

De projecten Nieuwe Natuur die een aanzet zouden kunnen geven, worden in het projectvoorstel wel aangestipt, maar nog niet concreet gemaakt. Toch zijn in de vier deelgebieden wel voorbeelden te vinden. Zo staat in het projectvoorstel – bijna verstoep – het aanbod van een agrarisch ondernemer om 15 hectare grond tussen het Spijkbos en het Greppelveld te ruilen met grond elders, waardoor een ecologische verbinding tussen beide gebieden gerealiseerd kan worden. Deze verbinding staat als wens in het recent herijkte natuurbeleid van de provincie Flevoland. Dit aanbod verdient het om vanuit het programma Nieuwe Natuur verkend te worden.

Ook zijn twee projectvoorstellen ingediend voor landgoed Vossemeer (nr. 8A) en landgoed Wildrijck (nr. 8B). Met deze twee projecten worden extra hectares natuur in de oostkant toegevoegd op grond die reeds bij de landgoedeigenaren in eigendom is. Hierbij wordt opgemerkt dat het landgoed Vossemeer sowieso gerealiseerd wordt, waarbij in het kader van het programma Nieuwe Natuur een pluspakket is ingediend. Het landgoed Vossemeer heeft alles in zich om een nieuw pareltje in de oostkant van Dronten te worden. Het pluspakket om meer moeraszone te creëren, heeft echter tot gevolg dat er een gat wordt geschoten in de grondexploitatie die al was gemaakt. Hierdoor zouden inrichtingskosten ontstaan van € 75.000 per hectare. Deze kosten zijn wel erg hoog in vergelijking tot de plus die wordt gerealiseerd. Over het projectvoorstel Wildrijck wordt opgemerkt dat dit voorstel zeer summier is, waardoor niet duidelijk wordt of de gevraagde twee hectare niet ook zonder het programma Nieuwe Natuur aan het reeds bestaande landgoed toegevoegd zouden worden.

Het voorstel Oostkant Dronten bevat derhalve aanzetten voor een aantal projectvoorstellen voor nieuwe natuur die op de meetlat goed zouden scoren. Het voorstel is echter nog niet concreet genoeg om de gevraagde 94 hectare te honoreren. Omdat het op gang brengen van grondmobiliteit een belangrijk onderdeel is van het projectvoorstel, wordt voorgesteld om vanuit het programma Nieuwe Natuur het bedrijf Tarpanweg 6 in Swifterbant, dat als ruilbedrijf in eigendom is van de provincie Flevoland, hiervoor beschikbaar te stellen (55 ha incl. erf en opstallen), naast middelen voor 50 ha inrichting en tien jaar beheerkosten. Hiermee kan het gebieds-proces in gang worden gezet, waarbij de keuze aan de gemeente Dronten als

gebiedsregisseur wordt gelaten om te bezien of de projectvoorstellen Vossemeer en Wildrijck gehonoreerd worden.

4.4.6 Schokland (nrs. 3 en 4)

De gemeente Noordoostpolder heeft, gedragen door een groot aantal andere partijen, een voorstel ingediend om aan de zuidkant van Schokland 182 hectare grond als nieuwe natuur in te richten (nr. 3). Omdat waardevolle bodemwaarden bij dit werelderfgoed aan de oppervlakte dreigen te komen, is vernatting van dit gebied de beste keuze om verdere bodemdaling en verlies van bodemwaarden te voorkomen. Het gebied is dan echter niet langer geschikt voor het huidig agrarisch gebruik (hoewel agrarisch medegebruik mogelijk blijft). Vanuit de integrale belangenafweging scoort dit projectvoorstel goed op de meetlat. Dit geldt ook voor de beoogde multiplier: vanuit het programma Nieuwe Natuur wordt een bijdrage van 50% gevraagd, de andere helft zou door het Rijk gefinancierd worden.

In oktober 2014 heeft het Ministerie van OC&W aangegeven dat inmiddels € 2,0 mln cofinanciering gevonden is, maar het overige deel (ca. € 6 mln) nog gevonden moet worden. Vanuit deze positieve grondhouding bij het Rijk wordt voorgesteld wordt om de gevraagde 91 hectare plus inrichtingskosten en tien jaar beheerkosten vanuit het programma beschikbaar te stellen, onder de voorwaarde dat het Rijk concreet zicht gaat bieden op cofinanciering in de komende jaren. Burgemeester en Wethouders van Noordoostpolder hebben gevraagd of vanuit het programma Nieuwe Natuur de volledige dekking kan plaatsvinden, in aanvulling op de € 2,0 mln die het Ministerie van OC&W nu beschikbaar heeft. Een dergelijke omvangrijke bijdrage is in een vergelijking met de andere projectvoorstellen echter niet te rechtvaardigen. Vanuit het programma zouden de eerste 100 ha aangekocht kunnen worden, met een reservering van de inrichtingskosten daarvan. De inrichting start echter pas als ook het Rijk de cofinanciering rond heeft. Duidelijk is wel dat het project als geheel alleen zinvol is als er zicht is op bescherming van de bodemwaarden in het gehele gebied. Omdat het nieuwe natuurgebied aansluit aan Schokland, ligt het in de rede dat het Flevo-landschap de eigenaar wordt.

4.4.7 Harderbos en Harderbroek verbonden (nr. 21)

Vereniging Natuurmonumenten heeft een voorstel ingediend om een reeds verworven strook langs de Pluvierentocht – naast de al geplande aanleg van een natuurvriendelijke oever – als natuurzone in te richten, waardoor dieren beter naar de faunapassage onder de Ganzenweg door geleid worden. Omdat de grond reeds in eigendom is en de inrichtingskosten met maximaal € 100.000 relatief gering zijn, wordt dit voorstel positief beoordeeld.

4.4.8 Urkerveld (nr. 1)

De gemeente Urk heeft een voorstel ingediend om het Urkerbos aan de noordkant met bijna 30 hectare uit te breiden. Ecologisch scoort dit projectvoorstel heel positief en ook het nieuwe recreatieve rondje dat met het nieuwe fietspad nabij de kern Urk wordt gecreëerd wordt goed gewaardeerd. Voorgesteld wordt om dit projectvoorstel te honoreren en een realisatieovereenkomst met het Flevo-landschap (beheerder van het Urkerbos) voor te bereiden.

4.4.9 Pampushout (nr. 22)

Het Flevo-landschap heeft een voorstel ingediend om rondom de Pampushout 'gouden randen' aan te leggen. Naast de reeds geplande transformatie van het casco aangelegde bosgebied kan met dit projectvoorstel de 'ecozone Pampus' gerealiseerd worden, een verbinding tussen de Lepelaarplassen en het Kromslootpark. Het projectvoorstel scoort goed op ecologische waarden en ligt midden in het stedelijk gebied. Het voorstel biedt goede mogelijkheden voor combinaties met het werken met vrijwilligers van Landschapsbeheer en het voorstel 'Een vierkant meter natuur' van mw. Dubois (nr. 17A). Voorgesteld wordt om dit projectvoorstel met een omvang van 19 hectare te honoreren. Daarbij mag worden verwacht dat de verwervingsprijs iets hoger zal liggen dan de agrarische waarde.

4.4.10 Drie agrarische ambities (nrs. 9, 10 en 11)

Drie enthousiaste agrarische ondernemers hebben voorstellen ingediend om hun agrarisch bedrijf te transformeren naar natuurhoeves met agrarisch gebruik: de fam. Barkema, de fam. Van Dalen en de fam. Cryns. Het blijkt dat de drie projectvoorstellen op de meetlat niet komen bovendrijven. Het projectvoorstel Natuurhoeve G38 van de fam. Barkema wordt van de drie voorstellen het positiefst beoordeeld. Dit komt mede doordat het voorstel niet alleen waardevolle natuur kan opleveren op de natuurhoeve van de fam. Barkema zelf, maar ook als natuurkern een positief effect kan hebben op de agrarische natuurbeheer projecten op bedrijven in het omringende Rivierduingebied. Dhr. Barkema is er naar ons oordeel in geslaagd om zijn projectvoorstel zo in te richten dat van negatieve effecten op de bedrijfsvoering van omringende agrarische bedrijven geen sprake is. Diverse agrarische natuurverenigingen hebben de afgelopen tijd gestudeerd op het concept van natuurkernen in het agrarisch gebied. Op het projectvoorstel van de ANV Akkerwaard en het projectvoorstel van de fam. Barkema na, zijn deze echter (nog) niet tot wasdom gekomen. Om het concept in de praktijk uit te proberen en daarvan te leren, is een reden om dit projectvoorstel te honoreren.

Het projectvoorstel Swifterpark van de fam. Van Dalen scoort beter dan het voorstel van de fam. Cryns, mede doordat het zeer dicht bij de kern Swifterbant ligt. Met het projectvoorstel Swifterpark kan voor de inwoners van Swifterbant een aantrekkelijk gebied op loopafstand van de kern ontstaan waar zij kunnen wandelen en recreëren. Omdat de voorstellen op de meetlat gemiddeld scoren, wordt voorgesteld het projectvoorstel Swifterpark te honoreren, maar het projectvoorstel Natuur in Bedrijf van de fam. Cryns niet. Met de honorering van het voorstel Oostkant Dronten wordt het provinciale ruilbedrijf aan de Tarpanweg reeds ingezet, waardoor het projectvoorstel van de fam. Cryns niet meer realiseerbaar is. Overigens geeft ook de fam. Van Dalen aan graag het provinciale ruilbedrijf te willen verwerven. Het project van de fam. Van Dalen is echter ook realiseerbaar als elders in de nabijheid van het hoofdbedrijf vervangende hectares worden verworven. De provincie wil in overleg met het Rijksvastgoedbedrijf onderzoeken of er alternatieve locaties zijn.

Voor zowel de projectvoorstellen van Barkema als Van Dalen geldt dat naast de inrichtingskosten voor de natuur ook daarmee samenhangende investeringskosten in het agrarisch bedrijf zijn opgevoerd. In beginsel zouden dit soort kosten terugverdiend moeten kunnen worden door middel van afschrijving ten laste van de exploitatie. Bij de verdere uitwerking is dit een aandachtspunt.

Bij de honorering van de bovenstaande projectvoorstellen is op basis van de projectvoorstellen een inschatting gemaakt van de kosten die ermee gemoeid zijn voor verwerving (indien nodig), inrichting en tien jaar beheerkosten. Die zijn in de volgende tabel opgenomen. Bij de verdere uitwerking moet de komende tijd blijken of deze inschatting juist is.

Om de te honoreren projecten tot realisatie te brengen, zijn voorbereidende proceskosten nodig. Denk aan uitwerkingen van concept tot bestek, bestemmingsplanwijzigingen, vergunningprocedures, archeologisch onderzoek enz. Het voornemen is om hiervoor de pachtinkomsten 2015 en verder voor te gebruiken, zodat deze kosten niet ten laste komen van het werkkapitaal.

<u>Gehonoreerde projecten</u>		Grond al	Verwerving	Inrichting	Beheer	Totaal
Project	Grondactie	Hectares in bezit	Totaal	Totaal	Totaal	incl. verwerving
Oostvaardersplassen (Hollandse Hout)	Aankopen	90 Nee	€ 7.650.000	€ 500.000	€ 1.170.000	€ 9.320.000
Oostvaardersplassen (Ibisweg Noord)	In bezit prog.	36 Ja	€ 3.500.000	€ 247.500	€ 576.000	€ 4.323.500
Kop van het Horsterwold	In bezit prog.	110 Ja	€ 12.900.000	€ 1.650.000	€ 190.000	€ 14.740.000
Eemvallei SBB (restant na aftrek A-D)	Aankopen	60 Nee	€ 7.980.000	€ 900.000	€ 15.000	€ 8.895.000
A - Voedselbos	Aankopen	20 Nee	€ 2.660.000	€ 600.000	€ 320.000	€ 3.580.000
B - Speelwildernis	Aankopen	20 Nee	€ 2.660.000	€ 500.000	€ 50.000	€ 3.210.000
C - Luierpark	onderdeel SBB	sbb Nee	€ -	€ -	€ -	€ -
D - Kroonbos	onderdeel SBB	sbb Nee	€ -	€ -	€ -	€ -
Eemvallei Noorderwold SFL	Aankopen	206 Deels	€ 27.398.000	€ 3.090.000	€ 1.015.000	€ 31.503.000
F - Vierkante meter natuur	onderdeel SFL	sfl Nee	€ -	€ -	€ -	€ -
G - Pioniernatuur Flevoland	onderdeel SFL	sfl Nee	€ -	€ -	€ -	€ -
H - Vliervelden	onderdeel SFL	sfl Nee	€ -	€ -	€ -	€ -
NLR	Aankopen	50 Nee	€ 1.721.000	€ 428.333	€ 160.000	€ 2.309.333
Oostkant Dronten	In bezit prog.	50 Ja	€ 2.500.000	€ 750.000	€ 150.000	€ 3.400.000
Schokland	Aankopen	91 Nee	€ 6.597.500	€ 1.365.000	€ 325.000	€ 8.287.500
Urkerveld	Aankopen	28,7 Nee	€ 1.705.000	€ 430.250	€ 66.000	€ 2.201.250
G38	Aankopen	40,5 Nee	€ 3.088.688	€ 492.000	€ 188.000	€ 3.768.688
Swifterpark	Aankopen	24 Nee	€ 1.655.000	€ 360.000	€ 68.582	€ 2.083.582
Harderbos en Harderbroek	In bezit NM	0* Ja	€ -	€ 100.000	€ -	€ 100.000
Pampushout - Gouden Randen	Aankopen	19 Nee	€ 2.325.000	€ -	€ 190.000	€ 2.515.000
Trekweg	In bezit SBB	0* Ja	€ -	€ 850.000	€ -	€ 850.000
		845	€ 84.340.188	€ 12.263.083	€ 4.483.582	€ 101.086.853
		Waarvan reeds in bezit:	€ 22.900.000			
		Waarvan te verwerven:	€ 61.440.188			
					Dekking	€ 105.772.765
					Saldo:	€ 4.685.912

* Betreft hectares die reeds in bezit zijn van initiatiefnemers. Enkel inrichting gevraagd.

<u>Reserveprojecten</u>						
Winst voor Weidevogels (Zwarte hoek)	Aankopen	29 Nee	€ 2.175.000	€ 150.000	€ 180.000	€ 2.505.000
Airport Garden City	Aankopen	20,2 Nee	€ 4.040.000	€ 112.500	€ -	€ 4.152.500
Kuinderbos	Aankopen	30 Nee	€ 2.250.000	€ 250.000	€ 15.000	€ 2.515.000
						€ 9.172.500

Uit dit overzicht blijkt dat met de te honoreren projectvoorstellen in totaal € 101,1 mln. van het beschikbare werkkapitaal van € 105,8 mln. wordt belegd. Dit betekent dat nog ca. 4% van het budget achter de hand wordt gehouden. Bij de nadere uitwerking kan blijken dat gehonoreerde projectvoorstellen toch niet, of niet in volle omvang realiseerbaar zijn, bijvoorbeeld omdat de grond niet verworven kan worden of omdat onderdelen van de voorstellen niet vergunbaar blijken. Voor die situatie is het gewenst dat er ook projecten ‘op de reservebank zitten’.

Deze voorstellen worden hierna in volgorde van score op de meetlat besproken. Als gehonoreerde voorstellen niet gerealiseerd kunnen worden, dan kunnen echter ook andere criteria dan de score op de meetlat relevant zijn, zoals de verdeling van projecten over het provinciale grondgebied. Ook is het denkbaar dat projecten die nu slechts ten dele gehonoreerd worden (bv. Oostkant Dronten, Noorderwold, Eemvallei) heel succesvol blijken en extra budget toegekend krijgen. Dit keuzevraagstuk zal als

onderdeel van een voortgangsrapportage aan Provinciale Staten van Flevoland voorgelegd worden.

Airport Garden City (nr. 13)

OMALA en Het Flevo-landschap hebben samen een voorstel ingediend om een groene verbinding te realiseren tussen de natuurgebieden Natuurpark en Burchtkamp. Dit voorstel legt de nadruk op de kijkrichtingen beleefbare en functionele natuur. Er is ook sprake is van een eigen bijdrage van het Flevo-landschap. Dat scoort positief op de meetlat. De nabijheid van de luchthaven maakt de locatie zeker op langere termijn goed bereikbaar, wat extra kansen biedt voor de vrije tijdseconomie. De gevraagde omvang van ruim 20 ha is echter nogal fors, waarbij een rol speelt dat deze hectares op een toekomstig bedrijventerrein niet goedkoop zijn. Daarom wordt voorgesteld dit projectvoorstel als eerste reserveproject aan te wijzen.

Winst voor weidevogels en wintergasten (nr. 7)

Vereniging Natuurmonumenten heeft een projectvoorstel ingediend om op twee locaties in de zuidoosthoek van de Noordoostpolder bestaande weidevogelgebieden te versterken. Het gaat om 29 ha bij Zwarte Hoek en om 12 ha bij het Ettenlandse Veld. Met name de afronding van Zwarte Hoek wordt positief beoordeeld op de meetlat, mede omdat het past in de integrale ontwikkeling van het gebied (landschapskunstwerk, Oud Kraggenburg, fietsroute) en in de versterking van de ecologische en recreatieve verbinding van Wieden/Weerribben via NLR en Waterloopbos/Voorsterbos naar het Zwarte Meer. Daarom wordt voorgesteld het weidevogelgebied bij Zwarte Hoek als tweede reserve en de locatie Ettenlandse Veld als derde reserve te benoemen.

Uitbreiding Kuinderbos (nr. 2)

De locatie Schansveld-Zuid (30 ha) is reeds door de provincie aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk, maar komt op de criteria van de meetlat als uitbreiding van het Kuinderbos niet echt blijven drijven. Dit kan een vierde reserveproject zijn.

De Grote Trap (nr. 20)

Het Flevo-landschap heeft een voorstel ingediend om de bestaande natuurstrook De Grote Trap van 10 kilometer lang en 100 meter breed tussen de A6 bij Almere en de Hoge Vaart bij Zeewolde aantrekkelijker te maken en te ontsluiten met een fietspad. Afspraken met het waterschap Zuiderzeeland zijn in voorbereiding om dit te combineren met de aanleg van een natuurvriendelijke oever. Tijdens de eerste zeeff in april 2014 is dit idee door Provinciale Staten gekwalificeerd als een categorie C-idee: Het past niet binnen doelstellingen en kaders van het programma Nieuwe Natuur, maar is waardevolle bijvangst waarvan wordt onderzocht of ze langs andere weg (bijvoorbeeld POP3) toch gerealiseerd kunnen worden. Dit geldt nog steeds. Dit projectvoorstel wordt positief beoordeeld op de criteria van de meetlat, met name in de clusters multiplier en zekerheid. Daarnaast is van belang dat de fietsverbinding aansluit op de in 2014 gerealiseerde fietsbruggen vanuit het Kotterbos over de A6 en vanuit het Horsterwold over de Gooiseweg. Hiermee worden aantrekkelijke nieuwe fietsrondjes mogelijk, waarmee het landelijk gebied van Zuidelijk Flevoland nog niet rijkelijk bedeed is. Daarom wordt voorgesteld om te bezien hoe dit project gefinancierd kan worden met gebruikmaking van andere subsidiemogelijkheden.

Hierbij wordt het volgende opgemerkt. Onderdeel van het projectvoorstel is om nabij de Vogelweg een reeds verworven perceel te behouden en in te richten als natuurlijke akker voor akkervogels. Hoewel een recreatief rustpunt halverwege de fietsroute langs De Grote Trap zinvol lijkt, heeft de provincie de voorkeur om dit perceel van 40 ha weer een agrarische bestemming te geven en deze hectares te betrekken bij de uitwerking van het voorstel Noorderwold/Eemvallei. De hectares Nieuwe Natuur worden dan dichterbij het stedelijk gebied gerealiseerd en de indruk wordt vermeden dat toch een eerste stapsteen van een niet langer nagestreefde verbindingzone wordt neergelegd. Wellicht kan bij de verdere uitwerking tot een andere conclusie worden gekomen als mocht blijken dat de 40 ha bij de Vogelweg een logisch gesitueerd kerngebied is voor de pioniernatuur van de ANV Akkerwaard (nr. 18).

Eetbaar Doolhof (nr. 14)

Een vergelijkbare redenering als voor De Grote Trap geldt voor het voorstel om aan de noordkant van Lelystad een eetbaar doolhof te maken, als onderdeel van een woningbouwproject. Dit is een leuk idee dat ook goed scoort op de niet-ecologische criteria op de meetlat, maar anders dan bij de voedselbossen ligt het accent hier sterker op een recreatief stadslandbouw-project dan op de creatie van nieuwe natuur. Samen met de initiatiefnemer zal verkend worden of dit projectvoorstel wellicht met Leader of POP3 ondersteund kan worden.

Landgoed Wellerwaard (nr. 5)

Met het eerste landgoed kan een goed aanzet worden gegeven voor de verdere ontwikkeling van de Wellerwaard. Het gebied rond de Burchttocht is de afgelopen jaren al tot ontwikkeling gekomen en zou met de ontwikkeling van de landgoederen twee keer zo groot kunnen worden. Uit het voorstel wordt echter niet duidelijk waarom een bijdrage uit het programma Nieuwe Natuur nodig is. In het voorstel staat dat de particuliere initiatiefnemer circa 10 hectare grond gaat kopen van de gemeente en financieel garant staat voor de bekostiging van de totale ontwikkeling. Daarmee lijkt de financiering van het project reeds rond.

Schokland noordwest (nr. 4)

Voor de noordwestkant is een projectvoorstel ingediend namens de heren Schenk, Vos en Geluk. Dhr. Geluk wil op termijn zijn agrarisch (pacht-)bedrijf beëindigen en heeft geen opvolger. Dhr. Vos wil zijn agrarisch bedrijf verkopen, om zijn bedrijf samen met zijn zwager dhr. Schenk in Zuidelijk Flevoland voort te zetten. Dit kan in beginsel ook zonder dat de vrijkomende agrarische grond wordt omgezet in natuur. Omdat zowel de gemeente Noordoostpolder als Het Flevo-landschap aangeven op dit moment absolute prioriteit te geven aan het projectvoorstel aan de zuidkant van Schokland, lijkt er geen draagvlak te zijn om het projectvoorstel aan de noordwestkant nu te honoreren. Daarom wordt voorgesteld om samen (met het Rijksvastgoedbedrijf) te verkennen hoe de bedrijfsbeëindiging en -verplaatsing buiten het programma Nieuwe Natuur om gestalte kunnen krijgen. Mocht het Rijk de cofinanciering van het prioritaire project aan de zuidkant niet rond krijgen, dan kan dit leiden tot een herprioritering van het projectvoorstel aan de noordwestkant.

Schollevaarweg (nr. 15C)

De Gebr. Hut stellen een grondruil voor: zij zijn bereid hun erfpachtrecht op een perceel aan de Schollevaarweg te ruilen voor een andere locatie. In het projectvoorstel van Staatsbosbeheer voor de Eemvallei staat dat Staatsbosbeheer geïnteresseerd is in

natuurontwikkeling op het deel van het perceel dat aan de Hoge Vaart grenst. Voor dat deel zal een gesprek over grondruil worden gestart. Voor de rest van het perceel kunnen de mogelijkheden van grondruil ook worden gezien, maar dan zonder dat het als nieuwe natuur wordt ingevuld.

Sternweg (nr. 21A)

In het projectvoorstel nr. 21 Harderbos en Harderbroek verbonden (nr. 21) wordt een relatie gelegd met een perceel aan de Sternweg, dat de gebr. Van de Westerengh willen ruilen voor landbouwgrond elders in Zuidelijk Flevoland, dicht bij hun hoofdvestiging. Naar het oordeel van de provincie kunnen deze ruilmogelijkheden ook worden verkend zonder dat de functie van dit perceel verandert van agrarisch naar natuur, wat de gebr. Van de Westerengh in hun projectvoorstel hebben geopperd. Hoewel dit perceel waarde toevoegt aan de kwaliteit van het Harderbos en de verbinding met Harderbroek, scoort deze toevoeging niet hoog op de meetlat. Daarom wordt voorgesteld dit projectvoorstel niet te honoreren, maar wel samen te verkennen of een grondruil mogelijk is.

Met de hiervoor besproken projectvoorstellen blijken de aangeane compensatieverplichtingen ingelost te kunnen worden:

- a. In het projectvoorstel Oostvaardersplassengebied van Staatsbosbeheer is maximaal ruimte voor 156 ha kiekendief. Dit volstaat voor de gehele verplichting;
- In de projectvoorstellen Eemvallei en Kop van het Horsterwold van Staatsbosbeheer is samen ruimte opgenomen voor 155 ha bos. Hier kan de boscompensatieverplichting grotendeels ingevuld worden;
- In het projectvoorstel Noorderwold-Eemvallei van Het Flevo-landschap is maximaal ruimte voor 68,5 ha moeras. Dit is gelijk aan de gehele verplichting. Daarnaast is voorzien in 35 ha boscompensatie.

Door de compensatieverplichtingen in deze vier projectvoorstellen te concentreren, wordt versnippering voorkomen.

Met dit voorstel worden 466 van de 856 hectares in Zuidelijk Flevoland gerealiseerd. Dit is 55% van het programma, waarmee aan het in paragraaf 4.1. geschetste nabijheidscriterium wordt voldaan.

In de volgende tabel worden de conclusies bij de verschillende projectvoorstellen samengevat.

Nr.	Project	Besluit
1	Urkerveld, Gemeente Urk	Gehonoreerd
2	Kuinderbos, Staatsbosbeheer	Reservebank
3	Nieuwe Natuur bij Schokland, Gemeente Noordoostpolder	Gehonoreerd
4	Noordwest Schokland, Schenk e.a.	Niet gehonoreerd, wel ondersteuning bij grondtransacties
5	Landgoed Wellerwaard, Grontmij	Niet gehonoreerd
6	Ruimte en Lucht voor Natuur, NLR en Natuurmonumenten	Deels gehonoreerd
7	Winst voor weidevogels en wintergasten, Natuurmonumenten	Reservebank
8	Oostkant Dronten, Gemeente Dronten	Deels gehonoreerd
8A	Landgoed Vossemeer, Euforbia	Oordeel aan gemeente Dronten, onderdeel van project 8
8B	Landgoed Wildrijck, Dhr. Riepma	Oordeel aan gemeente Dronten, onderdeel van project 8
9	Natuur op G38, Fam. Barkema	Gehonoreerd, wel gesprek over te vergoeden kosten
10	Swifterpark, Fam. Van Dalen	Gehonoreerd, wel gesprek over te vergoeden kosten
11	Natuur in Bedrijf, Fam. Cryns	Niet gehonoreerd
12	Oostvaardersplassengebied, Staatsbosbeheer	Grotendeels gehonoreerd
12A	Oostvaardersplassen, Dhr. Dijkshoorn	Op één onderdeel na niet gehonoreerd
13	Airport Garden City, OMALA en Flevo-landschap	Reservebank
14	Het eetbare doolhof, Cittanova en Donker Groen	Niet binnen programma gehonoreerd, wel andere subsidiemogelijkheden verkennen
15	De Eemvallei, Staatsbosbeheer	Gehonoreerd
15A	Voedselbossen, Urgenda/NMF e.a.	In kleinere variant gehonoreerd, als onderdeel van 15 en/of 17
15B	De Speelwildernis, Groen Gras	Gehonoreerd, als onderdeel van 15 of 17
15C	Schollevaarweg, Gebr. Hut	Deel gehonoreerd als onderdeel van 15
15D	Luierpark, Mw. Ras	Gehonoreerd, als onderdeel van 15 of 17
15E	Het Kroonbos, Dhr. Van der Mee	Gehonoreerd, als onderdeel van 15 of 17
16	De Kop op het Horsterwold, Staatsbosbeheer	Gehonoreerd
16A	Geitenboerderij met restaurant, Fam. Verduijn	Betreft een onderneming. Kan onderdeel worden van (bv.) 16
17	Noorderwold-Eemvallei, Flevo-landschap en ERF	In kleinere variant gehonoreerd
17A	Een vierkante meter natuur, Mw. Dubois	Gehonoreerd, als onderdeel van 17 en 22 en mogelijk andere locaties
18	Pioniernatuur Flevoland, ANV Akkerwaard e.a	Kan in kleinere variant in combinatie met 17 gerealiseerd
19	Natuurboerderij Vliervelden, Dhr. Saat	Kan in kleinere variant in combinatie met 17 gerealiseerd
20	De Grote Trap, Flevo-landschap	Andere subsidiemogelijkheden verkennen
21	Harderbos en Harderbroek verbonden, Natuurmonumenten	Gehonoreerd
21A	Kavel Sternweg, Gebr. Van de Westerengh	Niet gehonoreerd, wel ondersteuning bij grondtransacties
22	Gouden randen langs de Pampushout, Flevo-landschap	Gehonoreerd

5. Vervolg - uitvoering

Provinciale Staten van Flevoland stellen op 17 december 2014 op basis van de beoordelingsrapporten van de ingediende 33 projectvoorstellen voor 22 gebieden een rangorde van de projectvoorstellen vast. Met het aanbrengen van een rangorde van de in beginsel uitvoerbare projectvoorstellen geven Provinciale Staten aan welke projectvoorstellen voor realisatie in aanmerking komen. In het besluit is ook voor een aantal projecten aangegeven dat zij slechts gedeeltelijk gehonoreerd worden.

Provinciale Staten geven opdracht aan Gedeputeerde Staten tot het sluiten van uitvoeringsovereenkomsten met de initiatiefnemers van deze projectvoorstellen.

Het besluit houdt voorts in dat enkele projectvoorstellen op een reservelijst worden geplaatst, voor het geval in de loop van de tijd mocht blijken dat er nog financiële ruimte in het programma zit of gehonoreerde projecten niet uitvoerbaar blijken te zijn. Op basis van de door Provinciale Staten vastgestelde rangorde zijn Gedeputeerde Staten dan gemandateerd om met het eerste projectvoorstel op de reservelijst aan de slag te gaan. Hiervan wordt uiteraard mededeling gedaan aan Provinciale Staten.

De besluitvorming door Provinciale Staten op 17 december 2014 is tevens een bestuursopdracht aan Gedeputeerde Staten om het provinciaal beleid en de relevante verordeningen van de provincie Flevoland te actualiseren.

Het omgevingsplan moet worden aangepast, de (nieuwe) EHS-begrenzing moet opgenomen worden in de Verordening Fysieke leefomgeving en de Verordening Groenblauwe zone moet worden ingetrokken nadat zekerheid is ontstaan over de locaties waar de natuurcompensaties worden ingevuld. Naast het aanpassen van het relevante beleid en de verordeningen zijn er bij de verdere uitwerking van het programma Nieuwe Natuur juridische aandachtspunten, zoals gelijkberechtiging en staatssteun.

Voor de realisatie van de projectvoorstellen zullen uiteraard in een aantal gevallen publiekrechtelijke procedures nodig zijn, zoals bestemmingsplanwijzigingen en vergunningen. Voor het vastleggen van afspraken tussen de provincie en initiatiefnemers wordt niet de publiekrechtelijke weg van subsidieverlening gekozen, maar de privaatrechtelijke weg van overeenkomsten voorgestaan. Met het besluit op 17 december 2014 geven Provinciale Staten opdracht aan Gedeputeerde Staten tot het sluiten van deze overeenkomsten.

De reden om te kiezen voor de privaatrechtelijke weg is gelegen in het feit dat er een pallet van afspraken gemaakt dient te worden, waar meerdere partijen zich aan dienen te committeren. Projectvoorstellen worden in veel gevallen gedragen door meerdere initiatiefnemers. Daarnaast moet een grondruil tot stand te komen om de gronden van Flevolandschap, Staatsbosbeheer en Flevoland naar de nieuwe locaties te verschuiven (door ruiling of koop/verkoop). Ook dient de gemeente planologische medewerking te verlenen voor zover het projectvoorstel niet past binnen de huidige gemeentelijke kaders. Pas als al deze ingrediënten op zijn plek zijn gebracht kan het projectvoorstel succesvol tot uitvoering worden gebracht. Voor deze borgingen is het publiekrechtelijke spoor minder geschikt. Daarnaast kan via de privaatrechtelijke weg de uitvoering van activiteiten beter worden afgedwongen. Het streven is er op gericht om de

overeenkomsten uiterlijk in de tweede helft van 2015 te sluiten, waarmee in feite een extra toets plaatsvindt op de haalbaarheid van de projectvoorstellen.

Per projectvoorstel legt Flevoland contractueel de verplichtingen vast met partijen waarbij dit dient te voldoen aan alle (Europese) wet- en regelgeving waartoe ook de aanbestedingsregels, regels omtrent staatssteun en het uitgangspunt vanuit gelijkberechtiging.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat een aantal projectvoorstellen op zichzelf staat en solitair kan worden uitgewerkt. Ook zijn projectvoorstellen los van elkaar ingediend die wél samenhang vertonen en integraal gerealiseerd kunnen worden. De integrale (gebieds-)ontwikkeling is als voorwaarde gesteld en zal daarom in het kader van de uitwerking ook weer gelden als voorwaarde.

Bijlage I: Meetlat programma Nieuwe Natuur

criterium	Deelaspecten
Belevingswaarde	<p>1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? (drie van de vier kijkrichtingen van het Pbl)</p> <p>2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen?</p> <p>3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km)</p>
Ecologische waarde	<p>4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur)</p> <p>5. In welke mate draagt het project bij aan het realiseren van het Flevolandse natuurbeleid?</p> <p>6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld?</p>
Multiplier	<p>7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.</p> <p>8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?</p>
Zekerheid	<p>9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?</p> <p>10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd?</p> <p>11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?</p> <p>12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden?</p>

Bijlage II: Inhoudelijke beoordelingsrapporten projectvoorstellen Nieuwe Natuur

Alle 33 projectvoorstellen zijn beoordeeld op de twaalf criteria van de meetlat. In een aantal gevallen is de waardering van de nog locatie-ongebonden ideeën daarbij meegenomen in de waardering van het gebied waarin ze kunnen landen (bv. voor het cluster Eemvallei). Voor elk voorstel is een beoordelingsrapport gemaakt. Daarin is ook een beoordeling van de financiën gemaakt. Deze 33 rapporten zijn in deze bijlage II opgenomen.

Projectvoorstel nr. 1: Urkerveld – gemeente Urk

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het project draagt vooral bij aan beleefbare natuur, de andere drie kijkrichtingen zijn minder prominent.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? De verwachting van de waarde van dit project op economisch en recreatief gebruik is klein. Temeer nu het bezoekerscentrum voor het windmolenpark op een andere locatie wordt gerealiseerd.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 2 km van het centrum van Urk (19.500 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het voorstel voor aankoop en inrichting is een goede afronding van de realisatie van het Urkerbos als zelfstandige kern van de EHS. De voorgestelde inrichting draagt bij aan de geleidelijke overgang tussen bosgebied en het aangrenzend IJsselmeergebied. De toevoeging van natte elementen versterkt de (bio)diversiteit en sluit aan bij lokale karakteristieken. De bodemsamenstelling ter plekke is zeer gevarieerd, wat in verleden reden is geweest om het betreffende perceel als uitbreidingslocatie voor EHS aan te wijzen. Omdat een dergelijke variatie ook een grotere diversiteit aan vegetatietypes kan ondersteunen, waaronder diverse in Flevoland zeer schaarse soorten. De bestaansvoorwaarden van enige specifieke internationale waarden wordt vergroot door de aanleg van geschikte habitats voor de gehele levenscyclus met voortplanting (Rugstreeppad) of foerageergebied (vleermuizen) of rust- en foeragegebied (plantenetende watervogels van Natura 2000-gebieden IJsselmeer en Ketelmeer).

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel Urkerveld vormt een versterking van het natuurnetwerk en draagt bij aan de recreatieve ontsluiting van natuur.

criterium 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? De indiener heeft in dit voorstel aangegeven zelf af te zien van een eventuele realisatie van een deel van de verplichtingen van de boscompensatie-opgave van het programma. Het plan realiseert enig moerassige natuurdoelen, echter dit gebied kan niet dienen ter compensatie van de opgave om nieuw moeras te realiseren, omdat de opgave compensatie voortkomt uit ingrepen in de EHS en dit plangebied beleidsmatig al behoorde tot (weliswaar nog te verwerven) de EHS.

Beoordeling multiplier

criterium 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- De gemeente Urk is bereid €130.000 bij te dragen aan het fietspad.
- Er worden poelen voor rugstreeppadden gegraven die ook voor bouwprojecten van belang zijn.
- Onderzocht wordt of een bijdrage van het waterschap aan de dijkovergangen mogelijk is uit het Fonds Medegebruik.
- De grond heeft vanwege de verre van optimale ondergrond (zwerfkeien) een relatief lage waarde, waardoor het goedkope natuur is.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: in het voorstel wordt vermeld dat de aan te kopen gronden landbouwkundig gezien minder geschikt zijn (althans voor Flevolandse begrippen) omwille van de karakteristieken van de ondergrond (leem, veen, zwerfstenen, kwel). In dat geval is het uit landbouwkundig oogpunt zinvol om deze gronden uit productie te nemen, ten faveure van gronden in het voormalig Oostvaarderswoldgebied. In het voorstel wordt vermeld dat er een juridisch geschil loopt over de gronden tussen pachter en RVOB. Hieraan kunnen risico's verbonden zijn.

Water: het projectvoorstel heeft geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. De potentie om een goede waterecologie te realiseren lijkt gezien de locatie hoog. Hierover is echter geen informatie beschikbaar.

Cultuur: het projectidee kan de beleving van aardkundige waarden zeker versterken, onder andere met de uitkijktoren op het Van der Lijn reservaat (optioneel). Wel zal het plan mogelijk wat van de ondergrond verstoren, met name de zwerfstenen en leemplekken, maar ook archeologie. Daarom is onderzoek nodig. De onderzoeksresultaten kunnen gebruikt worden voor educatie. Verwijzingen in het bos naar historie is een pluspunt voor cultuur.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- De aanvraag wordt door de gemeente gedaan.

- Flevo-landschap steunt het project, op voorwaarde dat er geld voor inrichting en beheer komt en zij de verworven kavels in eigendom krijgen. Eigen inbreng van Flevo-landschap komt echter niet tot uitdrukking.
- Het projectvoorstel is afgestemd met het waterschap en de gemeente Noordoostpolder, waarin het project is gelegen.
- Er zijn mogelijkheden voor natuureducatie.
- Het project past in de gemeentelijke structuurvisie en het provinciaal beleid.
- Door het nieuwe fietspad ontstaat een nieuw rondje voor Urkers en camping-gasten.
- Het RVOB steunt het idee, want landbouw heeft hier geen toekomst. Uit het projectvoorstel blijkt overigens niet waaruit deze medewerking blijkt.
- Wel loopt er nog een zaak tussen RVOB en de pachter bij pachtkamer: het RVOB wil de pacht ontbinden. Daardoor is er op verzoek van het RVOB nog niet met de pachter gesproken.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Gezien de lopende procedure met de huidige pachter bestaat er onzekerheid over realisatie binnen 5 jaar. Indien de procedure op korte termijn afgerond kan worden, is realisatie binnen 5 jaar realistisch.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Fasering ligt niet voor de hand.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- De uitkomst (en financiële effecten) van de lopende juridische procedure.
- De gevraagde bijdrage vraagt nadere uitwerking voor een reële inschatting van de daadwerkelijk benodigde dekking (o.a. grondprijs en kosten archeologische waarden).
- Het plan spreekt ook over een opstal ('hoeve'). Onduidelijk is of dit in de investeringskosten zit, wat de functie is en hoe dit ingezet zal gaan worden.
- De onzekerheid wordt geheel bij Flevoland gelegd, omdat de bijdrage nagenoeg volledig van de provincie moet komen.
- Het Flevo-landschap zou ter realisatie van dit projectvoorstel zijn eigen gronden in het voormalige Oostvaarderswold kunnen inzetten, omdat zij zelf ook de beoogd eigenaar wenst te worden.
- Er wordt een voorstel voor financiering van het beheer gedaan (SNL/afkoop 10 jaar). De kavel is nu als EHS begrensd. Onzeker is of deze begrenzing in stand blijft in de EHS herijking.

Financieel overzicht:

- De verwervingskosten voor 28,7 ha worden geschat op € 1.705.000,00 (alle bedragen excl. BTW) als de pachter moet worden uitgekocht en op € 1.575.000,00 als de pacht al ontbonden is. Met €5,50-6,00/m² is het in beide gevallen relatief goedkoop. Vooralsnog wordt uitgegaan van het hoogste bedrag.
- Er wordt € 55.000 ontwikkelingskosten genoemd (incl. archeologisch onderzoek), maar daarvan is reeds € 9.500 uitgegeven. Reeds uitgegeven kosten gaan wij niet vergoeden. Dus € 45.500 kosten resteren. Vooralsnog scharen we die niet onder de programmakosten, maar onder de proceskosten.

- De beheerskosten worden geschat op € 165.000 als ze voor 25 jaar worden afgekocht. Wij denken aan afkoop voor 10 jaar, dus dat zou € 66.000 zijn.
- De inrichtingskosten worden geraamd op € 560.250. Dat is inclusief een fietspad, waarvan de gemeente zegt € 130.000 te willen cofinancieren. Daardoor resteert voor het programma € 430.250.
- Optioneel wordt een uitkijktoren van € 100.000 genoemd. Bekeken kan worden of dit ook met een grondlichaam kan (werk met werk met de waterpartij). Ook Leader of POP3 is wellicht mogelijk.
- De dijkopgang is geraamd op € 20.000. Hiervoor kan wellicht een beroep worden gedaan op het Fonds Medegebruik Dijklichamen van het waterschap.
- Voor het programma gaan wij uit van verwerving, inrichting en afkoop beheer = € 2.201.250.

Projectvoorstel nr. 2: Kuinderbos - Staatsbosbeheer

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel draagt bij aan beleefbare natuur, al is niet duidelijk of het fietspad nu wel of niet onderdeel van het projectvoorstel uitmaakt.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? De verwachting van de waarde van dit project op economisch en recreatief gebruik is nihil. Uit het projectvoorstel wordt niet duidelijk waarom mensen naar dit gebied zouden gaan. Wie legt het fietspad aan?

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 5 km van Bant (1300 inwoners), 3 km van Kuinre (700 inwoners) en 8 km van centrum Emmeloord (25.500 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel sluit aan bij de bestaande EHS en is een invulling van het perceel dat in het verleden is aangemerkt als potentiële uitbreiding/versterking van de EHS. Uitwerking met inrichting en begrazingsbeheer roept wel de vraag op in hoeverre er een faunapassage moet komen naar Schansveldnoord. De mogelijkheden daarvoor zijn beperkt door de hoge kweldruk ter plaatse. Bijdrage aan internationale doelstellingen en biodiversiteit is beperkt.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel draagt bij aan versterking van het natuurnetwerk en het beleefbaar maken/ontsluiten van bestaande natuur.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Er zijn in het projectvoorstel geen compensatie verplichtingen opgenomen.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Er is geen sprake van een multiplier in hectares of financiën.
- Het project versterkt wel het Kuinderbos en de relatie met de Wellerwaard.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: er is onvoldoende duidelijk gemaakt dat de realisatie van het project 'Schansveld Noord' bijdraagt aan de verbetering van de landbouwkundige structuur in

Flevoland. Onderhavige gronden zijn in landbouwkundig gebruik. De relatief lichte gronden zijn uitermate geschikt voor onder meer de bollenteelt.

Water. Het projectvoorstel heeft geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. Er is geen aanwijsbare potentie voor een goede waterecologie.

Cultuur. Geen aandachtspunten.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het project past in het beleid van de provincie en gemeente.
- De eigenaar/pachter is bereid tot een verkenning voor eigendomsoverdracht.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Gezien de oriëntatiefase waarin het voorstel zich nu bevindt is onduidelijk of realisatie binnen 5 jaar haalbaar is.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Fasering ligt niet voor de hand.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Er is onduidelijkheid over de haalbaarheid en de kosten van verwerving (eigendom: RVOB+particulier)
- De kavel is nu als EHS begrens. Onduidelijk is of dit in herijking ook EHS blijft (en dus beheer tlv SNL kan)
- De totale financiële investering is niet opgenomen, evenals de eigen bijdrage van Staatsbosbeheer als initiatiefnemer. Staatsbosbeheer zou de eigen grondpositie in het voormalig Oostvaarderswold kunnen inzetten.
- Het al dan niet wijzigen van planologie is niet aangegeven.

Financieel overzicht:

- Het perceel met een omvang van 30 ha zal verworven moeten worden en de pacht zal beëindigd moeten worden. In het projectvoorstel wordt geen inschatting van de kosten hiervan gegeven.
- Als inrichtingskosten wordt een bedrag van € 250.000 genoemd. Dit is met ruim € 8.000/ha een relatief laag bedrag.
- Er wordt echter vermeld dat dit exclusief de realisatie van een fietsverbinding tussen de Schansweg en de Schoterweg. Dit is een afstand van ca. 2 km, dus de kosten van een dergelijk fietspad zullen ca. € 200.000 zijn.
- Voorts wordt de mogelijkheid van een faunapassage tussen Schansveld-Noord en –Zuid genoemd. De kosten daarvan worden niet vermeld.

Projectvoorstel nr. 3: Nieuwe natuur bij Schokland, gemeente Noordoostpolder

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het project draagt bij aan beleefbare natuur (wandelen, fietsen, observatiehut), functionele natuur (voortzetting (extensief) agrarisch gebruik en wellicht inpasbaar (fietsverhuur, verblijfsaccommodatie). Onbekend is of er in deze omgeving voldoende vraag is naar deze functies.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? De verwachting van de waarde van dit project op economisch en recreatief gebruik is in potentie groot. Dan dient het plan echter wel meer geconcretiseerd te worden met aandacht voor de branding en promotie.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 5km afstand tot Nagele (1900 inwoners) en Ens (3.000 inwoners) en op afstand 10 km afstand tot het centrum van Emmeloord (25.500 inwoners). Het project ligt nabij Schokkerhaven.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectgebied grenst aan (het smalle gedeelte) EHS-Schokland. De inrichting is gericht op extensief agrarisch gebruik. De mate waarin ecologische waarden werkelijk gerealiseerd worden, is sterk afhankelijk van het beheer en (de mate van) recreatief gebruik. Vanuit het oogpunt van ecologie is de omvang van het project sterk uit verhouding tot de meerwaarde voor een vitale natuurcomponent. De potentie voor versterking, door het creëren van aanvullende of nieuwe habitats met draagkracht voor internationale waarden zoals Natura 2000 instandhouding-doelstellingen van Ketelmeer, is matig.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het project draagt matig tot niet bij aan Flevolandse natuurdoelen. De bijdrage aan het natuurnetwerk en de internationale biodiversiteit is niet overtuigend en de recreatieve invulling richt zich vooral op lokale bezoekers, in een gebied met weinig inwoners.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Niet van toepassing, er zijn geen compensatieverplichtingen in het plan opgenomen.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Een multiplier is wel beoogd: van de 193 hectares die het project telt, wordt uit het programma een bijdrage van de helft gevraagd. De overige hectares

zouden door het Rijk betaald moeten worden. Het Ministerie van OCW heeft uit de begroting van 20134 een bijdrage van € 2 mln. toegezegd. Over het restant van de bijdrage komt pas medio oktober duidelijkheid.

- Er blijft binnen het gebied ook ruimte voor akkerbouw en extensieve veeveelt.
- Pachtinkomsten dragen bij aan de beheerskosten.
- Er worden poelen voor rugstreeppadden aangelegd, wat ook van belang is voor bouwprojecten.
- Bij de inrichtingskosten wordt ook aan een bijdrage van het waterschap en uit POP3 gedacht.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Het plangebied heeft een geringe drooglegging, die binnen afzienbare tijd door bodemdaling zover zal afnemen dat het huidige grondgebruik niet meer mogelijk is. De bescherming van de aanwezige archeologische waarden ten behoeve van het werelderfgoed eist een verdere vernatting. Dit geeft behalve een fysiek waterhuishoudkundig knelpunt ook een beleidsmatig knelpunt: het provinciaal beleid voor archeologie en de kaders voor de waterhuishouding in agrarisch gebied sluiten elkaar op deze plek uit. De provincie zal moeten besluiten welke functie op deze plek prevaleert. Zowel het fysieke als het beleidsmatige knelpunt zijn op te lossen door het gebied de functie natuur te geven. De potentie voor waterecologie lijkt gezien de locatie hoog.

Landbouw: In het voorstel wordt niet nader uitgewerkt dat de omzetting van de kavels aan de zuidkant van Schokland bijdraagt aan de agrarische structuur in de Noordoostpolder. Gelet op het bovenstaande lijkt het zinvol de functie van de aangegeven kavels te wijzigen, omdat de landbouwfunctie op termijn niet kan worden gegarandeerd. Het uit productie nemen van deze landbouwkavels ten faveure van landbouwgronden in het voormalig Oostvaarderswoldgebied, kan dan ook zeker worden gezien als een versterking van de Flevolandse agrarische structuur. Het is echter de vraag in hoeverre het plan snel kan worden gerealiseerd, gelet op de eigendomssituatie en de bereidheid van ondernemers om hun bedrijf te verplaatsen. Uit het bijgeleverde kaartmateriaal lijkt bovendien sprake te zijn van het doorsnijden van kavels, waardoor deze minder aantrekkelijk worden voor agrarisch gebruik.

Cultuur: Vernatting zorgt voor beter behoud van archeologische resten binnen het Werelderfgoed / PArK-gebied.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het project is ingediend door de gemeente, mede namens een aantal gebiedspartners, waaronder de RCE, LTO Noord en het waterschap.
- Er is nog geen overeenstemming met eigenaren, maar de eigenaren zijn wel betrokken bij het project en dringen aan op duidelijkheid over hun toekomst.
- Er is ruimte voor ondernemers om het gebied mede in te vullen.
- In een deel van het gebied wordt het accent op recreatie gelegd.

- Indiener stelt betrokkenheid Rijk als voorwaarde voor realiseerbaarheid van plan (= goede inschatting van risico's die plan loopt). Indien geen medewerking wordt plan ingetrokken.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Realisatie binnen 5 jaar is (zeer) onzeker. Er is sprake van een stapeling van risico's en mee te werken partijen (particulieren/ Rijk). De situatie is complex en het onderzoek loopt al reeds 5 jaar.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

- Het gaat om 10 kavels, plus mogelijk nog 3 kavels als een bufferzone nodig is. Fasering in de verwerving is mogelijk, maar fasering in de uitvoering niet, omdat de noodzakelijke grondwaterpeilstijging invloed heeft op de mogelijkheden voor landbouw.
- Op kavel E170 (meest westelijk) is de bedreiging voor de archeologie het grootst. Er zou van west naar oost gewerkt kunnen worden, afhankelijk van de onderhandelingen.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Er is onzekerheid over bijdragen van derden (bv. rijksbijdrage en SFL)
- De financiële ramingen zijn op zeer grove schattingen gebaseerd en er bestaat nog weinig duidelijkheid over.
- Er is een grote investering vanuit het programma nodig ('verkoop van 200ha').
- Nog niet duidelijk (zekerheid) is hoe het beheer vormgegeven zal worden (medewerking SFL?).
- Wie doet de uitvoering van het project en draagt daarmee de verantwoordelijkheid en het risico?
- Er wordt door de gemeente NOP een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Financiële beoordeling:

- In het stuk worden verschillende getallen gehanteerd: 200, 193 en 182 ha. Uit navraag blijkt dat 200 een afronding betreft. Er is in ieder geval een gebied van 182 ha met een hoge archeologische waarde. Een naastgelegen kavel is eigendom van een boer die ook grond binnen de zone heeft en deze kavel heeft mogelijk een uitstralingseffect van de grondwaterstandsverhoging. Het is echter de vraag of dit automatisch impliceert dat de kavel verworven en ingericht als natuur moet worden. Voorshands is in onze beoordeling uitgegaan van 182 ha. Daarvan komt 50% voor rekening van het PNN. De inrichtings- en beheerkosten zijn ook hiernaar terug gerekend.
- In het voorstel staat dat verwervingskosten tussen de € 18 en € 20 mln liggen. Dit is incl. erven die mogelijk een restwaarde van € 5,5 mln houden. De vraag is of de erven verworven moeten worden. Uitgegaan is van een netto investering van € 14,5 mln bij 200 ha en dus afgerond € 13,2 mln bij 182 ha, waarvan € 6,6 mln uit PNN.
- Voor inrichting wordt een bedrag van € 3 mln genoemd, met een aantal cofinancieringsmogelijkheden die nog verkend moeten worden. Voorshands is 50% van het genoemde bedrag uit PNN opgenomen. Teruggerekend naar 182 ha is dit (naar boven afgerond) € 1,4 mln voor elke partij.

- Genoemd is een beheerbedrag van € 65.000 per jaar. In de tabel is uitgegaan van afkoop voor 10 jaar, verdeeld over provincie en Rijk. Teruggerekend naar 182 ha en afkoop voor 10 jaar is dit € 600.000.

Projectvoorstel nr. 4: Noordwest Schokland, dhr. Schenk e.a.

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? De uitwerking van het projectvoorstel is zo summier dat dit niet te beoordelen is. Alleen kavelruil draagt niet bij aan één van deze functies.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het summiere plan geeft geen zicht op relevante toeristische of economische ontwikkeling.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 3 km afstand tot Nagele (1900 inwoners), 5 km tot Ens (3.000 inwoners) en 7 km tot centrum Emmeloord (25.500 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) De benoemde percelen liggen aan de noordwestkant van Schokland en grenzen daarmee aan EHS. Het projectvoorstel geeft geen beeld van de beoogde inrichting, waardoor niet te beoordelen is of het een kwalitatieve versterking van de EHS kan opleveren. Vanwege de afstand tot Natura 2000gebieden is de toegevoegde waarde voor internationale natuurbeleidsopgaven beperkt. De huidige EHS-kern Schokland levert al optimaal habitat voor interessante, want zeldzame en bedreigde soorten, zoals porseleinhoen, kwartelkoning, kleinst waterhoen en rugstreeppad. Uitbreiding met gelijke habitats om de draagkracht voor die populaties te verbeteren is niet nodig en indien gewenst nog niet te verwachten op basis van dit summier geschetste voorstel.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Voor realisatie van natuurbeleid wordt nadrukkelijk draagvlak en inzet van een brede groep gebiedspartners gevraagd. Zowel gemeente, waterschap als Flevo-landschap geven aan geen prioriteit aan dit gebied te geven. De levensvatbaarheid van een coalitie is daarom in te schatten als zeer laag, wat niet de voorkeur heeft.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Niet van toepassing, er zijn geen compensatie verplichtingen opgenomen in het plan.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. Er wordt in het projectvoorstel geen multiplier in geld of hectares vermeld. Echter, dhr. Vos wil ruilgrond in Zuidelijk Flevoland. Het is denkbaar dat de waarde van zijn perceel bij Schokland lager is dan de ruilgrond in Zuidelijk Flevoland, waardoor er wel een multiplier in hectares ontstaat. Doordat een taxatie in deze fase ontbreekt, kan dit nog niet gekwantificeerd worden.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Het uitruilen van de kavel Vos naar een kavel direct aansluitend aan het bedrijf van Schenk (Duikerweg), om zodoende een grotere huiskavel te krijgen, kan worden gezien als een verbetering van de Flevolandse agrarische structuur. Of daarvan ook werkelijk sprake is, zal overigens afhangen van de wijze waarop de samenwerking tussen Vos en Schenk zal worden ingevuld. Belangrijker is of de kavels van Geluk en Vos op termijn als suboptimale landbouwgrond kunnen worden geclassificeerd, door bijvoorbeeld wateroverlast en/of bodemdaling. Daar lijkt geen aanleiding toe. Vooral nog lijkt het voorstel dan ook maar zeer beperkt bij te dragen aan de verbetering van de agrarische structuur.

Water: Het voorstel draagt niet of nauwelijks bij aan het oplossen van de toekomstige wateropgave in het bodemdalingsgebied ten zuiden van Emmeloord. Er is geen meerwaarde voor het oplossen van de wateropgave van werelderfgoed Schokland.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- De gemeente Noordoostpolder geeft aan dit project nu niet te steunen, omdat zij prioriteit geeft aan het project aan de zuidkant, dat een hogere urgentie heeft.
- Ook Flevolandschap geeft prioriteit aan de zuidkant, al vindt het de hectares niet onaantrekkelijk.
- In het projectvoorstel wordt vermeld dat het creëren van extra waterberging op deze percelen ook kansen biedt voor omwonende boeren.
- De indiener reageert daarop met de stelling dat je dit in de fasering van de uitvoering kunt oplossen.
- Grondeigenaar (provincie) heeft geen aanleiding om hier aan mee te werken

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Gezien het ontbreken van draagvlak is realisatie binnen 5 jaar onzeker.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het projectvoorstel is mede ingediend door eigenaar Vos en pachter Geluk. Beide kavels liggen in elkaars nabijheid, maar grenzen niet aaneen. Geluk wil pas op termijn stoppen, Vos wil naar Zuidelijk Flevoland. Fasering is goed mogelijk door nu te verwerven en later in te richten.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Onduidelijk is hoe financieel plaatje er uit ziet (welke bijdrage van de provincie is nodig?)
- Er wordt een kans beschreven ('grond beschikbaar voor nieuwe natuur') maar niet duidelijk is wie en/of wat hier te realiseren is (er is geen plan voor de realisatie van natuur opgenomen), het is nu alleen een ruilvoorstel.
- Daardoor scoort het voorstel op de meetlat zeer laag (geen nieuwe natuur, niet financieel uitgewerkt)

Projectvoorstel nr. 5: Wellerwaard - Grontmij

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het project draagt bij aan de recreatieve uitlooptmogelijkheden van Emmeloord en kan wellicht functioneel zijn voor waterberging en heeft ook een economische component in zich door de exploitatie van het landgoed.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? De verwachting van de waarde van dit project op economisch en recreatief gebruik is in potentie klein. Er wordt thans geen concrete invulling gegeven aan publieksopenstelling. Gaat alleen het hek open of wordt er een routing gemaakt? Komen er faciliteiten voor bezoekers?

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt in de recreatiezone Emmeloord-Kuinderbos, op 5 km van het centrum van Emmeloord (25.500 inwoners). Het project ligt naast de nieuwe recreatieplas en de golfbaan.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectgebied grenst niet aan de bestaande EHS en ook niet in de zone waar een verbinding tussen twee gebieden gezocht wordt. De inrichtingsvoorstellen sluiten wel goed aan bij de karakteristieken van de omgeving en kunnen bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit in het landelijk/agrarisch gebied. Realisatie van internationale doelstellingen zal niet aan de orde zijn.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel draagt bij aan de beleefbaarheid van het landelijk/agrarisch gebied. Het leidt tot een kleinschalig landschap in het gebied tussen Emmeloord en het Kuinderbos.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Niet van toepassing, er zijn geen compensatie verplichtingen opgenomen in het projectplan. In potentie kan de natte natuur misschien voldoen aan de opgave om verloren moeras te compenseren, maar die opgave komt voort uit een ingreep in de EHS en de mogelijkheden om delen van dit project alsnog deel te laten worden met de EHS stroken niet met het algemene provinciale beleid rond de EHS, noch met de Spelregels voor compensatie van ingrepen in de EHS.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Grondverwerving wordt geschat op €6/m² en daarmee is het project relatief goedkoop.

- Er wordt 5 ha gevraagd, maar het landgoed wordt in totaal 10 ha groot. De andere helft wordt door de landgoedeigenaar betaald.
- Er is in het gebied in totaal ruimte voor 30 ha landgoed. De hoop is dat dit eerste landgoed in de zone een vliegwiel gaat worden voor andere initiatiefnemers.
- Als de hele landgoedzone van 30 ha gerealiseerd wordt, dan wordt het bestaande Burchttochtgebied in omvang bijna verdubbeld.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Het initiatief draagt niet bij aan de verbetering van de agrarische structuur. Bestaande agrarische gronden worden uit productie genomen en geschikt gemaakt voor landgoed en burgerbewoning. Dit kan de landbouwkundige ontwikkeling van belendende agrarische percelen in de weg staan. Bovendien lijkt sprake van doorsnijding van agrarische percelen. Dit bemoeilijkt een efficiënte agrarische bedrijfsuitoefening.

Water: Het plan draagt bij aan waterberging, echter niet in een gebied waar een wateropgave voor wateroverlast ligt. De potentie voor een goede waterecologie lijkt gezien de locatie gering.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Een groot deel van de inrichtingsmaatregelen in het totale project Wellerwaard is al uitgevoerd.
- Het bestemmingsplan biedt op deze plek ruimte voor landelijk wonen.
- De gemeenteraad is positief over het landgoed.
- De grond is in eigendom van gemeente. Er is een optie tot koop afgegeven.
- Met het waterschap wordt gesproken over het toekomstig beheer van het gehele gebied.
- Met de directe buurman en met Staatsbosbeheer is gesproken.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Het project lijkt al zeker te zijn en niet afhankelijk van een bijdrage uit het programma Nieuwe Natuur.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het landgoed wordt in ieder geval gerealiseerd, of dat nu 5 of 10 hectare wordt. De nieuwe natuur op 5 ha kan indien nodig los daarvan gerealiseerd worden.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Indien bijdrage natuur komt dan wordt bestemming natuur, blijft anders agrarisch.
- Gevraagde investering is niet duidelijk onderbouwd. Relatief hoge inrichtingsinvestering voor beperkte nieuwe natuur (5 ha a € 300k). Dient deels voor waardevermindering, geen onderbouwing.

- Onduidelijk is wie de werkelijke initiatiefnemer is. Plan nu door Grontmij namens 'initiatiefnemer'. Voorwaarde provincie: bekendmaking van initiatiefnemer vóór besluitvorming door PS
- De score op de meetlat is hoog (weinig risico's, relatief goedkoop, grote zekerheid over realisatie, geen verwerving nodig)

Financiële beoordeling:

De helft van het landgoed waar nieuwe toegankelijke natuur is voorzien bestaat vooralsnog uit landbouwgrond, dat in bezit is van de gemeente en tijdelijk wordt verpacht aan een agrariër. Om hier ook natuur van te maken, wordt een bijdrage gevraagd vanuit het PNN. Het gaat om 5 hectare grond. Er is ca. € 300.000 nodig voor de waardevermindering en de inrichting. De overige kosten neemt de initiatiefnemer voor haar rekening.

In het projectvoorstel staat dat de initiatiefnemer garant staat voor de bekostiging van de totale ontwikkeling.

Projectvoorstel nr. 6: Ruimte en lucht voor natuur – NLR en Natuurmonumenten

Beoordeling belevingswaarde

criterium 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Alle drie kijkrichtingen zitten in het projectvoorstel; wandelen, fietsen, horeca, (her)gebruik bestaande gebouwen, mogelijkheden zonne-energie.

criterium 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Dit plan biedt veel potentie voor dag- en verblijfsrecreatie en scoort het hoogst van alle ingediende plannen op dit onderwerp. Het ontsluiten van de bezoekers van Wieden-Weerribben biedt veel kansen, maar ook de koppeling met waterloopbos en de landschapskunst. Het brengt veel wat Flevoland biedt aan natuur, cultuur en geschiedenis samen.

criterium 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 1 km afstand van Vollenhove 1 km (4100 inwoners). Voor Kraggenburg is dit 4 km (1400 inwoners) en Marknesse 6 km (3700 inwoners). Het Nationaal Park Wieden-Weerribben trekt 1 miljoen bezoekers per jaar. Het bezoekerscentrum in Sint Jansklooster (80.000 bezoekers) ligt op 4 km. Het Waterloopbos heeft nu 70.000 bezoekers en dat aantal stijgt snel.

Beoordeling ecologische waarde

criterium 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur). Het projectvoorstel sluit aan bij het Voorsterbos. Het voorstel kan dit gebied versterken inclusief de verbinding naar Wieden-Weerribben. Ook de overgang van het Voorsterbos naar het Vollenhover heeft ecologisch meerwaarde. De omvang van het project (150ha) is wel erg groot ten opzichte van de meerwaarde voor natuur. Een groot deel van het projectvoorstel is meer gericht op recreatie en agrarisch beheer. Het project levert een zeer geringe bijdrage aan realisatie van internationale doelstellingen. Wel kan de kleinere component, de entree van 3 hectare, beschouwd als mogelijk zeer waardevol voor de biodiversiteit vanwege de potenties voor uitzonderlijk milieus vanwege de fysische grondslagen en daarmee habitats voor soorten.

criterium 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Elementen die bijdragen zijn: versterking Natuurnetwerk door aansluiting Voorsterbos naar Vollenhove meer (nat-droog overgang) en versterken ecologische verbinding naar Wieden-Weerribben. Ook de entree voor het Voorsterbos vanaf de Overijsselse kant met mogelijkheden voor economische functies sluit goed aan bij wensen om natuur beter te ontsluiten en economische potenties te benutten.

criterium 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Er zijn geen compensatie verplichtingen opgenomen in dit projectvoorstel.

Beoordeling multiplier

criterium 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Er is geen multiplier in hectares of financieel.
- Door de verkoop van grond verkrijgt NLR de financiële middelen om nieuwbouw te plegen. Dit biedt ruimte voor nieuwe economische ontwikkelingen en werkgelegenheid.
- Door realisatie van dit project wordt het gebied een schakel tussen Weerribben-Wieden en Voorsterbos-Waterloopbos.
- Op 4 ha bestaat het idee om zonnepanelen te plaatsen.
- Voor het Waterloopbos is een bijdrage aan het RCE gevraagd en is een ZZL-aanvraag in voorbereiding.
- De Vrije Vlucht wordt een expositieruimte.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Vrijetijdseconomie: het project biedt veel mogelijkheden om aan te sluiten bij diverse ontwikkelingen en initiatieven die hier spelen. Vanuit economisch oogpunt kan hier zeker sprake zijn van een multiplier effect

Landbouw: Het voorstel draagt niet bij aan de verbetering van de Flevolandse agrarische structuur.

Economie: Door de verkoop van grond verkrijgt NLR de financiële middelen om nieuwbouw te plegen. Dit biedt kan een economische impuls geven voor de regio.

Water: Geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. De potentie voor waterecologie lijkt gezien de locatie hoog.

Infra: Er ligt een veiligheidsbelang bij de Vollenhoverbrug en de aansluiting N-331 op het perceel van 3 ha dat nu ingediend is als entree voor het gebied vanaf de brug. Een koppeling aan (financierings-)kansen ligt voor de hand, het projectvoorstel heeft dit niet benoemd en of uitgewerkt.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het is een project van NLR en VNM samen.
- De grond is eigendom van NLR, maar die wil het verkopen aan VNM. Het project is afhankelijk van het doorgaan van deze koop.
- Het voorstel sluit aan op de visie Toekomst voor het Voorsterbos dat VNM samen met bewoners en ondernemers uit Kraggenburg, Ens, Marknesse en Vollenhove heeft opgesteld.
- De herinrichting van de entree draagt bij aan het verbeteren van het uitzicht op de haven van Vollenhove.
- De gemeente NOP wil een groei van bestedingen en werkgelegenheid in toerisme en recreatie.

- Er is één bewoner aan de Ettenlandseweg die zich tegen activiteiten van VNM verzet en mogelijk ook tegen dit project.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Indien de business case rond is en afspraken tussen partijen vastliggen, is het project waarschijnlijk realiseerbaar binnen 5 jaar. Dit is mogelijk mede afhankelijk van de huidige gebruikers. De haalbaarheid (termijn) lijkt nu vooral over nieuwbouw te gaan.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

NLR wil alle gronden in één keer verkopen. De realisatie is vervolgens faseerbaar. Hierbij kan ook een besluit worden genomen over de omvang van het project: wordt alle te verwerven 151 ha als natuur ingericht, of wordt een (belangrijk) deel weer als landbouwgrond doorverkocht?

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Het RVB heeft het eerste recht van koop op de NLR grond. Onduidelijk is wat hun standpunt is.
- Er staat dat de financiële uitwerking i.o.m. de provincie nog moet plaatsvinden. Zowel het verwervings- als het inrichtingsplaatje is daardoor nog niet ingevuld. Daardoor is niet duidelijk wat het beroep op het programma is.
- De gemeente NOP wil meewerken aan een bestemmingswijziging.

Financiële beoordeling:

- In het projectvoorstel worden geen verwervingskosten genoemd. Het grootste deel van de grond heeft nu een agrarisch gebruik en zo'n 37 ha is nu groen.
- Het terrein heeft verschillende bestemmingen: natuur, landbouw en ontwikkeling. Omdat het ontwikkelrecht niet gerealiseerd zal worden, zal niet de bij ontwikkeling behorende grondprijs betaald kunnen worden. Dit verlies kan niet bij het PNN neergelegd worden. Voor de verwerving van dit deel van de gronden hebben wij voorshands gerekend met een grondprijs van 120k en totale verwervingskosten van € 1.721.000.
- Wij hebben geen rekening gehouden met verwerving van het aanliggend gebouw De Vrije Vlucht vanuit het PNN. Mogelijk nog nader te verkennen.
- Wij hebben als uitgangspunt gehanteerd dat 50ha natuur wordt (37 ha bestaand en 13 ha toe te voegen, waaronder de entree bij Vollenhove) en dat de overige 100ha landbouw blijft en wordt doorgeleverd.
- VNM heeft gemeld dat een ruwe inschatting van de inrichtingskosten neer komt op € 750.000 – 800.000 voor 151 ha, met een marge van een ton, incl. een fietspad. Dat is laag, maar hangt er ongetwijfeld mee samen dat het in het voorstel vooral om 100 ha grasland gaat. Wij zijn voorshands uitgegaan van € 200k voor het fietspad + 13ha inrichting ad. € 15k + de door VNM genoemde bandbreedte van $50/150 \cdot 100.000$.
- Bij afkoop van beheer is naar analogie van Schokland gerekend met € 320/ha/jr. Dat is bij afkoop voor 10 jaar € 160.000.

Projectvoorstel nr. 7: Winst voor weidevogels en wintergasten - Natuurmonumenten

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Alle drie kijkrichtingen zitten in het projectvoorstel.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? De verwachting van de waarde van dit project op economisch en recreatief gebruik is in potentie klein. Niet duidelijk is wat het gevolg van de inrichting van het gebied heeft op de toegankelijkheid.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Beide projectlocaties liggen nabij Wieden-Weerribben, dat ca. 1 miljoen bezoekers per jaar trekt. Het Ettenlandse Veld ligt op enkele honderden meters van Vollenhove (4100 inwoners). Kraggenburg (1400 inwoners) ligt ca. 5 km van beide gebieden.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel sluit aan op de bestaande EHS en geeft invulling aan gebieden die in het verleden zijn aangewezen als mogelijke uitbreidingslocatie voor EHS. De inrichting is gericht op het versterken van condities voor internationaal belangrijke soorten, en beoogt daarmee een aansluiting te maken tussen binnendijkse EHS en buitendijks gelegen grote wateren. De reeds bestaande EHS-percelen hebben een vergelijkbare inrichting. Daarmee is het voorstel vooral een uitbreiding en geen verdere vergroting van biodiversiteit.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het project draagt bij aan versterking van het natuurnetwerk en het verbeteren van de relatie binnen-buitendijks. Ook wordt een bijdrage geleverd aan het beleefbaar maken, al is dit wel gericht op een heel specifieke doelgroep.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Er is geen sprake van invulling van compensatie verplichtingen in dit projectvoorstel. In potentie kan, door een iets grotere begrenzing van EHS dan de reeds volgens het beleid nagestreefde te verwerven percelen, invulling worden gegeven aan de verplichtingen voor compensatie van ingrepen in de EHS die moeras hebben geschaad.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Er is geen multiplier in hectares of financiën.

- Door toevoeging van het perceel bij Zwarte Hoek kan het hele weidevogelgebied rechtstreeks afwateren op het hoofdwatersysteem. Het peilbeheer wordt er eenvoudiger door.
- Door combinatie met het 7e landschapskunstwerk en de fietsroute krijgt het gebied Zwarte Hoek een aantal aanleidingen om het te bezoeken.
- Langs het Ettenlandseweg Veld loopt het fietspad Blokzijl-Vollenhove.
- Vanuit de integrale benadering lijkt de toevoeging bij Zwarte Hoek van een groter belang dan de toevoeging bij het Ettenlandse Veld.
- Buitendijks liggen Natura 2000 gebieden Zwarte Meer en Vollenhovermeer.
- Voor het verbeteren van recreatie op de dijk heeft het waterschap een Fonds Medegebruik.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Uit landbouwkundig oogpunt ligt het voor de hand om voor beide percelen (Zwarte Hoek en Ettenlandse weg) de functie te wijzigen. Beide percelen liggen, landbouwkundig gezien, immers geïsoleerd en het landbouwkundig ontwikkelingsperspectief is beperkt. In de Zwarte Hoek kan een bedrijf met agrarisch natuurbeheer aan de orde zijn.

Water: De waterhuishouding van het al bestaande natuurgebied wordt iets robuuster. Verder is er geen effect op waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. De potentie voor waterecologie lijkt gezien de locatie hoog.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Beide percelen zijn al door de provincie begrensd als EHS.
- Agrarisch medegebruik blijft mogelijk.
- ANV Zwarte Meerdijk wil de monitoring samen met VNM doen.
- Een burger aan de Ettenlandseweg verzet zich tegen alle projecten van VNM

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Afhankelijk van de verwerving van de gronden. Onduidelijk is hoe kansrijk verplaatsing is en wat de kosten hiervan zijn. Ingeval van verwerving lijkt realiseerbaarheid binnen 5 jaar haalbaar.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

Het gaat om twee locaties: een derde perceel in het Ettenlandseweg Veld en twee percelen aansluitend aan Zwarte Hoek en het Kadoelerbos. Ze kunnen los van elkaar ontwikkeld worden. Ook de inrichting kan gefaseerd worden, waardoor de agrarische waarde langer hoog kan blijven.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Grond in eigendom van RVOB en verpacht. Onduidelijk hoe kansrijk verplaatsing is en wat de kosten hiervan zijn.
- Kosten van verwerving en inrichting zijn niet gekwantificeerd.

Financiële Beoordeling:

- Verwervingskosten zijn niet opgenomen in het plan. Wij schatten de hectareprijs op € 75.000.
- VNM schat de inrichtingskosten voor Zwarte Hoek op € 122.500, excl. een evt. noodzakelijke GGOR-studie van € 10.000.
- Een optionele vogelobservatiehut zou ongeveer €50.000,- incl. alle vergunningen e.d. kosten. Hiervoor is mogelijk cofinanciering van het waterschap mogelijk (Medegebruik dijken).
- VNM schat de inrichtingskosten voor Ettenlandseweg op ca. 1 ton excl. een evt. noodzakelijke GGOR-studie van € 10.000.
- Afkoop 10 jaar beheer voor Zwarte Hoek zou € 180.000 kosten.

Projectvoorstel nr. 8: Oostkant Dronten - gemeente Dronten

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat elementen van alle drie de kijkrichtingen; zoals recreatie, houtoogst, landgoederen. Of alle kijkrichtingen ook werkelijk gerealiseerd worden, is afhankelijk van de verdere uitwerking. Bij dit criterium springt voorstel 8A (landgoed Vossemeer) er in positieve zin uit, met combinatie natuur, voedsel, wonen, zorg.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Verwachting is dat het project weinig bijdrage zal leveren aan dagrecreatie / verblijfsrecreatie. Er dient concreter aangegeven te worden wat vanuit nieuwe natuur gaat gebeuren aan recreatie. Faciliteren zit niet alleen in mobiele bereikbaarheid, maar ook in ontwikkeling van pleisterplaatsen, rustpunten etc. die niet bij een ondernemer zitten. De financiering voor recreatie wordt nu uit Europese middelen verwacht en is uiterst onzeker.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) De gemiddelde afstand tot het centrum van Dronten (28000 inwoners) is 8 km. De afstand tot Biddinghuizen (6000 inwoners) tot de noordpunt van het Spijkbos is 7 km. Het project ligt op 5 km van het centrum van Kampen (34.700 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel Oostkant Dronten is vooral een procesvoorstel. Het geeft nog weinig inzicht in de concrete projecten, en daarmee in de ecologische doelen die gerealiseerd kunnen worden. De kansen voor versterking EHS zijn volop aanwezig. Juist in de oostrand is de EHS op sommige plekken nogal smal en onderbroken. De wijze van uitwerken zal sterk bepalend zijn voor het ecologisch rendement. In dat opzicht springt deelproject 8A (landgoed Vossemeer) er positief uit. De uitwerking sluit goed aan op de karakteristieken van het gebied en de natte elementen in het voorstel vormen een aanvulling op de bestaande natuurwaarden in de omgeving waardoor de biodiversiteit hier goed van kan profiteren. Dit geldt overigens zowel voor het basisvoorstel dat reeds bestond als voor het plusvoorstel dat in het kader van het PNN is ingediend.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het project biedt kansen voor versterking van het natuurnetwerk in de oostrand, waarbij volop aandacht is voor beleving en voor het benutten van economische functies. Het idee sluit daarmee goed aan op het herijkte natuurbeleid.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Dit plan biedt mogelijkheden voor het realiseren van compensatieopgaven voor eerder geveld bos ingevolge de Boswet, niet

voor het realiseren van foerageergebied voor kiekendieven, omdat de afstand tot de broedgebieden veel te groot is.

Beoordeling multiplier

criterium 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Het project maakt onderdeel uit van een programmatische aanpak waarin ook de landbouwstructuur in het gebied wordt versterkt en ruimte voor recreatieve ontwikkelingen wordt geboden. De grondmobiliteit moet op gang worden gebracht. Natuur, landbouw en recreatie krijgen een impuls. De impuls met nieuwe natuur wordt in het projectvoorstel beschreven als een vliegwiel dat ook de andere belangen in gang moet brengen.
- De 94 ha natuur kan worden gecombineerd met stroken die in het kader van het GLB braak liggen. Hierdoor kan per saldo meer natuur ontstaan dan de ingebrachte 94 ha.
- Naast 94 ha natuur worden ook hectares gevraagd voor grondruil van agrarische bedrijven, maar dat past niet in de doelstelling van het programma nieuwe natuur. Het zou ook tot een negatieve multiplier leiden. In het projectvoorstel wordt een 80-20 verhouding beschreven.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: De multiplier van dit initiatief voor de Flevolandse landbouw is evident. In het voorstel immers wordt in de oostrand van Dronten ruimte voor de landbouw gecreëerd door een deel van de bedrijven te verplaatsen naar het voormalig Oostvaarderswoldgebied en door bedrijfsbeëindiging actief te stimuleren. De agrarische structuur van de ‘Oostrand’ is overigens al langer onderwerp van discussie. Onderhavig voorstel speelt daar actief op in.

Water: Geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. Potentie waterecologie onbekend.

Vrijtijdseconomie: Geen multiplier verwacht

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Ondernemers voelen een hoge urgentie om het economisch rendement van hun bedrijf te vergroten. Ook recreatiebedrijven zitten nu op slot.
- Het voorstel is gebaseerd op een sessie met een aantal ondernemers.
- In het voorstel van Dronten is opgenomen dat het voorstel door 11 partijen wordt ondersteund. Twee intentieverklaringen zijn bij het projectvoorstel gevoegd.
- De voorzitter van LTO verkent de komende weken hoe het met het draagvlak bij alle aangrenzende agrariërs zit. Zij geven aan dat er toekomstperspectief voor allen moet zijn en dat er door nieuwe natuur geen significante hinder of beperkingen mag ontstaan.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? De kans lijkt niet zo groot dat het gehele project binnen vijf jaar wordt gerealiseerd, omdat het afhankelijk is van veel partijen. Het proces oogt erg ingewikkeld.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

- De maximaal 94 ha nieuwe natuur worden verspreid over een groot gebied gerealiseerd. Het gebied loopt van Ketelhaven tot het Spijkbos. Fasering is daardoor goed mogelijk. Er worden vier deelgebieden onderscheiden.
- Veel ideeën moeten nog concreter worden gemaakt, waardoor aanpassingen goed mogelijk zijn.
- Er zijn projecten die mogelijk snel uitvoerbaar zijn, maar ook projecten die nog voorbereidingstijd nodig hebben.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Het voorstel betreft een gebiedsontwikkeling met recreatieve doelstellingen en de versterking van de agrarische structuur. Het is daardoor minder gericht op nieuwe natuur. Voor het PNN vormt dat een risico, met de mogelijkheid dat winst voor nieuwe natuur verwatert. In het projectvoorstel worden veel getallen gepresenteerd, het geeft de indruk dat de financiële uitwerking (wie gaat het betalen?) niet heel doordacht is. Onduidelijk is welk deel van investering uit andere bronnen gedekt kan worden en wat per saldo door de provincie te dekken is.

Financiële beoordeling:

- In het projectvoorstel wordt een bandbreedte van de kosten genoemd van € 13,8-18,2 mln. Hierbij worden allerlei subsidieregelingen als mogelijke dekking genoemd, maar het realiteitsgehalte hiervan moet nader worden verkend.
- In het projectvoorstel staat dat de provincie 100 ha uit PNN kan inzetten, zodat er 94 ha ten behoeve van nieuwe natuur en 6 ha ten behoeve van recreatieve doelen voor het gebied ter beschikking komt. Bij een gemiddelde prijs van € 85.000/ha zou dat een bijdrage van € 8,5 mln zijn, waarmee dus € 5,3-9,7 mln aan kosten uit de bandbreedte ongedekt is.
- Navraag heeft geleerd dat de aanvragen 8A en 8B niet zijn geïntegreerd in het projectvoorstel van Dronten, al waren beide initiatiefnemers wel gesprekspartner bij de voorbereiding van het voorstel van Dronten. De gevraagde hectares moeten dus naast elkaar worden gelegd.
- Een belangrijk onderdeel van de door Dronten beoogde programmatische aanpak is het op gang brengen van grondmobiliteit. De provincie heeft momenteel in de gemeente Dronten een ruilbedrijf in volledig eigendom: 55 ha plus erf en opstallen aan de Tarpanweg 6. Als de provincie dit bedrijf aan de gemeente Dronten ter beschikking stelt, dan heeft de gemeente zelf een (eerste) sleutel in handen om grondmobiliteit op gang te brengen. De oorspronkelijke verwervingsprijs van dit bedrijf was € 3,6 mln.
- Naast deze inbreng wordt is voorhands uitgegaan van een reservering voor 50 ha inrichtingskosten a € 15.000 en afkoop beheer voor 10 jaar is € 150.000.

Projectvoorstel nr. 8A: Landgoed Vossemeer - Euforbia Dronten BV

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat onderdelen van alle drie de kijkrichtingen.

Recreatieve ontsluiting, voedselvoorziening, maar ook een woon en een zorgcomponent en combineert dit met vitale natuur. “Voorbeeld-project”.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Zie beoordeling project 8.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 5 km van het centrum van Kampen (34.700 inwoners) en 9 km van het centrum van Dronten (28.000 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Locatie Vossemeer ligt binnen een enclave in het natuurnetwerk.

De invulling met een waterpartij vormt een welkome aanvulling op de aanliggende bosgebieden. Dit geldt al voor de basisinrichting waarmee de initiatiefnemer sowieso aan de slag wil. De relatie land-water wordt hiermee versterkt, wat vooral gunstig is voor internationaal belangrijke soorten. Hetzelfde geldt voor de rietlanden, die de initiatiefnemer als pluspakket in het kader van PNN heeft ingediend.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel draagt bij aan een versterking en verrijking van het natuurnetwerk. Door de invulling als landgoed wordt tegelijkertijd de beleefbaarheid van het gebied verbeterd, waarbij de economische functies bijdragen aan de natuurontwikkeling. Het project past uitstekend in de procesmatige aanpak van de Oostrand, maar kan ook zelfstandig worden uitgevoerd.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? In dit project is geen directe koppeling gelegd met de compensatie verplichtingen. Er is voor 7 tot 15 hectare eventuele invulling mogelijk van bos dan wel moerascompensatie.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- De grond is reeds in eigendom.
- Het gebied wordt al ontwikkeld tot landgoed, maar met een extra bijdrage kan de natuur een extra impuls krijgen. Doordat de 3 ha extra bos en 2 ha extra rietmoeras ten koste gaat van 5 ha areaal (van in totaal 15) dat gereserveerd was voor zorg of wonen, wordt de Grex negatief beïnvloed. De inrichtings-

kosten van de 7 ha natuur zijn daardoor met €74.000 per ha extreem hoog (referentie: bij compensatienatuur is gemiddeld € 15.000/ha afgesproken).

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Het geplande water draagt niet bij aan oplossen van de wateropgave. Wel is de potentie voor waterecologie naar verwachting hoog.

Landbouw: Onderhavig plan levert geen bijdrage aan de verbetering van de agrarische structuur in Flevoland.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het project past binnen provinciaal en gemeentelijk beleid.
- Eén van de mogelijkheden is dat een deel van het bos als voedselbos wordt aangelegd, waarbij toekomstige bewoners van het landgoed bij het beheer worden betrokken.
- De indiener constateert zelf dat de maatschappelijke betrokkenheid nu nog laag is.
- Het bestemmingsplan is in voorbereiding en de anterieure overeenkomst met de gemeente wordt binnenkort gesloten.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Dit projectvoorstel heeft een zeer hoge slagingskans. Het is financieel overzichtelijk, waardoor het project binnen vijf jaar uitvoerbaar is.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

Het natuurdeel van het project is niet faseerbaar, de realisatie van de landgoederen wel.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Het betreft een private ontwikkeling, waardoor goed moet worden gekeken naar het risico van staatsteun i.v.m. particuliere exploitatie. Uit het voorstel blijkt niet dat een bijdrage van de provincie noodzakelijk is om tot realisatie van het basisvoorstel over te gaan.

Financiële beoordeling:

- De initiatiefnemer heeft twee varianten van een pluspakket uitgewerkt bovenop het basisplan dat hij sowieso (zonder steun van de provincie) wil uitvoeren: 7 c.q. 12 ha. Voor de mogelijkheid om 7 ha om te zetten naar Nieuwe Natuur komt de raming uit op € 517.000,00 ex BTW. Voor de mogelijkheid om 12 ha om te zetten naar Nieuwe Natuur komt de raming uit op € 687.000,00 ex BTW. Uiteraard behoort het ook tot de mogelijkheden om ergens tussen de 7 en 12 ha uit te komen.
- Bij de twee varianten van het pluspakket komt minder zand vrij dat vermarkt kan worden en nemen de bebouwingmogelijkheden af. Daarnaast worden de

inrichtingskosten hoger. Die kosten worden door de initiatiefnemer bij het PNN neergelegd.

- De kosten per hectare zijn erg hoog: bij 7 ha is het ca. € 74.000 en bij 12 ha ca. € 57.000. Bij de compensatieverplichtingen rekenen wij met een gemiddelde inrichtingsprijs van € 15.000/ha. Op een andere locatie zouden met hetzelfde geld dus 4 tot 5 keer zoveel hectares ingericht kunnen worden.

Projectvoorstel nr. 8B: Landgoed Wildrijck – Dhr. M. Riepma

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel gaat vooral in op het functionele en inpasbare groen, met een landgoedwink en de producten daarvoor.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Zie beoordeling project 8.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 7 km van het centrum van Dronten (28.000 inwoners) en 5 km van het centrum van kampen (34.700 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel sluit aan bij het natuurnetwerk. Het eerste deel van dit gebied is in het kader van compensatie Ganzenweg als natuur begrensd. De indiener stelt nu voor het laatste stukje in kader van PNN te begrenzen. Het inrichtingsvoorstel is meer gericht op functionele en beleefbare natuur dan op versterking van de biodiversiteit.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel past binnen het natuurbeleid. Het vormt de afronding van een eerdere begrenzing en biedt juist aan de rand van een groter bosgebied een beleefbare entree.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? In dit project is geen sprake van invulling van natuurcompensaties.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. De grond is reeds in eigendom. Er wordt een bijdrage in de inrichtingskosten en beheerskosten gevraagd. De overige onderdelen van het landgoed en de landgoedwink worden door de landgoedeigenaar zelf gefinancierd.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Het project levert geen meen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid.

Landbouw: Onderhavig plan levert geen bijdrage aan de verbetering van de agrarische structuur in Flevoland.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het project past in het beleid van gemeente en provincie.
- Het voornemen bestaat een landgoedwinkler te openen.
- Er wordt in het projectvoorstel over natuureducatie gesproken.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Kans is aanwezig dat het project binnen vijf jaar realiseerbaar is, maar inzicht daarin bestaat niet. Het hangt sterk af van de mate van uitwerking waarover nu geen beeld bestaat.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Gelet op de zeer geringe omvang van het project, lijkt faseerbaarheid niet aan de orde.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Het project betreft een particuliere ontwikkeling, waardoor goed gekeken moet worden naar het risico van staatsteun i.v.m. particuliere exploitatie. Er is geen inzicht in de benodigde procedures en de aanpak daarvan gegeven.

Financiële beoordeling

In een mailbericht heeft de indiener aangegeven dat de provincie op het gebied van financiering nog wat kan betekenen. Het projectplan is nu afgestemd op realisatie binnen het landgoed en medegebruik van gronden van andere eigenaren. Het ter beschikking stellen van voldoende inrichtingssubsidies om de gestelde extra natuurhectares te realiseren is wenselijk. Ook kan de provincie haar bijdrage leveren om voldoende beheersubsidie voor het beheer van landgoederen te onderhandelen.

Projectvoorstel nr. 9: Hoeve G38 – Fam. Barkema

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat onderdelen voor alle drie de kijkrichtingen. Wandelpaden, plukstroken, begrazing door blaarkoppen met verkoop van kaas en melk.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel lijkt op deze aspecten geen tot weinig betekenis te hebben.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt 9 km van het centrum van Lelystad (76.000 inwoners) en 6 km van Swifterbant (6.000 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het voorstel is goed uitgewerkt en biedt goede kansen voor hoge biodiversiteit in de in te richten percelen. Het gebied ligt echter tamelijk geïsoleerd ten opzichte van de EHS en wordt daarmee meer een oase van natuur dan een stapsteen. Het projectgebied kan wel als kerngebied voor een grotere omgeving dienen, waarin hoger agrarische natuurwaarden worden nagestreefd. De draagkracht voor internationale waarden zal bestaan uit jaarlijkse korte functies voor vleermuizen en vogels in hun trekbanen. Permanente leefgebieden voor prioritaire soorten zullen vooral soorten van open agrarische landschappen betreffen, waar geen aanvullende wettelijke bescherming voor nodig is.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel is een prachtig voorbeeld van hoe een agrariër natuur kan realiseren. Het voorstel zou goed passen als onderdeel van een collectief beheerplan voor het agrarisch gebied. De locatie is voor realisatie van vitale natuurwaarden onder het vigerende beleid en de nieuwe visie niet favoriet en voor belevingswaarden vanwege de afstand en karakter geschikt voor een selectieve groep, niet het brede publiek. Bijzonder aan dit project is de benadering vanuit integrale beleidsopgaven van en een ontwikkelingsvisie voor het gehele landschap van het Rivierduingebied, waar dit project in past.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Er wordt een link gelegd met de kiekendiefferageergebied compensatieverplichtingen. Hiervoor ligt het project echter te ver van de Oostvaardersplassen. Verder is geen invulling gegeven aan andere bestaande compensatie verplichtingen.

Beoordeling multiplier

criterium 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Door een natuurkern te realiseren, zal naar verwachting het omringende agrarisch natuurbeheer van de natuurcoöperatie (2600 ha) beter gaan functioneren.
- Wellicht kan vanuit windmolens een bijdrage worden geleverd.
- Bij levering aan een terreinbeherende organisatie vindt meer afwaardering plaats dan bij levering aan een particulier (85%). Dit bespaart de provincie dus geld.
- De waarde van de grond in het project is lager dan onze huidige eigendommen in het voormalige OVW: in het projectvoorstel wordt voorgerekend dat de provincie voor 36 ha OVW nu 40,5 ha terug krijgt.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Het voorstel oogt in eerste instantie sympathiek. De meerwaarde van dit initiatief voor de Flevolandse landbouw is echter niet aanzwezig als mocht blijken dat vernatting van kavel G38 van invloed is op de drooglegging van belendende percelen.

Water: Het plan lost een knelpunt in de waterhuishoudkundige drooglegging in relatie tot bodemdaling en archeologische/aardkundige waarden deels op. Verder is er geen effect op waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. De potentie om een goede waterecologie te realiseren, lijkt gezien de locatie hoog.

Cultuur: Het plangebied ligt in een Provinciaal Archeologisch en Aardkundig Kerngebied (PARK). De vindplaatsen van de Swifterbantcultuur zijn internationaal bekend. De aardkundige waarden in de ondergrond zullen beter worden beschermd door de hogere waterpeilen. Thans is in het gebied sprake van bodemdaling, waardoor het risico ontstaat dat archeologische waarden bloot komen te liggen en onder invloed van zuurstof gaan oxideren en verdwijnen. De hogere waterpeilen kunnen de bodemdaling tegenhouden waardoor de aardkundige waarden in dit PARK beter gewaarborgd blijven.

Een 5000 jaar oude kreekloop zal weer zichtbaar worden gemaakt doordat de kreek wordt vernat (niet graven!). De vochtige kreekloop zal een grote aantrekkingskracht hebben voor vogels. Het zal verdere bodemdaling van de kreek tegen gaan, waarmee de archeologische waarden beter worden beschermd tegen blootlegging en oxidatie. Hiermee versterkt het project het naastgelegen archeologisch reservaat. Bezoekers in het Rivierduingebied krijgen zo een prachtig beeld van de Swifterbantcultuur en de rijke historie van het Rivierduingebied. Met de kade langs de kreek zal de Kuierlatten wandelroute worden uitgebreid.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Bij het projectvoorstel is een steunbetuiging van de vogelbescherming gevoegd.

- Op onze website zijn steunbetuigingen geplaatst (check, stelling in het projectvoorstel).
- Een kleine groep burens is tegen, al is de meerderheid van de coöperatie niet tegen.
- Er wordt samengewerkt met CAH en Warmonderhof.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Indien medewerking van het RVB wordt verkregen, is realisatie binnen vijf jaar reëel.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Half natuurboer worden werkt niet. Fasering ligt daardoor niet voor de hand.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Goed letten op het risico van staatssteun i.v.m. particuliere exploitatie. De fam. Barkema wordt eigenaar van de gronden.
- De haalbaarheid van het plan is gebaseerd op volledige omzetting naar natuur, wat een grote investering vraagt.

Financiële beoordeling:

- De percelen van Hoeve G38 hebben op dit moment een agrarische bestemming. Na omzetting naar natuur zal de waarde dalen. Deze waardedaling dient gecompenseerd te worden en is in IPO-verband gesteld op 85%. De indiener stelt voor dat de provincie de percelen en het erf laat taxeren, om vervolgens de waardedaling vast te stellen. Bij een hectareprijs van € 90.000 zou de compensatie € 3.633.750 zijn. Hierin rekent de indiener echter ook met een waardedaling van erf en gebouwen. Of daarvan in die mate sprake is, zal uit de taxatie moeten blijken. Voorshands zijn wij uitgegaan van een waardedaling van bijna € 3,1 mln.
- De inrichtingskosten worden geraamd op € 492.000. Hierbij gaat de indiener ervan uit dat de grond en gebouwen onder de inrichtingskosten vallen.
- De stal en het erf moeten worden omgebouwd tot een stalsysteem dat werkt met stromest. De kosten voor sloop en nieuwbouw vallen buiten de vrijstelling. Voor de kosten van de mestopslag en inrichting stalsysteem op basis van vaste stalmest, kan een bijdrage van 60% worden verstrekt. Dit betekent een investeringsverplichting voor de mts. Barkema van € 314.561. Bij de verdere uitwerking moet duidelijk worden of genoemde kosten vanuit PNN vergoed moeten worden. Ons uitgangspunt is dat investeringskosten van de onderneming voor rekening van de ondernemer moeten komen. Dergelijke kosten kunnen terugverdiend worden door middel van afschrijving ten laste van de exploitatie. Wellicht is een revolverende lening te overwegen? Van de provincie wordt een bijdrage van € 204.515,40 gevraagd.
- Afkoop van 10 jaar beheervergoeding is € 188,701,17.

Projectvoorstel nr. 10: Swifterpark, Fam. Van Dalen

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectplan heeft elementen van alle drie de kijkrichtingen met recreatie, educatie, begrazing door blaarkoppen, beschikbaarheid lesruimte.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? De verwachting van de waarde van dit project op economisch en recreatief gebruik (in de zin van bestedingen) is gering, ook al ontstaat er voor de inwoners van Swifterbant een aantrekkelijk gebied.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 700 meter van Swifterbant (6.000 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het project zal binnen het agrarisch gebied lokaal bijdragen aan verhoging van meer algemene soorten en aan de komst en uitbreiding van populaties van mobiele soorten en daarmee een aanzienlijke betekenis hebben voor de biodiversiteit in de directe omgeving van Swifterbant. Het gebied maakt echter geen onderdeel uit van EHS en zal ook niet als stapsteen gaan functioneren voor soorten waar het beleid dit wenselijk (Rode lijst) of noodzakelijk (internationale verplichtingen) voor acht.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het is een sympathiek projectplan, dat bijdraagt aan de belevingsmogelijkheden rondom Swifterbant. Betrokkenheid van de Vereniging Dorpsbelangen en inzet vrijwilligers is een pre. De locatie heeft zowel voor natuurwaarde als voor belevingswaarde in het huidige beleid geen prioriteit, maar dat was ook geen voorwaarde bij het openstellen van het programma.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Als onderdeel van dit plan zou een heel kleine verplichting van boscompensatie gerealiseerd kunnen worden. Van functionele compensatie van kiekendievenfoerageergebied, zoals in het plan is gesteld, kan geen sprake zijn, omdat de afstand tot de plekken waar kiekendieven broeden in Natura 2000-gebieden veel te groot is.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. De grond in Swifterbant heeft een lagere waarde dan onze huidige eigendommen in het voormalige OVW. In het projectvoorstel wordt

voorgerekend dat er een multiplier is van 1,45%. Of dat echt zo is, zal in de verdere uitwerking uit een taxatie moeten blijken.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Het project oogt sympathiek. De meerwaarde voor de agrarische structuur in Flevoland lijkt echter beperkt. Op bedrijfsniveau betekent het voorstel echter een verbreding van de economische basis. Of hier mogelijk ook sprake is van mogelijke nadelige gevolgen (peilverhoging, onkruidzaden) voor omliggende agrarische bedrijven, is uit het voorstel niet goed af te leiden. Er wordt ook een koppeling met projectvoorstel 7 (Ettenlandse weg) gelegd, omdat de indiener ook daar grond heeft.

Water: Geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project? Met een aantal partijen wordt samengewerkt. Bedoeling is om het erf open te stellen voor allerlei activiteiten. Dorpsbelangen en een school onderschrijven het voorstel.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Er is een reële slagingskans om dit project binnen vijf jaar uit te voeren, mits volledig gefinancierd en samengewerkt wordt.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het project bevat een aantal modules die faseerbaar zijn, maar een aantal is ook juist nodig voor een renderende bedrijfsvoering. Fasering ligt daarom niet erg voor de hand.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? De opgave is ambitieus en divers en daarmee mogelijk risicovol in de slagingskans. De aangegane samenwerking van verschillende partijen dient nog verder verkend te worden om zicht te krijgen op een zekere uitvoeringskans. Gedeeltelijke financiering van het plan biedt weinig mogelijkheden voor dit projectvoorstel. Er moet goed worden gelet op het risico van staatsteun i.v.m. particuliere exploitatie. De indieners hebben de wens een boerderijwinkel te ontwikkelen, waarbij de eigen bijdrage nog niet inzichtelijk is.

Financiële beoordeling:

- Op basis van een taxatie geven de indieners aan dat er na omzetting in een natuurfunctie een waardevermindering van € 1.655.000 is, die door de provincie gecompenseerd dient te worden.
- De inrichtingskosten zijn geraamd op € 1.221.100, excl. een optioneel fietspad van Swifterbant naar Dronten. In deze raming zijn ook diverse investeringen op het erf meegenomen. Voorshands zijn wij er vanuit gegaan dat alleen de inrichtingskosten buiten het erf voor vergoeding vanuit het PNN in aanmerking komen, voor ca. € 15.000 per ha. De overige kosten lijken een investering in het bedrijf, die aan de exploitatie toegeschreven kunnen worden. Dit zal bij de verdere uitwerking besproken worden.

- Voor 10 jaar komt de totale beheervergoeding uit op € 68.582,40.
- De fam. Van Dalen heeft gevraagd of de optelsom van de vergoedingen voor compensatie waardedaling, inrichting en afkoop beheer uitbetaald kan worden in de vorm van hectares op het provinciaal ruilbedrijf aan de Tarpanweg. In het projectvoorstel Oostkant Dronten wordt dit bedrijf echter in eigendom overgedragen aan de gemeente Dronten. Samen met het RVB zal worden verkend of elders in de nabijheid van het hoofdbedrijf hectares grond beschikbaar (kunnen) komen.

Projectvoorstel nr. 11: Natuur in bedrijf - Fam. Cryns

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat elementen van beleefbare en functionele natuur; fietsen, wandelen, picknickbanken, kanoën gecombineerd met agrarisch gebruik. Onbekend is in hoeverre dit aanbod aansluit bij de (lokale) vraag .

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? De verwachting van de waarde van dit project op economisch en recreatief gebruik (in der zin van toename van bestedingen) is klein. Er is potentie wanneer de evenementenlocatie wordt ingericht en het beheer en gebruik van strand meegenomen zou kunnen worden in de plannen.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 4 km van Swifterbant (6000 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectgebied ligt tegen het Ketelmeer aan, mede daarom wordt ook ingezet op internationale soorten/ watervogels. De keuze voor recreatief gebruik, fietsmogelijkheden langs de dijk en het blijvend agrarisch gebruik in stroken in dit verder zeer open gebied, heeft naar verwachting echter een zodanig verstoringseffect dat de beschreven soorten zich nauwelijks duurzaam in dit gebied zullen vestigen. Het project lijkt daardoor een overschatting te bevatten van de effectieve bijdrage aan herstel en behoud van biodiversiteit.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? De insteek van natuur gecombineerd met recreatie en agrarisch gebruik sluit aan bij de visie van de provincie. De locatie is echter niet heel geschikt voor de voorgestelde uitwerking.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Het project bevat geen voorstel voor uitwerking van compensatieverplichtingen en de geringe potenties dienaangaande rechtvaardigen dit.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- De omvang van het provinciale ruilbedrijf is 54 ha (excl. erf). Straks ontstaat er door ruiling een natuurgebied van 58 ha. Het project beslaat 1 perceel dat reeds in eigendom is van de provincie en 1 perceel dat met de buurman wordt geruild tegen het andere deel van het eigendom van de provincie.

- De initiatiefnemers willen zelf een rol spelen in beheer en onderhoud, te financieren uit de opbrengst van de extensieve landbouw op de natuurkavels.
- Het projectvoorstel gaat ervan uit dat het ook ruimte biedt voor initiatieven die er op aan kunnen sluiten.
- Het project grenst aan het Natura 2000 gebied Ketelmeer en aan het Kamperhoekbos en Ketelbos.
- Het projectvoorstel noemt nog verkoop van het huis en erf van de provincie, het meefinancieren van het fietspad door de gemeente Dronten en de subsidieregeling SKNL.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Het project oogt sympathiek. Toch kan niet worden geconcludeerd dat er sprake is van een structuurverbetering van de Flevolandse landbouw. Voor zover bekend zijn er voor de onderhavige percelen geen (toekomstige) beperkingen voor het landbouwkundig gebruik. Op bedrijfsniveau zijn er wel mogelijkheden om de economische basis te verbreden.

Water: Er is geen benoemde meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. Wellicht zijn er wel kansen voor een goede waterecologie.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Met enkele mensen uit de omgeving is gebrainstormd welke ideeën en mogelijkheden passend zijn bij het bedrijf en het projectvoorstel. Hierbij is gekeken naar de Structuurvisie van Dronten. Er is een bijeenkomst geweest met omwonenden aan de Tarpanweg en de Beverweg.
- LTO Noord heeft aangegeven het projectvoorstel sympathiek te vinden, onder meer vanwege de samenwerking tussen agrarische ondernemers.
- Het idee is om kavel H67/H68, dat in eigendom is van de provincie en thans wordt verpacht aan twee pachters, als gebiedscollectief te gaan beheren. Alle ondernemers hebben aangegeven interesse te hebben om deze mogelijkheid te onderzoeken.
- Bij het plan is een steunbetuiging van Dorpsbelangen Swifterbant gevoegd.
- De huidige pachters van het provinciaal ruilbedrijf aan de Tarpanweg hebben aangegeven dat zij laat geïnformeerd zijn door de projectindieners en dat natuurontwikkeling significante hinder en beperkingen oplevert voor de landbouw in het gebied.
- Er wordt nagedacht over een begeleidingscommissie.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Dit project is binnen vijf jaar uit te voeren mits alle partijen meewerken.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? De helft van het gebied is reeds in eigendom van de provincie. De andere helft wordt door ruiling verkregen.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico 's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Goed moet worden gekeken naar het risico op staatsteun i.v.m. particuliere exploitatie.

Financiële beoordeling:

- In het projectvoorstel wordt een waardevermindering van 85% van 16 ha landbouwgrond berekend op € 1.088.000. De kosten van de kavelruil zijn nog op PM gesteld en zouden bij de verdere uitwerking geraamd moeten worden.
- De inrichtingskosten worden in het projectvoorstel geraamd op € 545.000.
- Daarnaast worden € 78.000 kosten voor projectbegeleiding, gebiedscollectief en begeleidingscommissie genoemd.

Projectvoorstel nr. 12: Oostvaardersplassen - Staatsbosbeheer

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel is vooral gericht op de beleefbare natuur.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het plan biedt wellicht wel beperkte kansen, maar die worden nu nog niet duidelijk.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het gaat om een groot project met diverse deelgebieden. Het noordelijkste perceel bij de Hollandse Hout ligt op 4 km van het centrum van Lelystad (76.000 km). Het zuidelijkste perceel bij de Ibisweg ligt op 4 km van het centrum van Almere Buiten (55.000 inwoners) en 9 km van het centrum van Almere Stad (108.000 inwoners). Daarnaast ligt het op 2 km van het in ontwikkeling zijnde stadsdeel Nobelhorst en ligt het in het toekomstige stadsdeel Oosterwold.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel heeft betrekking op de randgebieden van de Oostvaardersplassen. Door de voorgestelde inrichting met deels kiekendiefcompensatie en deels gevarieerd en open bosgebied zullen deze gebieden een aanvulling vormen op de natuurwaarden binnen het N2000-gebied. Dit vormt een zeer gewenste en goede bijdrage aan de biodiversiteit en draagt bij aan het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Oostvaardersplassen die onder de EU Vogelrichtlijn als internationale verplichting zijn vastgelegd.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel leidt zowel tot ecologische versterking van de EHS alsook tot meer mogelijkheden voor beleving van de natuur. De Oostvaardersplassen is daarbij een van de prioritaire gebieden.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Dit project levert een zeer optimale bijdrage aan de vervulling van verplichtingen kiekendief foerageergebieden. Uit het voorstel blijkt voor 200 hectare invulling te worden gegeven aan deze verplichting. In het programma zitten 115 ha kiekendief foerageergebied verplichting.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Door middel van dit project wordt vooral geïnvesteerd in de randzones van de bestaande OVP. Door ontwikkeling van een randgebied blijft de rust in het kerngebied bewaard. Hierdoor wint de natuurwaarde en de recreatieve waarde

van het gehele OVP-gebied aan waarde. Het centrale gebied aan de Trekweg wordt de etalage van de OVP.

- Het projectvoorstel bij het deelgebied Ibisweg sluit aan de gerealiseerde fietsbrug over de A6, waardoor het recreatieve belang van deze brug toeneemt.
- Het projectvoorstel behelst ook een recreatieve impuls aan het bestaande Hollandse Hout.
- Een groot deel van de gronden is al verworven.
- Er zijn kansen voor beperking van bodemdaling en voor waterberging.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: De meest zuidelijke van de drie locaties biedt mogelijkheden voor het realiseren van waterberging ter vermindering van het risico op wateroverlast. De potentie voor een goede waterecologie lijkt gering, hier is echter geen informatie over gegeven.

Landbouw: Er is geen sprake van verbetering van de agrarische structuur; het betreft herinrichting van gronden die al in bezit zijn van SBB.

Vrijtijdseconomie: De ontwikkelingen van een Nationaal Park kan invloed hebben op de projectontwikkeling. Er is nog niet aan te geven of dat positief of negatief is.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- De impuls in de Hollandse Hout past in de gezamenlijke visie van Sbb en Lelystad op dit gebied.
- Er is ter voorbereiding op het projectvoorstel een werksessies gehouden met Lelystad en de Vogelwacht.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Het project kan binnen vijf jaar gerealiseerd worden.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

- In het projectvoorstel is uitgegaan van percelen die al in eigendom zijn van SBB, RVB of BBL. Mocht blijken dat er percelen van particulieren zijn waarop het projectvoorstel beter gerealiseerd kan worden, dan kan SBB het voorstel daarop aanpassen.
- Het projectvoorstel heeft betrekking op drie locaties in de zuidelijke randzone. Een aantal percelen is reeds in eigendom en zelfs al ingericht als tijdelijk foerageergebied.
- De eerste ervaringen kunnen worden benut om de inrichting van volgende fasen waar nodig bij te sturen.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Vanuit de verplichting kiekendief foerageergebied is vastgelegd dat de verplichting planologisch is vast te leggen, financieel is zeker gesteld en het eigendom van de

desbetreffende kavels bij een natuur beherende organisatie is ondergebracht. Aan deze voorwaarden kan worden voldaan in dit projectvoorstel.

Financiële beoordeling:

- Het projectvoorstel bestaat uit een aantal deelprojecten. In de eerste plaats gaat het om 120 kiekendieffoerageergebied aan de Trekweg. Dit gebied is al in eigendom van Sbb en ingericht als foerageergebied. Staatsbosbeheer heeft aangegeven dat voor een optimale inrichting van dit gebied naar verwachting nog € 850.000 aan kosten gemaakt moet worden.
- Voorts worden twee percelen aan de noordkant van de Ibisweg genoemd, waarvan één als te verwerven. Dat betreffende perceel is echter al in eigendom van de provincie en behoeft dus niet meer verworven, maar wel in eigendom overgedragen te worden. De omvang van beide percelen die Sbb in het projectvoorstel noemt (24 en 12 = 36 ha), sluit niet aan op de getallen die bij ons in de boeken staan (22,4ha + 8,3ha = 30,7ha). Voor de inrichting voor kiekendieven wordt gerekend met € 247.500 inrichtingskosten.
- Het derde onderdeel betreft de verwervingen inrichting van 90 ha ten oosten van de Hollandse Hout. Hier wordt rekening gehouden met € 500.000 inrichtingskosten.
- Daarnaast worden maatregelen in de bestaande Hollandse Hout genoemd ter hoogte van € 1,1 mln. De vraag is echter of dit uit het PNN gefinancierd moet worden, of dat hier andere financieringsmogelijkheden voor zijn. Dit zal in het vervolg verkend moeten worden.
- Sbb stelt ook voor een perceel aan de zuidzijde van de Ibisweg (44ha, Meijer) in te richten als kiekendieffoerageergebied. Omdat dit onze compensatieverplichtingen te boven gaat, wordt voorgesteld dit onderdeel niet te honoreren.

Projectvoorstel nr. 12A: Oostvaardersplassen – Dhr. Dijkshoorn

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het project levert een bijdrage aan beleefbare natuur. Aandachtspunt is het beheer van het gebied. De voorgestelde projecten betekenen een intensivering van de beheerinspanningen.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Meegenomen in beoordeling projectvoorstel 12.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het bestaande OVP-gebied ligt aan de zuidkant op 3 km van het centrum van stadsdeel Almere Buiten (55.000 inwoners) en 8 km van het centrum van Almere Stad (108.000 inwoners). Daarnaast ligt het op 4 km van het in ontwikkeling zijnde stadsdeel Nobelhorst en het toekomstig stadsdeel Oosterwold.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel bevat voorstellen om inrichting en beheer van Oostvaardersplassen op een aantal onderdelen aan te passen en daarmee de rand van het gebied toegankelijker te maken. Het zijn aardige suggesties in het verlengde van project 12, maar het oogt niet als een zelfstandig project.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? De verschillende voorstellen dragen bij aan het beleefbaarder maken van de bestaande natuur.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Er zijn geen invullingen voor natuurcompensaties in dit projectvoorstel.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- De voorgestelde maatregelen vergroten de beleefbaarheid van de bestaande OVP.
- In het projectvoorstel wordt benoemd dat onderzocht zou kunnen worden of ProRail een bijdrage kan leveren aan een brug over het spoor vanaf de Praambult de OVP in.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen effect.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- In het projectvoorstel wordt vermeld dat we veel natuurliefhebbers een groot plezier zullen doen met het beter beleefbaar maken van de bestaande OVP.
- Het draagvlak voor de voorstellen valt of staat echter met de bereidheid van beheerder SBB om er aan mee te werken. Met projectvoorstel 12 lijkt de beheerder te kiezen voor investering in de randzone van de OVP, juist om de rust in het kerngebied te kunnen bewaren. Daarom is aan SBB gevraagd of sprake is van een principieel verschil in keuze of dat er elementen in het voorstel 12a zitten waarover de beheerder best wil doordenken. In die reactie geeft SBB gemotiveerd aan (soms financieel, soms beleidsmatig, soms technisch) waarom het acht van de tien voorstellen ongewenst vindt. Een negende voorstel heeft betrekking op het aanwijzen van pechplaatsen op de Oostvaardersdijk als parkeerplaats. Dat vindt de provincie als wegbeheerder echter ongewenst. Het anders inrichten van de pechplaatsen tot parkeerplaatsen vereist het verbreden van de dijk en het verleggen van het fietspad, waardoor die maatregel zeer kostbaar zou worden. Van de tiende maatregel, het verwijderen van een aantal wilgen, geeft SBB aan dat dit reeds in de planning voor aankomende winter zit.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Het projectvoorstel is in principe binnen vijf jaar realiseerbaar mits deze voorstellen geadopteerd worden door de SBB.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het projectvoorstel bestaat uit 10 deelprojecten op 10 verschillende plaatsen en is daardoor heel goed faseerbaar.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Er is op dit moment nog geen projecteigenaar zichtbaar. Onzekerheid bestaat over de juridische haalbaarheid van een aantal voorstellen (vergunningen).

Financiële beoordeling:

- De indiener geeft aan dat men nabij de observatiehut De Zeearend prachtige ondiepe plassen en slikvelden kan creëren voor € 50.000, mits men de ontgraven diepte van de “plassen” beperkt houdt en de grond in de directe omgeving verwerkt.
- Ook de aanleg van een “stroomgeul” tussen moeras en Lage vaart moet volgens de indiener bij een sobere uitvoering met enkele tienduizenden euro's realiseerbaar zijn.
- De wandelpaden met uitkijkheuvels bij de Kottertocht en Grote Praambult zullen een hogere investering vergen, maar ook hier zal men per project met een bedrag van € 50.000,- tot € 100.000,- veel kunnen bereiken (exclusief loopbrug over het spoor bij de Grote Praambult).
- De maatregelen bij het Jan van den Boschpad zijn met enkele tienduizenden euro's realiseerbaar. Ook bij de aanleg van een wandelpad naar de aalscholverkolonie met uitkijkvoorziening kan volstaan worden met een

investering van enkele tienduizenden euro's. Maar ook hier geldt dat men kan kiezen voor een sobere of luxe uitvoering: tussen een uitkijkscherm van enkele duizenden euro's of een observatiehut van € 50.000.

- Deze ramingen van de indiener zijn door de provincie nog niet getoetst.

Projectvoorstel nr. 13: Airport Garden City - OMALA en Het Flevo-landschap

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat onderdelen van alle drie de kijkrichtingen; recreatieve functies, inclusief een fietsbrug richting het natuurpark, biologische landbouw, energiewinning, een revolving fund voor doorontwikkeling. Het totaal schept het beeld van een rustige groene oase waarin het goed werken is. Vanaf papier, met schetsen en referentiebeelden valt voor de beleving geluid weg en dat is wel een aandachtspunt: dit wordt geen groen voor hoogwaardige leisure of dagverblijf, vanwege omringende wegen, bedrijvigheid en de luchthaven op korte afstand. De ecosysteemdiensten van deze voorgestelde groene structuur voor een breder publiek moeten beperkt worden ingeschat als suboptimaal.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel heeft zeker mogelijkheden, maar het wordt nu nog weinig concreet gemaakt. Hierdoor zijn er veel 'onzekerheden', waardoor de waarde voor dagrecreatie niet goed kan worden ingeschat.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 5 km van het centrum van Lelystad (76.000 inwoners), op 1 km van het Natuurpark en op 600 m van de toekomstige terminal van de luchthaven.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het project leidt tot een groene, recreatieve inrichting van het OMALA-gebied. Er is geen sprake van versterking van het natuurnetwerk. Wel zal de biodiversiteit in het projectgebied en de agrarische omgeving toenemen. Naar verwachting zal dit vooral een toename of verdere verspreiding van het leefgebied van algemene planten en dieren betreffen, maar niet met soorten die in het (inter-) nationale of regionale natuurbeleid nastrevenswaardig zijn. Aandachtspunt is het voorstel voor waterpartijen. Gelet op de nabijheid van de luchthaven is een inrichting die aantrekkingskracht heeft voor groepen vogels niet gewenst. Een oppervlakte van meer dan 3 hectare water is binnen een straal van 6 km vanaf de start- en landingsbanen zelfs verboden op grond van internationale regels voor luchtvaart.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel sluit deels aan bij de behoefte om meer ruimte te bieden aan economische functies. De locatie nabij de luchthaven heeft de potentie om op langere termijn veel mensen te trekken, hoewel voor ontspanning in de groene ruimte Lelystad en Almere een breed scala aan alternatieven kan bieden, in de nabijheid vooral met Natuurpark Lelystad en Oostvaardersplassen en omringende etalage-gebieden. Omdat de vitale natuurcomponenten gering van potentie zijn, is het aanbevolen garanties te vragen dat de economische functie het beheer en de inrichting van het gebied kan dragen.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Met dit gebied kan deels in de boekhouding voor boscompensatie een zekere opgave worden toegekend (7,5 ha). Voor kiekendieven ontstaat geen optimale structuur voor foerageerfuncties, omdat die niet verenigbaar is met vereisten om de aantrekkingskracht te beperken voor andere grote vogels die een gevaar voor de luchtvaart kunnen vormen.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Er wordt een bijdrage uit PNN van 7,5 ha plus 12,7 ha gevraagd. Dit tweede getal blijft in eerste instantie landbouwgrond, maar als het t.z.t. aan bedrijven wordt verkocht, kan met de opbrengst weer natuur worden gerealiseerd.
- Eén van de doelstellingen van OMALA is om een bedrijventerrein te realiseren die via hoogwaardige groenvoorzieningen is verbonden met de omringende groene omgeving. Door dit project ontstaat een groene verbinding tussen het Natuurpark en de Burchtkamp.
- Deelproject 3 betreft een revolverend nieuwe natuur fonds.
- Met de opbrengsten van de verkoop van 2,3 ha groen aan Flevo-landschap (niet uit PNN, maar uit de Nationale PostcodeLoterij te betalen) bekostigt OMALA een brug over de Larserweg.
- Beheerskosten worden doorberekend aan de toekomstige bedrijven.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. De potentie om een goede waterecologie te realiseren, lijkt gezien de locatie laag. Het is ook onwenselijk vanwege de nabijheid van de luchthaven.

Landbouw: Inzet van het PNN voor de realisatie van Airport Garden City kan mogelijk werken als een vliegwiel om agrarische gronden versneld te verwerven c.q. om ondernemers een vervangend bedrijf elders aan te bieden. Het is echter niet bekend in hoeverre ondernemers hieraan willen meewerken. BoerKok is op zichzelf een sympathiek initiatief. In Flevoland zijn overigens al meer ondernemingen die zich richten op het verbinden van landbouw en consument.

Economie: Vanzelfsprekend zal een snelle realisatie van Airport Garden City bijdragen aan de verbreding van het economisch profiel van Flevoland. Het is echter nog de vraag in hoeverre OMALA in staat is nieuwe vormen van bedrijvigheid naar Airport Garden City toe te trekken. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat zal daar zeker aan bijdragen.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project? Het project wordt ondersteund door de gemeente Lelystad, OMALA, Het Flevo-landschap, Lelystad AirPort en diverse ondernemers.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Het is onzeker of dit project binnen vijf jaar gerealiseerd kan worden, gezien de globale uitwerking van de plannen.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

- Het projectvoorstel bestaat uit 5 deelprojecten, die gefaseerd in de tijd gerealiseerd kunnen worden.
- Een deel van de natuur wordt gerealiseerd uit revolverende opbrengsten van grondverkopen.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Het projectvoorstel valt deels binnen de huidige grondexploitatie van OMALA. Daarmee moet goed gekeken worden naar de risico's van staatssteun. Er is geen inzage in de financiële onderbouwing. De haalbaarheid is hiermee lastig in te schatten. Onzeker is of het RVB onder gunstige voorwaarden wil meewerken. Niet inzichtelijk is hoe de samenloop is met de totale ontwikkeling van het vliegveld. De bestemming wordt niet gewijzigd naar natuur, maar naar de bestemming agrarisch met natuur en recreatief medegebruik.

Financiële beoordeling:

- De te verwerven gronden liggen op een toekomstig bedrijventerrein. Daarmee is te verwachten dat de verwervingsprijs relatief hoog zal zijn. Het projectvoorstel geeft daar nog geen duidelijkheid over.
- Het beheer wordt door Flevo-landschap gedaan.
- In het projectvoorstel is als deelproject een eenvoudige brug over de Larserweg opgenomen. Daarover heeft de provincie zich als wegbeheerder op dit moment nog geen mening gevormd. Het ligt niet voor de hand dat vanuit PNN een bijdrage wordt geleverd.

Projectvoorstel nr. 14: Het eetbaar doolhof - Cittanova en DonkerGroen

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel is een mooie mix van beleefbaar, functioneel (voedsel) en inpasbaar groen (winkel).

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het is een leuk project met kleinschalige dagrecreatieve mogelijkheden die ook een kleinschalig economisch effect zullen hebben.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op ca. 5 km van het centrum van Lelystad en in de nabijheid van Bataviahaven.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het eetbaar doolhof is een leuk idee, dat met name de verbinding legt tussen agrarische functies en recreatie. De locatie in het Zuigerplaspark bevestigt dat het vooral een stedelijke functie is. Er is geen sprake van versterking van het natuurnetwerk of toename van voor Flevoland karakteristieke biodiversiteit. Idealiter, bij gebruik van louter zuiver inheemse gewassen en planten, kan wel een zekere toegevoegde waarde inzake het beleid voor behoud van functionele biodiversiteit in bredere zin worden aangenomen. Het is onduidelijk of daar sprake van zal zijn.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel sluit aan op de behoefte om meer ruimte te geven aan beleving en economische functies in een groene omgeving. De inzet moet dan wel zijn dat de economische functie zich zelf kan bedruipen.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Er is geen sprake van invulling natuurcompensatieverplichtingen.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Een eetbaar doolhof biedt goede mogelijkheden door diverse vormen van natuureducatie.
- Het doolhof wordt verbonden met het Zuigerplaspark.
- Het doolhof levert ca. 10 FTE werkgelegenheid op.
- Het kan ook een dagbesteding zijn voor mensen met een beperking.
- Het project vergroot de recreatiemogelijkheden in Lelystad en is een vorm van stadslandbouw.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid.

Landbouw: Het voorstel oogt sympathiek. De kavel waarop het voorstel is geprojecteerd, ligt betrekkelijk geïsoleerd, in ieder geval buiten het agrarisch kerngebied. Wijziging van de bestemming van deze kavels heeft dan ook geen significant effect op de Flevolandse agrarische structuur. Bedrijfseconomisch gezien is het onduidelijk of het voorstel haalbaar is.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Draagvlak blijkt uit verbondenheid met twee commerciële partijen, Cittanova en Latei. Op de locatie mogen 35 woningen gebouwd worden, waarbij 75% van het perceel een landschappelijke invulling moet krijgen. Het doolhof kan hiervan onderdeel uitmaken. Er is een intentieovereenkomst gesloten tussen de eigenaar, de ontwikkelaar, de indiener en DonkerGroen.
- Draagvlak bij gemeente en andere partijen is nog uit te werken. Gedacht wordt aan vormen van burgerparticipatie om de betrokkenheid van de lokale bevolking te vergroten. Samenwerking met de voedselbank is mogelijk.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Het is zeker reëel dat het project in vijf jaar gerealiseerd kan worden mits de partijen meewerken en de financiering rondkomt.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het doolhof is aanpasbaar aan het woningbouwproject.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Risico op staatsteun i.v.m. particuliere exploitatie.

Of de exploitatie haalbaar is, is onzeker. In welke mate de gemeente medewerking gaat verlenen, is onzeker. Het is een nieuwe invulling van een vorig projectvoorstel. Bij Zeef 1 werd nog een samenwerking met OMALA nagestreefd. Het risico is enerzijds dat het nog niet geheel uitgewerkt is en anderzijds dat het feitelijk een nieuw projectvoorstel is in de fase van Zeef 2.

Financiële beoordeling:

- Het projectvoorstel is onderdeel geworden van een woningbouwproject. Wanneer dat in uitvoering komt, of er markt vraag is en hoe de financiële relatie tussen woningbouw en eetbaar doolhof is, is niet duidelijk.
- Het projectvoorstel bevat wel een inschatting van aanlegkosten (€ 1.750.000, incl. schuur), onderhoudskosten (€ 450.000 per jaar) en jaarlijkse opbrengsten (€ 750.000 per jaar), maar er wordt niet gesproken over verwervingskosten van de grond. Het voorstel noemt zowel de mogelijkheid van koop als pacht en aangegeven wordt dat daarover met de eigenaar wordt gesproken.

Projectvoorstel nr. 15: Eemvallei - Staatsbosbeheer

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel heeft elementen van alle drie de kijkrichtingen in zich. De mate waarin de economische functies ook bijdragen aan de realisatie van de natuurwaarden blijft echter onderbelicht.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het voorstel biedt goede mogelijkheden voor dagrecreatie. Alleen ook hier veelal randvoorwaardelijk, een verdere concretisering is gewenst.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Waar Flevolandschap de Eemvallei aan de noordzijde van de Vogelweg wil vormgeven, doet Sbb dit aan de zuidzijde. Beide liggen in het te ontwikkelen stadsdeel Oosterwold, maar het Sbb-deel ligt verder van bestaande stedelijk gebied dan het Flevolandschap-deel.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het project Eemvallei is een van de projectvoorstellen in “de oksel” van Almere. Het is vooral een procesvoorstel waarin meerdere initiatieven kunnen worden ingepast. De haalbaarheid van de verschillende deelprojecten en de uitwerking daarvan zal bepalend zijn voor het uiteindelijke (ecologisch) rendement. Vanwege de schaal en ligging van het project, de aansluiting op EHS, en de diversiteit aan deellandschappen en inrichtingsvariatie kan de verwachting zijn dat de biodiversiteit van zuidelijk Flevoland zal worden verrijkt (nieuwe soorten en meer van bepaalde soorten waaronder Rode lijst-soorten) en versterkt (extra genetische variatie door nieuwe subpopulaties).

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel past naadloos in de natuurvisie van Flevoland, door de combinatie van versterking van het ecologisch netwerk, het versterken van de beleefbaarheid van de natuur en het inpassen van economische functies. Onduidelijk blijft nog in hoeverre die economische functies ook (de) dragers van het nieuw te ontwikkelen gebied gaan worden.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Het projectvoorstel beoogt in de Eemvallei (met ook een uitloper van Almeerderhout langs de Hoge Vaart richting het Horsterwold) om 75 ha boscompensatie in te vullen. Daarnaast heeft Sbb nog andere projecten ingediend waarin boscompensatie specifiek is opgenomen. Voor kiekendiefferagegebied ligt dit project niet optimaal om broedvogels van de OVP te bedienen.

Beoordeling multiplier

criterium 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Door het zichtbaar maken van de Eemvallei moet een aantrekkelijk landschap (nieuwe groene randen) ontstaan dat initiatiefnemers voor rode functies verleidt om daarin of daarbij te gaan bouwen. De eerste initiatieven in het Oosterwold laten zien dat groene randen door initiatiefnemers aantrekkelijke vestigingsplaatsen worden gevonden.
- Doordat aan de landschapskavels in het Oosterwold ook rode rechten zijn verbonden, kunnen de voorinvesteringen in groen later ook weer worden terugverdiend, waarmee weer opnieuw geld gegenereerd wordt om nieuw landschap te creëren of de kwaliteit verder te verhogen. De gebiedsregisseur Oosterwold heeft hiervoor in een handreiking rekenvoorbeelden aangereikt.
- Juist vanwege deze rode rechten is de verwachting dat de multiplier in eerste instantie negatief zal zijn (ca. 0,7, omdat voor 100 ha grond in het voormalig OVW slechts 70 ha in Oosterwold kan worden teruggekocht), maar weer neutraal kan worden als het bouwrecht op de 6% rood verzilverd wordt. In het aangereikte rekenvoorbeeld kunnen op dat gebied 147 woningen worden gebouwd.
- Bij de stapstenen langs de Hoge Vaart kunnen ook standaardkavels worden ingezet die zo groen mogelijk worden ingevuld.
- Daarnaast geeft SBB aan dat in het project diverse andere projectvoorstellen kunnen worden geïntegreerd, zoals een Voedselbos, een luierbos, een kroonbos of een speelwildernis. Door deze samenwerking kan een robuuster geheel ontstaan.
- Nagedacht wordt over cofinanciering vanuit het Fonds verstedelijking Almere. De Eemvallei is één van de prioritaire gebieden binnen het thema groenblauw van Almere 2.0.
- Ook is cofinanciering mogelijk vanuit de samenwerkingsovereenkomst Almere-SBB, waarin staat dat SBB de opbrengst van gronden die het binnen Almere verkoopt weer deels in Almere investeert.
- Een onderdeel van het project, maar dan buiten het Oosterwold, is dat een perceel van 7 ha ten noorden van De Kemphaan wordt verworven.
- De inrichtingskosten in de Eemvallei worden met €25.000/ha relatief hoog ingeschat.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Water wordt in de voorstellen niet echt benoemd. Niettemin lijken hier kansen te liggen voor de realisering van waterberging ter vermindering van de toekomstige wateropgave voor wateroverlast. Daarnaast kan een verdere versterking van de ecologische waarde van de Hoge Vaart worden gerealiseerd. Het plan kan bijdragen aan het inrichten van het gewenste watersysteem in het Oosterwoldgebied.

Landbouw: In het voorstel worden twee deelprojecten onderscheiden: kerngebied Eemvallei en Hoge Vaart. Het lijkt zinvol om dat onderscheid te maken bij de beoordeling van het effect op de agrarische structuur. Het is goed verdedigbaar dat ondernemers uit het kerngebied vervangende kavels wordt aangeboden, omdat

grootschalige agrarische productie minder goed past in dit kerngebied. Voor het gebied rond de Hoge Vaart ligt dat minder voor de hand. Daar blijft immers de directe verbinding met het agrarisch kerngebied in Zuidelijk Flevoland. Stepping stones kunnen uitstralingseffecten hebben op omliggende bedrijven. Bedrijfsverplaatsing van aldaar gevestigde bedrijven lijkt uit landbouwkundig oogpunt dan ook geen prioriteit te hebben.

De ontwikkeling van Voedselbossen en/of een geitenboerderij zijn op zichzelf sympathieke initiatieven die prima passen in een stedelijke omgeving. De bedrijfseconomische haalbaarheid is een aandachtspunt.

Cultuur: Helaas wordt de multiplier voor cultuur niet benoemd in dit plan, terwijl er wel een grote kans ligt. In het plangebied Oosterwold (Eemvallei) geldt een zeer hoge archeologische verwachting, juist in het voormalig stroomgebied van de Eem. In het Omgevingsplan staat dat de provincie zal onderzoeken of er in dit gebied een Provinciaal Archeologisch en Aardkundige Kerngebied (PArK) kan worden aangewezen. Op dit moment loopt er een onderzoek samen met de gemeenten Almere en Zeewolde naar de geomorfologie en de archeologie in het plangebied Oosterwold.

Het inrichten van een groene Eemvallei biedt kansen voor het beschermen van de archeologische waarden in het gebied. En mogelijk ook een kans om de archeologie meer zichtbaar te maken. Maar we weten op dit moment nog te weinig om de precieze contouren van de te beschermen gebieden aan te kunnen wijzen. Het is denkbaar dat het PArK-gebied niet in één keer kan worden aangewezen, maar organisch zal groeien.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het project past binnen de Structuurvisie Oosterwold en wordt ondersteund door het BO Oosterwold.
- Mate van overeenstemming met de grondeigenaren is nog uit te werken.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd?

Het is onzeker of dit project binnen vijf jaar uitgevoerd kan worden

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

- Het project bestaat uit twee deelprojecten: de Eemvallei en de Hoge Vaart.
- Het tempo van realisatie is afhankelijk van het tempo waarin grond binnen het Oosterwold kan worden verworven.
- Het tempo van inrichting kan mede afhankelijk zijn van de organische ontwikkeling van rode functies.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Onduidelijk is op welke plekken de beste kansen liggen om het project te realiseren en waar men al dan niet overeenstemming kan krijgen met grondeigenaren en of de groen-rode motor werkelijk gaat werken. De mate van overeenstemming met de grondeigenaren is nog uit te werken. Het projectvoorstel is nog tamelijk abstract en

dient concreter gemaakt te worden om kansrijkheid echt te kunnen bepalen. Het projectvoorstel heeft deels betrekking op 75 ha boscompensatie. Er zal helderheid moeten komen dat dit onderdeel tijdig gerealiseerd wordt.

Financiële beoordeling:

- Verwerving: vooralsnog houden wij rekening met een verwervingsprijs van ca. € 125.000 per ha vanwege de gedeeltelijke rode rechten.
- Als basis houden wij vooralsnog rekening met inrichtingskosten ter hoogte van € 15.000 per hectare. Het project beoogt echter ook de voorstellen 15A t/m 15E te integreren. Die kunnen in beginsel hogere inrichtingskosten kennen, hoewel er ook verdienmodellen aan verbonden zijn.
- Ook voor (afkoop van) beheerkosten zal in dit geval maatwerk nodig zijn. Er zal 75 ha boscompensatie in het plan zitten, maar is dit 'standaard' bos, voedselbos, speelbos of een thematisch bos?

Projectvoorstel nr. 15A: Voedselbossen - NMFF/Urgenda e.a.

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Dit projectvoorstel levert beleefbaar en functioneel groen op.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Interessant zou zijn om een verdienmodel te laten zien door een recreatieve invulling van het projectvoorstel. Dat is nu nog niet uitgewerkt, waardoor de recreatieve potentie nog niet als hoog kan worden beoordeeld.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) De voedselbossen kunnen gerealiseerd worden op nader te bepalen plaatsen in het project 15. Eemvallei van Staatsbosbeheer of project 17. Noorderwold-Eemvallei van Flevo-landschap. Maar ook andere plaatsen in Flevoland zijn denkbaar, aldus het projectvoorstel.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) De ecologische waarde zal (mede) afhankelijk van de keus van de voedselgewassen. Wanneer alleen inheemse soorten worden gebruikt kan er sprake zijn van (enige) toename van functionele biodiversiteit. Het voorstel legt vooral een verbinding tussen agrarische functies en recreatie.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het voorstel draagt bij aan het beleefbaar maken van groene functies. De ambities zijn hoog, met transitie naar meer regionaal georiënteerde voedselketens. Het voorstel sluit in dat opzicht goed aan bij initiatieven 17 en 19 (Noorderwold met biologische landbouw en Natuurboerderij Vliervelden). Ook ligt er een duidelijke link naar de Floriade.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? De compensatieverplichtingen zijn niet uitgewerkt in dit projectvoorstel. Wel is er een koppeling te leggen naar mogelijke boscompensatie.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Het voorstel behelst twee bossen van iconische omvang die ook voor de Floriade betekenis zullen hebben.
- De strategie is er op gericht om meerdere inkomstenbronnen tegelijk aan te boren. Klanten kunnen aandeelhouder worden.
- Er wordt nagedacht over combinatie met wellness (geneeskrachtige kruiden).

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen effect (tenzij ook visvijvers onderdeel uitmaken van het voedselbos).

Landbouw/economie: Er is op zichzelf geen enkel bezwaar om in Flevoland ruimte te bieden aan Voedselbossen. Voedselbossen kunnen een aanwinst zijn voor de Flevolandse agrarische structuur. Bedrijfseconomisch gezien kunnen bij het voorstel nog wel vraagtekens worden gezet. In welke mate worden de voedselbossen een zelfstandige economische activiteit en in welke mate wordt het nieuwe natuur?

Cultuur: Er kunnen allerlei activiteiten en voorzieningen worden georganiseerd, zoals cursussen, routes en proeverijen. Dit kun je als plus voor de cultuur zien, maar het is mogelijk meer recreatie.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het voorstel is ingediend door vier samenwerkende partijen: NMF, De Waard Eetbaar Landschap, Food Forestry Netherlands en Embergy/Urgenda.
- Er is overleg geweest met Sbb en Flevolandschap.
- Ook is met RWS gesproken en wordt met CAH samengewerkt in het kader van De Eetbare Leefomgeving.
- Ook wordt samengewerkt met OSA.
- Klanten kunnen financieel aandeelhouder worden.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Indien het project geadopteerd wordt en er een locatie verworven kan worden, is realisatie binnen vijf jaar mogelijk.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

- Het projectvoorstel is om twee Voedselbossen te realiseren.
- De participatieve aanpak brengt onzekerheden met zich mee.
- De bossen kunnen compact zijn, maar ook meanderen langs de Eemvallei. De minimale strookbreedte is 100 meter.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Adoptie is nog niet zichtbaar en er is nog geen concrete locatie om dit project daadwerkelijk te realiseren. Veel te adopteren projectvoorstellen bevinden zich in de regio Almere. Het projectvoorstel is nog conceptueel van aard en behoeft concrete uitwerking om de kansrijkheid echt te kunnen bepalen. Een risico is dat de uitwerking van dit projectvoorstel afwijkt in omvang ten opzichte van het eerdere projectvoorstel. Er wordt ruimte (experimenteeruimte) in beleid gevraagd.

Financiële beoordeling:

- Het idee dat in zeef 1 werd ingediend, ging nog uit van een voedselbos van 5-10 ha. In het uitgewerkte projectvoorstel gaat het om een iconische omvang van 2x 60 ha. Een hoge ambitie past bij het thema Growing Green Cities van de Floriade, maar 2x60 ha is een beetje teveel als het naast de andere rijke projectvoorstellen wordt gelegd die binnen het PNN zijn ingediend. Het Ketelbroek bij Groesbeek heeft een omvang van 2,4 ha. Wij stellen voor uit te gaan van een aaneengesloten voedselbos van 20 ha, waarbij het denkbaar is dat ook op andere plaatsen vruchtdragende bomen worden gepland. Het plan Kop op het Horsterwold (nr. 16) wordt bijvoorbeeld ook voor een deel fruitbos.
- Verwerving: bij ligging in het Oosterwold hebben wij vooralsnog gerekend met een verwervingsprijs van ca. € 125.000 per ha, vanwege de gedeeltelijke rode rechten.
- Als inrichtingskosten noemt het projectvoorstel als indicatie € 30.000 per hectare. Dat zou kunnen. Omdat er ook commerciële activiteiten zullen worden ontplooid, moeten goed worden gekeken naar het risico van staatssteun. Na 5 tot 7 jaar kan er jaarlijks geoogst worden en dat moet inkomsten opleveren.
- Voor wat betreft beheer: de normvergoeding voor boomgaarden is € 1.600 per ha per jaar. Dat kan als indicatie dienen voor de vergoeding in de eerste jaren waarin nog niet geoogst kan worden.
- Om het voorstel te kunnen uitwerken, wordt binnen het PNN vooralsnog € 50.000 gereserveerd voor proceskosten. Hetzelfde wordt gedaan bij de projectvoorstellen 15B, 15D, 15E en 17A.

Projectvoorstel nr. 15B: Speelwildernis - Theatergroep Groen Gras

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? De speelwildernis richt zich vooral op beleving, maar dan wel beleving die verder gaat dan wandelen en fietsen in een mooie omgeving. Het gaat echt om het voelen en ervaren van de natuur.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het plan voorziet in een kleinschalige economische ontwikkeling en een bijdrage aan dagrecreatie. Advies is om voor verdere onderbouwing cijfermateriaal en informatie op te vragen bij Toerisme Flevoland.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) In het projectvoorstel staat dat het project op 5 km van De Kemphaan ligt en op 8 km van Almere (stad? Is 108.000 inwoners).

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) De opzet van de speelwildernis is om gebruik te maken van de natuurlijke omstandigheden. Als onderdeel van de Eemvallei kan het bijdragen aan de EHS, de nadruk ligt echter niet op de natuurwaarden, maar op de beleving en de betrokkenheid.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Dit project is een mooi voorbeeld van hoe de betrokkenheid van mensen bij de natuur versterkt kan worden. Het vormt een waardevolle aanvulling op het projectvoorstel Eemvallei.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Niet van toepassing, tenzij het via projectvoorstel 15 als zodanig wordt ingevuld.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Hoewel in het projectvoorstel staat dat de speelwildernis op grond van een ander gerealiseerd wordt, wordt tevens aangegeven dat de rode rechten in het Oosterwold in overleg met de grondeigenaar zo goed mogelijk benut moeten worden.
- Het concept van een speelwildernis in de Eemvallei maakt het heel goed mogelijk dat - naast op een eigen plek - ook activiteiten plaatsvinden in de Eemvallei zelf, of in een nabijgelegen Voedselbos, kroonbos of luierpark.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen effect. Wellicht biedt het project wel mogelijkheden voor watereducatie.

Landbouw: Geen effect

Cultuur: Theater, workshops, exposities, voorstellingen etc zijn een multiplier vanuit cultuur.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Aangegeven wordt dat Staatsbosbeheer, Natuur- en Milieufederatie Flevoland en op de achtergrond de Gebiedsregisseur Oosterwold het project ondersteunen.
- De intentie is wederzijds uitgesproken dat Staatsbosbeheer het casco verzorgt.
- De Natuur en Milieufederatie Flevoland ondersteunt op het gebied van educatie en duurzame ontwikkeling.
- De Gebiedsregisseur Oosterwold juicht de vestiging van een speelwildernis in Oosterwold.
- Daarnaast zijn er partners op het gebied van natuur en techniek en liggen er contacten met veel basisscholen.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Mits geadopteerd en gefinancierd en er een locatie verworven kan worden, kan het project binnen vijf jaar uitgevoerd worden.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? De initiatiefnemer heeft een voorkeur om met Staatsbosbeheer samen te werken in de Eemvallei, maar staat open voor andere opties als dit niet lukt.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Het projectvoorstel zit nog in de adoptiefase en is nog afhankelijk van meebewegen andere partijen.

Financiële beoordeling:

- Verwerving: indien de locatie in het Oosterwold ligt, wordt voorshands uitgegaan van een verwervingsprijs van ca. € 125.000 per ha, vanwege de gedeeltelijke rode rechten.
- Voor de inrichtingskosten wordt er vooralsnog van uitgegaan dat de kosten per ha hoger zijn dan de inrichting van een 'standaard' bos, vanwege de extra inrichtingseisen om het bos als speelwildernis interessant te maken.
- Bij de verdere uitwerking zal helder moeten worden hoe de relatie is tussen de natuurfunctie en de commerciële activiteiten, vanwege het risico van staatssteun. Daarom zijn gebouwen en verhardingen niet meegenomen in de kosten die vanuit het PNN vergoed worden.

- Om het idee verder uit te werken, wordt in het PNN € 50.000 aan proceskosten gereserveerd, evenals voor de andere 'adoptievoorstellen' 15A, 15D, 15^E en 17A.

Projectvoorstel nr. 15C: Schollevaarweg - Gebr. Hut

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? In hoeverre dit project beleefbare, functionele en/of inpasbare natuur oplevert is afhankelijk van de inpasbaarheid in één van de andere projectvoorstellen. Het project Eemvallei van Sbb (nr. 15) legt een relatie op een deel van het perceel.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Alleen de uitgebreide variant biedt enige economische en recreatieve potentie.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het perceel aan de Schollevaarweg ligt op ca. 9 km van het centrum van Zeewolde (21.500 inwoners) en op grote afstand van Almere, maar wel in (de uiterst noordoostelijke hoek van) het nog te ontwikkelen Oosterwold.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het voorstel van de gebr. Hut is een voorstel voor grondruil waardoor een perceel aan de Schollevaarweg beschikbaar komt voor natuurontwikkeling. Dit perceel ligt nabij het Horsterwold en daarmee in de nabijheid van de EHS. Het zou zowel in het project Eemvallei als in het project Kop van het Horsterwold ingepast kunnen worden. De grondruil zelf levert geen natuurwaarden op. De locatie biedt wel kansen.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel is vooral een handreiking naar de uitvoering en biedt kansen voor realisatie van nieuwe natuur met een belevingsfunctie.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? De locatie biedt de mogelijkheid van gedeeltelijke boscompensatie ten aanzien van de compensatie verplichtingen.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. Er is geen sprake van een financiële multiplier of een multiplier in hectares. Het projectvoorstel brengt mee dat de indieners hun 83 ha erfpacht aan de Schollevaarweg willen ruilen voor hectares op een andere plek. Staatsbosbeheer geeft in haar projectvoorstel nr. 15 aan dat het op een deel van dit perceel (26,4 ha) natuur zou willen realiseren, als onderdeel van de verbinding langs de Hoge Vaart. De indieners stellen ook de rest van hun perceel beschikbaar voor natuurontwikkeling, maar daarvoor zijn geen voorstellen door anderen ingediend.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: De locatie biedt kansen voor waterberging, ter vermindering van de toekomstige wateropgave voor wateroverlast in het gebied. Daarnaast biedt de locatie potentie voor versterking van de ecologische waarde van het waterlichaam de Hoge Vaart.

Landbouw: Gebroeders Hut willen door vrijwillige Kavelruil een bedrijf elders pachten. Dit lijkt alleen meerwaarde te bieden als voor de gehele kavel een goede herbestemming kan worden gevonden.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Op het perceel is de Structuurvisie Oosterwold van toepassing, zodat nieuwe ontwikkelingen onder voorwaarden mogelijk zijn.
- Staatsbosbeheer geeft aan op een deel van het perceel natuur te willen realiseren.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Als partijen meewerken is project binnen vijf jaar uit te voeren.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? De indieners beschrijven drie scenario's, waarvan het derde behelst dat het einde van het erfpachtcontract in 2022 wordt afgewacht.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Onzeker is of partijen aan dit voorstel willen meewerken, zeker als Sbb slechts een deel van het perceel wil verwerven. Wellicht is voor het overige een grondruil met de gebr. Van de Westerengh (nr. 21A) mogelijk?

Financiële beoordeling:

Het voorstel is vooralsnog alleen als onderdeel van project 15 te beoordelen. Omdat het perceel in het Oosterwold ligt, moet rekening worden gehouden met de daaraan verbonden rode rechten.

Projectvoorstel nr. 15D: Luierbos – Mw. Ras

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het project luierbos levert beleefbare natuur op, waarbij het naast de beleving van een mooi bos (of park) ook een extra dimensie heeft door de relatie met geboortes.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel kan mogelijk een kleine bijdrage leveren aan recreatie. Een koppeling zou gemaakt kunnen worden met KWF bos. De economische impact is echter nihil.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Er worden drie mogelijke locaties genoemd: aansluiting bij de projecten NLR (Noordoostpolder) en Horsterwold, of beplanting langs een nader te bepalen wandelpad. Het laatste zou dan bij voorkeur in de buurt van de stedelijke omgeving moeten gebeuren.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het idee van een luierbos is in meerdere projecten inpasbaar. De mate waarin het bijdraagt aan de EHS is afhankelijk van de locatiekeuze die gemaakt wordt.

De suggestie om de luierboom te gebruiken is vanuit de beleefbaarheid begrijpelijk. Dit is echter een exoot, die van nature niet in Nederland voorkomt. Het is een boom voor in parken of tuinen. Bij de verdere uitwerking zou overwogen kunnen worden om alsnog te kiezen voor inheemse soorten die wel een bijdrage kunnen leveren aan de biodiversiteit.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het luierbos is een leuk voorbeeld van hoe verschillende groepen mensen betrokken kunnen worden bij de natuur.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Niet van toepassing.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Het Horsterwold en NLR worden als locaties genoemd. Maar als variant wordt ook beplanting langs een bestaand wandelpad genoemd, hetgeen een aanzienlijke besparing met zich mee kan brengen.
- Er wordt aan sponsoring door bedrijven gedacht.
- De bomen worden gefinancierd door degene die de boom cadeau willen doen.

- Een deel van de opbrengst wordt gereserveerd voor een aan kinderen gelieerd goed doel.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen effect

Landbouw: Geen

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het projectvoorstel noemt twee locaties: Horsterwold of NLR. Dat is opmerkelijk, want Sbb noemt de locatie Kempphaan en VNM noemt de combinatie niet. In de onderlinge afstemming is er dus iets nog niet helemaal goed gegaan.
- Er wordt 1x per jaar een boomplantdag georganiseerd.
- Er wordt een infopaneel geplaatst.
- De bomen worden voor kinderen geplant en die kinderen zullen later iets met hun boom hebben.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Mits geadopteerd en grond wordt verworven uitvoerbaar binnen vijf jaar.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? In het projectvoorstel staat dat het luierpark onderdeel kan zijn van een nieuw of bestaand bos, maar ook beplanting langs een pad kan zijn. Het project wordt met jaarlijkse plantdagen gerealiseerd.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? De initiatiefneemster zal tot samenwerking moeten komen met één van de natuurbeheerders. Er worden nu nog diverse locaties genoemd.

Financiële beoordeling:

- Bij de financiële beoordeling zijn wij er voorlopig vanuit gegaan dat de verwervingskosten en inrichtingskosten meelopen in project 15 van Staatsbosbeheer.
- Om het idee verder handen en voeten te geven (rechtspersoon, communicatie e.d.) hebben we binnen het PNN-budget € 50.000 gereserveerd. Dit is ook gebeurd voor andere adoptievoorstellen 15A, 15B, 15E en 17A.

Projectvoorstel nr. 15E: Kroonbos – Dhr. Van der Mee

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het project richt zich vooral op beleefbare natuur, waarbij de beleving een extra dimensie krijgt door de relatie met verkregen ridderordes.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het betreft een concept. Afhankelijk van de verdere invulling kan worden ingeschat of en in hoeverre er waardevolle bijdrage ontstaat voor dag- verblijfsrecreatie.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Als locaties worden in het projectvoorstel genoemd de Eemvallei en het perceel van de fam. Verduijn net ten noorden van de Kemphaan.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) De locatie voor het kroonbos is nog niet duidelijk. Daarmee is niet aan te geven of het al dan niet aansluit bij het bestaande natuurnetwerk. De keuze voor een bepaalde uiterlijke vorm (een kroon) is vooral een landschappelijke inrichting en kan een beperking zijn voor de natuurlijke ontwikkeling van het bos.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het is een leuk voorbeeld van hoe mensen betrokken kunnen worden bij natuurontwikkeling.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Niet van toepassing

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Een bos in de vorm van een kroon is ook een landmark, vergelijkbaar met de groene kathedraal.
- De bomen worden geheel gefinancierd door degene die de boom cadeau wil doen.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen effect

Landbouw: Geen

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het kroonbos kan ook een herdenkingsfunctie houden als de gedecoreerde overleden is.
- Er zijn gesprekken gevoerd met Sbb.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Mits geadopteerd en grond verworven kan worden, kan dit project binnen vijf jaar uitgevoerd worden.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het bos heeft in eerste instantie de vorm van een kroon. Als die klaar is, is het vervolg aanpasbaar. Het bos wordt gefaseerd gerealiseerd.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Financiële beoordeling:

- Bij de financiële beoordeling zijn wij er voorlopig vanuit gegaan dat de verwervingskosten en inrichtingskosten meelopen in project 15 van Staatsbosbeheer.
- Om het idee verder handen en voeten te geven (rechtspersoon, communicatie e.d.) hebben we binnen het PNN-budget € 50.000 gereserveerd. Dit is ook gebeurd voor andere adoptievoorstellen 15A, 15B, 15D en 17A.

Projectvoorstel nr. 16: Kop van het Horsterwold - Staatsbosbeheer

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat onderdelen van alle drie de kijkrichtingen; betere ontsluiting met ook mogelijkheden voor kanoën en kamperen; het mogen oogsten van vruchtdragende bomen; de ruimte voor horeca op het ingepaste erf.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Dit projectvoorstel heeft veel en grootschalige potentie. Het kan een waardevolle aanvulling op de recreatieve functie van het Horsterwold worden.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 8 km van het centrum van Zeewolde en nabij het toekomstig Oosterwold.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel sluit aan op het natuurnetwerk. Het kan een meer geleidelijke overgang van het Horsterwold naar het aanliggende agrarische gebied realiseren. Omdat Horsterwold en Hulkesteinsebos al een grote kern vormen en de toe te voegen groene structuren meest voortzetting zijn van het reeds bestaande (etalage immers) is de toegevoegde waarde voor de bijdrage aan behoud en herstel van biodiversiteit in brede zin relatief iets gering. Ditzelfde geldt de bijdrage aan nationale en internationale doelstellingen.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel leidt tot een recreatieve ontsluiting van het Horsterwold vanaf de zuidzijde langs de Gooise weg. Hiermee wordt langs één van de hoofdwegen een etalage gevormd voor het achterliggende natuurgebied, waarbij ook ruimte is voor het inpassen van economische functies. Dit sluit goed aan bij het herijkte natuurbeleid.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Dit project beoogt een groot deel van de boscompensatie verplichtingen van PNN te realiseren (80 tot 100 ha). De minimum-variant, waarin bos wordt ingeruild voor o.a. een slenk, is voor andere criteria op de meetlat van hogere waarde. Van een bijdrage aan kiekendiefferageergebied is geen sprake omdat de afstand voor in stand te houden populaties in broedgebied te groot is.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Onder het motto 'versterken en verbinden' beoogt dit project het Horsterwold te versterken en te verbinden met andere gebieden.

- Het project draagt bij aan het recreatieve belang van de nieuwe fietsbrug over de Gooiseweg.
- Langs de Hoge Vaart wordt een bos met fruitbomen aangelegd. Is dat een combinatiemogelijkheid met het Voedselbos?
- Er wordt een etalage van de stille kern in het Horsterwold aangelegd.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Draagt bij aan het realiseren van de opgave voor de Europese Kaderrichtlijn Water. De potentie voor een goede waterecologie lijkt goed.

Landbouw: De projectgronden zijn reeds aangekocht door SBB en heb een natuurbestemming. Herinrichting van deze gronden heeft dan ook geen invloed op de Flevolandse agrarische structuur.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Voor de ontwikkeling van het Horsterwold in de afgelopen jaren kreeg Sbb in 2013 de EDEN award. De ontwikkeling wil men met dit project voortzetten onder het motto 'versterken en verbinden'.
- Het projectvoorstel is afgestemd met de gemeente Zeewolde en partijen als Toerisme Flevoland, RECRON en VVV.
- Met het waterschap is gesproken over een natuurvriendelijke oever langs de Bosruitertocht.
- Met Flevolandschap is gesproken over de aansluiting op het Priembos.
- Er zijn gesprekken met de Fam. Verduijn over samenwerkingsmogelijkheden.
- Het project past in het provinciaal beleid.
- De in te richten gronden zijn al in eigendom.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Reëel, gronden zijn in het kader van nieuwe natuur aangekocht.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het gaat om twee kavels die reeds in eigendom zijn. Fasering van beide kavels is mogelijk, maar niet nodig. De boscompensatie kan snel gerealiseerd worden. Er is een variant met een slenk gemaakt, maar dat kan ook worden vervangen door bos.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Mogelijke procedures met voormalig eigenaar van en huidige buurman van grond.
- Functie van opstallen binnen gebied niet bepaald.
- Medewerking en financiële bijdrage waterschap
- Gemeente Zeewolde staat in beginsel positief tegenover de plannen, bestemmingsplan dient nog te worden gewijzigd, gemeente is reeds met wijziging van bestemmingsplan in voorbereiding.

Financiële beoordeling:

- De gronden zijn reeds verworven.
- Voor de natuurcompensatieprojecten worden gemiddelde inrichtingskosten van € 15.000/ha verwacht. Dit zal bij moeras hoger zijn en bij bos lager.

Projectvoorstel nr. 16A: Geitenboerderij met restaurant - Fam. Verduijn

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het project levert een beleefbaar agrarisch bedrijf op.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Een geitenboerderij is zelf weinig uniek en trekt niet noemenswaardig veel bezoekers als het buiten het stedelijk gebied ligt. Een combinatie met een restaurant zou dit wel kunnen doen. Het project heeft potentie, maar een verdere uitwerking is gewenst.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Op de nu genoemde locatie ligt het project op ca. 8 km van het centrum van Zeewolde en nabij het toekomstig gebied Oosterwold.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel is om een geitenboerderij te realiseren ten noordwesten van het Horsterwold. De locatie sluit aan op het perceel van de gebr. Hut en is nu gelegen op een reeds verworven perceel en is zowel inpasbaar in het project Eemvallei als het project kop op het Horsterwold. De geitenboerderij zelf is een agrarisch invulling die vooral landschappelijk een andere aanblik geeft, maar niet als natuurproject is te beschouwen.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel leidt tot een andere, meer op beleving gerichte invulling van een agrarische functie. Het kan een goede aanvulling vormen op de voorzieningen nabij het Horsterwold.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Geen natuurcompensatie-invulling

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. Het project is een vorm van stadslandbouw met recreatieve potentie. Om die reden zoekt het aansluiting bij het PNN. Op dit moment wordt gekeken naar een locatie die op een kruispunt van recreatieve routes ligt.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen meerwaarde voor waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. Meerwaarde wordt wel genoemd in het projectvoorstel, maar die blijkt niet uit de gegevens. Wel wordt er wellicht waterrecreatie gerealiseerd.

Landbouw: Het voorstel oogt sympathiek. Het roept wel de vraag op wat de rol van de provincie hierin moet zijn. Het voorstel is feitelijk een voorstel tot kavelruil: verkoop van een perceel ten noorden van de Kemphaan, waarmee geld beschikbaar komt om op een andere plek een geitenboerderij te starten. Het voorstel biedt op zichzelf geen meerwaarde voor de agrarische structuur in Flevoland. Er is echter wel degelijk sprake van bedrijfsontwikkeling (als het voorstel bedrijfseconomisch haalbaar is). Een aandachtspunt is dat in het voorstel een tweede bouwblok wordt gecreëerd op de agrarische kavel. Dat is niet in lijn met ons Omgevingsbeleid.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Het projectvoorstel is nog niet publiek gemaakt.
- Met Sbb zijn de samenwerkingsmogelijkheden verkend.
- Of de kavel waarop men nu het oog heeft laten vallen daadwerkelijk beschikbaar kan komen, moet nog blijken.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Met medewerking realiseerbaar binnen 5 jaar. De kavel waarnaar nu wordt gekeken, is reeds verworven in het kader van het voormalig OVW.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Het voornemen is een biologische geitenboerderij te realiseren in combinatie met een stukje akkerbouw. Fasering ligt niet voor de hand.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Het projectvoorstel is met name gericht op een bedrijfsmatige ontwikkeling.

Financiële beoordeling:

Het projectvoorstel wordt beschouwd als een interessante toevoeging aan de recreatieve potentie van nieuwe natuur, maar is tevens een bedrijfsmatige ontwikkeling die door de ondernemer zelf gefinancierd moet worden. Realisatie kan afhankelijk zijn van samenwerking met één van de drie partijen die nu grond in eigendom hebben in het voormalig OVW.

Projectvoorstel nr. 17: Noorderwold/Eemvallei - Flevo-landschap en ERF

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat elementen van alle drie de kijkrichtingen. Daarbij ligt een nadruk op de biologische landbouw. De belevingswaarde is vooral gekoppeld aan het kleinschalige landschap.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel biedt zeker kansen voor recreatie en toerisme. Het bevat daarvoor reeds mooie randvoorwaarden.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt globaal op 5 km van het centrum van Almere Buiten en op 9 km van het centrum van Almere Stad. Het ligt grotendeels in het Oosterwold.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het project Noorderwold is één van de projectvoorstellen in “de oksel” van Almere. Het is vooral een procesvoorstel waarmee een ontwikkeling in het gebied in gang gezet moet worden. Doel is te komen tot een kleinschaliger landschap in de overgang van de Oostvaardersplassen naar Almere, waarin zowel natuur als biologische landbouw een plek krijgen. De mate waarin de grondbank, die onderdeel is van de strategie van dit project, inderdaad revoluerend kan werken, zal bepalend zijn voor de uiteindelijk te realiseren totale oppervlakte natuur ten opzichte van landbouw en daarmee van ecologische rendementen. Tevens is nog niet duidelijk in welke mate in de delen die een agrarische hoofdfunctie krijgen en de natuurlijkere delen beheer van populaties van soorten aan de orde gaat zijn. Vanuit het oogpunt van biodiversiteit is een ongeremde dynamiek van populaties gewenst en voor kiekendief-foerageergebied zelfs nastrevenswaardig (hoe vaker muizenplagen optreden zoveel te beter), maar die is niet altijd verenigbaar met economische agrarische doelstellingen.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel past goed in de natuurvisie van Flevoland, door de combinatie van ecologische, recreatieve en economische functies. Onduidelijk blijft nog in hoeverre die economische functies ook mede (de) dragers van de ecologische waarden kunnen worden.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Het project bevat een voorstel voor 68,5 ha moeras en 35 ha bos. Daarnaast is er ruimte voor (ondersteuning van) 20 ha kiekendief-foerageergebied, Voor moerascompensatie (ingreep EHS), geldt dat toepassing moet worden gegeven aan de Spelregels compensatie ingrepen EHS gelden. In dat verband kan opgemerkt dat de component moeras van dit voorstel niet noodzakelijkerwijs lijkt te voldoen aan de criteria nabijheid en functionele verbinding met het Natuurnetwerk (herijkte EHS).

Beoordeling multiplier

criterium 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Het gaat om een verregaande integratie van natuur en landbouw, maar ook om kennisontwikkeling.
- 250 ha natuur zou op termijn 680 ha stadslandbouw moeten opleveren.
- Gevraagd wordt 325 ha, omdat de rode grond in Oosterwold duurder is, maar dit wordt later terugverdiend.
- Voor de inrichting wordt een beroep gedaan op het FVA.
- Aan het waterschap wordt gevraagd bij te dragen door aanleg van natuurvriendelijke oevers.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Het plan draagt door het grote oppervlak met een netwerkstructuur relatief veel bij aan verbetering van de waterkwaliteit. Het plan wordt deels gerealiseerd in een gebied met een sterke bodemdaling, waardoor de wateropgave voor wateroverlast zou kunnen afnemen. De potentie voor een goede waterecologie lijkt gezien de locatie gering.

Landbouw: Het voorstel gaat uit van verregaande functieverweving. Dit uitgangspunt lag niet aan de basis van de ontwikkeling van onze provincie. Maar het past wellicht wel in de fase van de ontwikkeling waarin de provincie nu is. Het vereist een ander type ondernemerschap. Het projectvoorstel gaat vrij directief uit van 680 ha biologische landbouw. De vraag is hoe de indieners dat willen realiseren. De keuze tussen biologisch of gangbaar ligt bij de ondernemer en kan niet van bovenaf worden opgelegd.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

Het projectvoorstel is voorbereid in overleg met Zeewolde en Almere, de ANV Akkerwaard, het waterschap, Landschapsbeheer Flevoland, grondeigenaren en het RVB.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Initiatiefnemer geeft aan te realiseren in 2022.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

In het projectvoorstel is een ontwikkelstrategie opgenomen. Zowel de exacte locaties als het tempo van ontwikkeling staan niet vast. Uitgegaan is van 100 ha grondverwerving per jaar. Eind 2024 is het project dan afgerond (bij de in het projectvoorstel genoemde omvang).

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Project in verkennende fase,
- Complex programma met een ontwikkelstrategie over lange periode
- Project richt zich tevens op stadslandbouw (vraag hoe dit ingepast moet worden binnen Nieuwe Natuur)
- In het gebied zijn diverse projectvoorstellen gedaan die grote samenhang vertonen, maar los van elkaar zijn ingediend.
- Flevo-landschap verzoekt de provincie Flevoland om regie op het ontwikkelproces.
- Onzekerheid over de financiële ontwikkeling
- Onderdeel van grondexploitatie, daarmee risico van staatssteun.
- Bestemmingsplan moet nog opgesteld. Er is sprake van organische ontwikkeling

Financiële beoordeling:

- In het projectvoorstel staat de ambitie om 250 ha nieuwe natuur te realiseren en dat te gaan verweven met 680 ha biologische stadslandbouw. Er zijn echter nog twee projectvoorstellen ingediend die sterke relaties hebben met Noorderwold/Eemvallei: De Vliervelden van Dhr. Saat (nr. 19) en Pioniernatuur Flevoland van de ANV Akkerwaard (nr. 18). Naast elkaar beslaan deze drie voorstellen minimaal 1.600 ha aan verweven natuur en landbouw. Omdat de drie voorstellen zo'n sterke samenhang hebben, maar op dit moment nog naast elkaar zijn ingediend, verdient het aanbeveling om de eerste helft van 2015 te benutten om gezamenlijk tot een integraal plan te komen. Daarvoor worden vanuit het PNN samen met het projectvoorstel Eemvallei van Staatsbosbeheer 400 ha reeds verworven hectares in het voormalig OVW beschikbaar gesteld.
- In het projectvoorstel wordt terecht gesteld dat de hectareprijs in het Oosterwold vanwege de rode rechten hoger zal zijn dan in het voormalig OVW en dat de multiplier daardoor in eerste aanleg negatief zal zijn. De gebiedsregisseur Oosterwold heeft echter in een handreiking voorgerekend hoe door de benutting van de rode rechten ook weer geld verdiend kan worden om volgende fasen natuur te realiseren. Het is daardoor waarschijnlijk dat in eerste aanleg aanmerkelijk minder hectares kunnen aangekocht, maar als het rood-groene motortje zijn werk doet, moet het op basis van het rekenvoorbeeld in de handreiking mogelijk zijn om een substantieel grotere hoeveelheid natuur te realiseren.
- Daarbij is van belang dat in het projectvoorstel wel cofinanciering vanuit het Fonds Verstedelijking Almere wordt genoemd, maar niet concreet wordt gemaakt. In de "Intentieovereenkomst Uitwerking IAK programma Groenblauw", op 19 december 2011 gesloten tussen het Rijk, de gemeente Almere, Staatsbosbeheer en Het Flevo-landschap, wordt voor de Eemvallei al een taakstellend budget van € 34 mln genoemd. Hierbij werd een 'half om half' principe genoemd: voor elke hectare die op andere wijze gefinancierd kan worden, wordt een hectare uit de grondexploitaties gefinancierd. Het PNN zou als de financiering op andere wijze beschouwd kunnen worden, maar de cofinanciering vanuit grondexploitaties (of het Fonds Verstedelijking Almere) wordt nu niet ingevuld. Als dit wel slaagt, kan het project Noorderwold/

Eemvallei in combinatie met de andere initiatieven wellicht twee keer zo groot worden.

Projectvoorstel nr. 17A: Vierkant meter natuur – Mw. Dubois

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel levert vooral beleefbare natuur op. Het idee om dit concept in te zetten voor stadsranden wijst ook op een inpasbare component, die mogelijk ook tot stand kan komen buiten het programma nieuwe natuur om.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Geen. Niettemin zou het wel een mooie aanvulling op een natuur / cultuur project zijn.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) In het projectvoorstel zijn diverse mogelijke locaties genoemd, zowel in Lelystad als Almere. Voorwaarde voor het project is dat het dicht tegen het stedelijk gebied aan gerealiseerd wordt.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel is een soort volkstuin voor natuur. Wanneer dit grenst aan het bestaande natuurnetwerk kan het een goede buffer/overgang vormen naar de stad of het agrarisch gebied. De bijdrage aan de biodiversiteit is afhankelijk van de keuzes van de mensen die de verschillende stukjes beheren.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel is vergelijkbaar met het concept Nieuwe Marken van het innovatienetwerk. Met dit verschil dat de Nieuwe Marken volledig subsidievrij zijn doordat ook aankoop en inrichting wordt bekostigd door de deelnemers. Het is een leuk voorbeeld van hoe mensen betrokken kunnen worden bij natuurontwikkeling.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Geen natuurcompensatie

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. De winst zit hier in het direct verantwoordelijk maken van mensen voor hun eigen stukje natuur.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Geen bijdrage aan waterkwaliteit, kwantiteit of veiligheid. De potentie voor een goede waterecologie lijkt gering.

Landbouw: Geen

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Als het project slaagt, dan is dat doordat mensen of organisaties ermee aan de slag willen.
- Flevolandschap heeft belangstelling om met het concept aan de slag te gaan, op vier verschillende locaties.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Zeker, mits geadopteerd

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Als er een plek is en er is een eerste belangstellende, dan kan het voorstel van start gaan.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Het projectvoorstel zit op dit moment nog in de adoptiefase. Er is daardoor nog weinig zekerheid over de doorloop op langere termijn. Zou als een kerntaak van de natuurbeherende organisaties gezien kunnen worden, waarvoor reeds gesubsidieerd wordt.

Financiële beoordeling:

Net als bij de andere adoptieprojecten wordt binnen het PNN € 50.000 gereserveerd om dit concept verder uit te werken. Omdat het vervolgens binnen bestaande natuurgebieden of binnen nieuwe natuur projecten wordt geïncorporeerd, worden aan het voorstel afzonderlijk geen verwervings- en inrichtingskosten toegerekend.

Projectvoorstel nr. 18: Pioniernatuur Flevoland – ANV Akkerwaard

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Insteek is vooral functionele/inpasbare natuur. Voor de beleefbaarheid wordt verwezen naar andere projecten (bv Grote Trap). Digitale beleving zit wel in projectvoorstel.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel betreft een aanvulling op bestaande mogelijkheden in Flevoland. De kansen voor economische ontwikkelingen zijn laag.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Hoewel het plangebied heel groot is, ligt het voor de hand dat aansluiting wordt gezocht bij kerngebieden die aan de noordkant van de Eemvallei liggen. Het project zal naar verwachting wel op vrij grote afstand van het bestaande stedelijk gebied komen te liggen.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het project is gericht op het versterken van ecologische waarden binnen agrarisch gebied, met realisatie van aan gangbare landbouw onttrokken delen waarin biodiversiteit van agrarisch gebied kan herstellen, tevens ten bate van de Grauwe kiekendief (een internationaal beschermwaardige soort) en de Velduil. Bij de inrichting volgens dit project kan Zuidelijk Flevoland weer functioneren als vlechtwerk van landschapselementen ten bate van het natuurnetwerk en als foerageergebied voor soorten uit het natuurnetwerk. Het voorstel vraagt continuïteit in beheer en blijvende betrokkenheid deskundigen. Indien duurzame ecologische inrichting en beheer werkelijk inpasbaar zijn levert dat een relatief grote bijdrage aan herstel van biodiversiteit omdat juist in het agrarisch gebied de biodiversiteit op een historisch dieptepunt is beland.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt?

Het project draagt bij aan het oplossen van een ecologisch knelpunt binnen het agrarisch gebied. Wanneer het uitgangspunt is dat de meerwaarde van natuurlijker boeren, met o.a. ecohoning en recreatieve ontsluiting, het project financiert dan kan dit een voorbeeld worden van een gebiedscollectief.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Het project beoogt mede de realisatie van kiekendiefferageergebied. Niet duidelijk is of kan worden voldaan aan voorwaarden van de natuurcompensatie (borgen door planologisch vastleggen) en de relatieve geschiktheid, optimaal of sub-optimaal, van het potentiële kiekendiefferageergebied.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. Het project behelst een mozaïek te maken van kerngebieden, in beheer bij terreinbeheerders, en aangepaste akkerteelten.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: Door de mozaïek-structuur met lijnvormige elementen, draagt het plan relatief veel bij aan een betere (ecologische) waterkwaliteit en daarmee aan de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water. De waterhuishoudkundige situatie in het gebied voor wat betreft waterkwantiteit wordt verbeterd.

Landbouw: Het project is goed inpasbaar in de dagelijkse agrarische praktijk. Door extensivering van het bouwplan kan bovendien naar verwachting een bijdrage worden geleverd aan de verbetering van de bodemkwaliteit.

Cultuur: Geen effecten.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project? Het voorstel is ingediend door de ANV Akkerwaard, maar niet duidelijk is hoeveel boeren mee willen doen.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Het is niet te verwachten dat het binnen vijf jaar is uitgevoerd.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Er wordt maar liefst 400 ha gevraagd, maar er kan ook met een eerste kern worden gestart.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Project zit in de verkenningsfase, er wordt nog geen duidelijkheid gegeven over medewerking van partijen.
- Financieel moet het nader worden onderbouwd.
- Niet duidelijk wordt of hiermee voldaan wordt aan voorwaarden van de natuurcompensatie (borgen door planologisch vastleggen) en geschiktheid van kiekendieffoeragegebied.
- Voorstel is om niet het bestemmingsplan te wijzigen maar Natuur bestendigen in langjarige pachtcontracten.

Financieel overzicht:

- Er wordt 400 ha gevraagd voor het mozaïek van kerngebieden met aangepaste akkerteelten.
- In het projectvoorstel Noorderwold van Flevo-landschap staat de ambitie om 250 ha nieuwe natuur te realiseren en dat te gaan verweven met 680 ha biologische stadslandbouw. Omdat deze voorstellen zo'n sterke samenhang hebben, maar op dit moment nog naast elkaar zijn ingediend,

verdient het aanbeveling om de eerste helft van 2015 te benutten om
gezamenlijk tot een integraal plan te komen. Daarvoor worden vanuit het
PNN 220 ha reeds verworven hectares in het voormalig OVW beschikbaar
gesteld.

Projectvoorstel nr. 19: Natuurboerderij Vliervelden – Tom Saat

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel bevat elementen van alle drie de kijkrichtingen. Daarbij ligt een nadruk op de biologische landbouw. De belevingswaarde is vooral gericht op dagrecreatie in een kleinschalige landschap.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het biedt dagrecreatie en is geen aanvulling in bestaande mogelijkheden.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) In het projectvoorstel staat een voorkeur voor de zuidwestkant van het Oosterwold, ten zuiden van Noorderwold-Eemvallei. Hierdoor ligt het project dicht bij het bestaande stedelijk gebied van Almere.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Evenals Noorderwold is het vooral gericht op een kleinschalig landschap met een vorm van biologisch landbouw. De ecologische meerwaarde zal afhankelijk zijn van de exacte uitwerking en inrichting. Bij de beeldschets ontstaat de indruk dat weinig specifieke habitats ten behoeve van kwetsbare en schaarse biodiversiteit worden gemaakt op een groot (400 ha) oppervlak. De bijdrage aan internationaal beschermenswaardige populaties lijkt om die reden ook beperkt.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel past goed in de natuurvisie van Flevoland, door de combinatie van een ecologische, recreatieve en economische functie. De verhouding natuur – landbouw zal maatgevend moeten zijn voor de overheidsbijdrage.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Mogelijkheden voor compensatie van eerder verlies van 20 ha bos (Boswet) en/of 20 ha moerascompensatie (ingreep EHS), waarbij voor de laatste de Spelregels compensatie ingrepen EHS gelden. In dat verband kan opgemerkt dat de component moeras van dit voorstel niet optimaal voldoet aan criteria nabijheid en functionele verbinding met het Natuurnetwerk (herijkte EHS).

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- De natuurgebieden worden beheerd door de natuurboer. Uitgangspunt is dat er geen extra beheergeld nodig is.

- Als De Vliervelden in het Oosterwold gerealiseerd wordt, dan zijn daar ook ‘rode rechten’ aan verbonden.
- Stadsboerderij De Kemphaan draagt € 250.000 bij aan de ontwikkeling.
- Er wordt in het projectvoorstel uitsluitend gesproken over inrichtingskosten. Hoe de agrarische gronden voor de natuurboerderij verworven worden, wordt niet beschreven. Wel wordt over pacht gesproken.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Water: De locatie van het project is onduidelijk. Afhankelijk daarvan zou het project kunnen bijdragen aan het verminderen van de wateropgave voor wateroverlast als gevolg van bodemdaling. Ook de impact op waterkwaliteit wordt uit het plan niet duidelijk. De potentie voor waterecologie lijkt gezien de ligging gering.

Landbouw: Het uitgangspunt is functieverweving en vanuit landbouwkundig oogpunt is dat vanzelfsprekend ook mogelijk. De businesscase geeft onvoldoende inzicht in of de landbouwfunctie in deze opzet op termijn ook renderend blijft. Hierbij zal expliciet aandacht besteed moeten worden aan een staatssteunanalyse.

Cultuur: Er zijn geen effecten te verwachten.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- De bestaande stadsboerderij De Kemphaan, met dezelfde initiatiefnemer, is een bewezen succes in Almere. Daar is al twintig jaar sprake van maatschappelijke betrokkenheid.
- Of voor De Vliervelden ook grond kan worden verworven, is nog niet bekend.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Gezien de omvang en de verkennende fase is realisatie binnen 5 jaar niet zeer waarschijnlijk.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

De plek staat nog niet vast. Binnen het hoofddoel verweving landbouw en natuur zijn allerlei aanpassingen mogelijk en is het een flexibel project. Ook samenvoeging met andere initiatieven is mogelijk.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- In projectvoorstel worden naast natuurcompensaties Nieuwe Natuur ook natuurcompensaties van Almere opgenomen, behoeft een duidelijke labelling van compensaties
- Betreft een particulier initiatief (staatssteun)
- Medewerking van grondeigenaren en overige partijen niet duidelijk
- Geen samenhang tussen de verschillende projectvoorstellen in gebied Oosterwold, terwijl projectvoorstellen duidelijke overlap vertonen.

- Over de wijze van bestemmen is niets aangegeven, hoe te garanderen dat er natuur komt.

Financieel overzicht:

- Uitgangspunt is verwerving van 400 ha. Stadsboerderij De Kempphaan draagt € 250.000 bij door eigen inzet en andere fondsen.
- In het projectvoorstel Noorderwold van Flevo-landschap staat de ambitie om 250 ha nieuwe natuur te realiseren en dat te gaan verweven met 680 ha biologische stadslandbouw. Omdat deze voorstellen zo'n sterke samenhang hebben, maar op dit moment nog naast elkaar zijn ingediend, verdient het aanbeveling om de eerste helft van 2015 te benutten om gezamenlijk tot een integraal plan te komen. Daarvoor worden vanuit het PNN 400 ha reeds verworven hectares in het voormalig OVW beschikbaar gesteld.

Projectvoorstel nr. 20: Grote Trap – Flevo-landschap

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel draagt primair bij aan beleefbare natuur.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het project biedt kansen voor dagrecreatie en (in mindere mate) verblijfsrecreatie. Van belang is het geplande fietspad aan te laten sluiten op een van de knooppunten en ook een voorziening / uitspanning / rustpunt te realiseren. Hiermee wordt het plan ook economisch interessanter.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Gemiddeld genomen ligt de Grote Trap – een smalle strook natuur van 10 km lengte – ver van stedelijk gebied af. Alleen het westelijke einde ligt in de buurt van Almere Buiten.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het projectvoorstel behelst de aanleg van een fietspad door en een verbeterde inrichting van de natuurstrook “de grote trap”. De strook kan daarmee mogelijk een stapsteen vormen binnen het verder agrarische gebied, zeker wanneer het in samenhang met het projectvoorstel 18 Pioniernatuur Akkerwaard wordt uitgewerkt. De ecologische waarde en biodiversiteit zal door de diversificatie van habitats (nieuwe poelen en rietlanden) en de aanleg van natuuroevers sterk verbeteren, omdat de strook nu nogal eentonig ingericht is en gedomineerd wordt door struweel van gelijke leeftijd. Door gelijktijdige vergroting van de toegankelijkheid van het gebied zal de uiteindelijke benutting door verstoringgevoelige diersoorten minder optimaal zijn vanwege de lange en smalle lintvormige structuur.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het project draagt bij aan het beleefbaar maken van de bestaande natuur en maakt een unieke groene route van Almere naar Zeewolde mogelijk via het middengebied voor fietsers en wandelaars (bestaande veilige routes, i.e. zonder autoverkeer zijn Gooi- en Eemmeerlijk fietspaden en Knardijk).

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Er is mogelijkheid tot invulling van compensatie kiekendieffoeragegebied, maar gezien de afstand tot Oostvaardersplassen sub- optimaal (30 ha).

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- De grond is reeds in eigendom.

- Het project wordt gecombineerd met de aanleg van een natuurvriendelijke oever door het waterschap
- Met een fietspad door de Grote Trap wordt niet alleen dit nu slecht toegankelijke natuurgebied ontsloten, maar neemt ook het belang van de in 2014 aangelegde fietsbruggen over de Gooiseweg en A6 toe.

criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: De doorontwikkeling van de Grote Trap is naar verwachting niet van invloed op de omringende landbouw. De gronden zijn immers al in het bezit van Staatsbosbeheer en zijn niet in agrarisch gebruik. Wel dient te worden onderzocht of een eventuele peilverhoging in het plangebied effect heeft op de drooglegging van de aangrenzende landbouwpercelen.

Water: Wanneer waterschap inderdaad besluit een natuurvriendelijke oever aan te leggen, draagt dit plan bij aan het realiseren van de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water.

Cultuur: Er zijn geen effecten te verwachten.

Beoordeling zekerheid

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Projectvoorstel 18 Pioniernatuur Akkerwaard steunt het project.
- Het project wordt een schakel tussen Noorderwold en Horsterwold
- De gemeente Zeewolde vindt het voorstel interessant.

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Uitvoering binnen 5 jaar is een reële verwachting.

criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? De meest logische volgorde is eerst natuurvriendelijke oevers en inrichtingsmaatregelen, daarna het fietspad en tenslotte de recreatievoorzieningen. Ook een knip maken op de Vogelweg is denkbaar.

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Kan politiek gevoelig liggen omdat dit geassocieerd kan worden met Oostvaarderswold.
- Flevolandschap wenst fietspad niet in beheer te nemen, toekomstig beheer niet zeker gesteld.
- Medefinanciering nog in een verkennende fase.
- Raad van toezicht Flevoland schap dient projectvoorstel nog goed te keuren
- Flevolandschap houdt zich het recht voor om projectvoorstel te wijzigen.
- Aansluitingen fietspad nog in verkennende fase.
- Betreft herinrichting van bestaande natuur.
- Wijziging van bestemmingsplan dient nog plaats te vinden, mogelijke weerstand uit de agrarische omgeving.

Financieel overzicht:

- Totale inrichtingskosten worden geschat op €478.000, dit is inclusief de kavel van 40 ha .
- Kan mogelijk goedkoper. Ook alternatieve dekkingsbronnen nog te onderzoeken. Betreft bestaande natuur maar wordt wel toegankelijk.
- Beheer is nog niet geregeld.
- Aanlegkosten fietspad wordt geschat op € 1.370.000.

Projectvoorstel nr. 21: Harderbos en Harderbroek verbonden - Natuurmonumenten

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het plan scoort laag op deze drie kijkrichtingen. Het voorstel ziet vooral op het realiseren van vitale natuur en het accent ligt op het creëren van grote eenheden natuur, die nodig zijn om ruimte te geven aan natuurlijke processen.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel biedt geringe waarde voor dagrecreatie en heeft vooral lokale aantrekkingskracht.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het project ligt op 5 km van het centrum van Harderwijk en op 8 km van het centrum van Zeewolde.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het project is gericht op een meer ecologische inrichting van de verbinding tussen het Harderbroek en het Harderbos. De betreffende strook heeft al een natuurfunctie, daarmee is het vooral een (her)inrichting van bestaande natuur. De reeds bestaande ecologische verbinding (met onderdoorgang onder de Ganzenweg) krijgt hiermee iets meer body. Het extra perceel tegen het Harderbos aan is ecologisch gezien relatief van iets geringere meerwaarde, doordat het bos hier reeds voldoende robuust is.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het project is een versterking/robuuster maken van een vrij smalle (maar wel functionerende) verbinding.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Het projectvoorstel bevat geen bijdrage aan compensatie, die is in potentie wel mogelijk voor de Boswetcompensatieverplichtingen. Voor compensatie van moeras of kiekendievenfoerageergebied biedt dit project geen voorstel en ook geen mogelijkheden.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- De grond bij de Pluvierentocht is reeds in eigendom.
- Het project bestaat uit verschillende onderdelen, waarvan de natuurvriendelijke oever reeds in samenwerking met het waterschap wordt uitgevoerd.
- Samen met 21a Projectvoorstel Sternweg kan een perceel verworven worden.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Er zijn geen effecten te verwachten.

Water: Het plan draagt bij aan het realiseren van de opgave voor de Europese Kaderrichtlijn Water. De potentie voor een goede waterecologie lijkt op grond van de locatie goed.

Cultuur: Er zijn geen effecten te verwachten.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project? De strook is reeds in eigendom en heeft de bestemming natuur.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Realisatie binnen 5 jaar is een reële verwachting.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Fasering met 21A Projectvoorstel Sternweg is denkbaar, maar fasering van 21 op zich ligt vanwege de geringe omvang niet voor de hand.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan? Betreft bestaand en uit te voeren voorstel waarbij alleen de financiering dient te worden aangevuld.

Financieel overzicht:

- Gevraagd wordt een bijdrage in de inrichtingskosten van 15ha. Op basis van een inschatting van de initiatiefnemer wordt een bijdrage gevraagd van € 100.000.

Projectvoorstel nr. 21A: Kavel Sternweg – Dhrn. van de Westeringh

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het plan scoort laag op deze drie kijkrichtingen. Het voorstel ziet vooral op het realiseren van vitale natuur.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel biedt geringe waarde voor dagrecreatie en heeft vooral lokale aantrekkingskracht.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Het projectvoorstel ligt op 5 km van het centrum van Harderwijk en op 8 km van het centrum van Zeewolde.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Het perceel sluit aan op het Harderbos en dus aan de EHS. De inrichting vormt een geleidelijke overgang van het bos naar het agrarisch gebied en versterkt daarmee de biodiversiteit ter plaatse. De locatie is echter in vergelijking met andere projectvoorstellen minder geschikt. Het Harderbos is een robuust bosgebied met redelijk wat variatie.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het projectvoorstel is vooral gericht op versterking van de EHS. Het zou kunnen bijdragen aan de beleefbaarheid als het gebied beter bereikbaar zou zijn vanaf hoofdwegen.

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Het projectvoorstel biedt mogelijkheden om te komen tot invulling boscompensatie.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting. In combinatie met projectvoorstel 21 'Harderbos en Harderbroek verbonden' zou een goede migratiezone voor dieren van Harderbos naar Harderbroek ontstaan, onder de Ganzenweg door.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Er zijn geen effecten te verwachten.

Water: Wanneer in dit plan een natuurvriendelijke oever wordt gerealiseerd, kan dit bijdragen aan het oplossen van de opgave voor de Europese Kaderrichtlijn Water.

Overigens wordt ervan uitgegaan dat het waterschap deze oever aanlegt en betaalt. Het is de vraag of dit binnen het programma van het waterschap past.

Cultuur: Er zijn geen effecten te verwachten.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project? De eigenaar heeft het aanbod gedaan de grond te ruilen.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Plan zit in verkennende fase en daardoor is zicht op realisatie binnen 5 jaar moeilijk in te schatten.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Fasering ligt vanwege de geringe omvang niet voor de hand.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Huidige erfpachter heeft recht van terugkoop bloot-eigendom.
- Voorstel voor kavelruil, maar onduidelijk welke vraag precies wordt voorgelegd.
- Indiener gaat project niet uitvoeren, dus in feite in de adoptiefase. Project dient te worden overgenomen.
- Wijziging van bestemmingsplan dient nog plaats te vinden, mogelijke weerstand uit de agrarische omgeving.

Financieel overzicht:

- Onduidelijk wat de kosten en opbrengsten voor provincie zijn van het projectvoorstel.
- Verwervingskosten niet ingeschat en opgenomen in projectvoorstel 21 Harderbos en Harderbroek verbonden.

Projectvoorstel nr. 22: Gouden Randen Pampushout – Flevo-landschap

Beoordeling belevingswaarde

Criterion 1. In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? Het projectvoorstel draagt in enige mate bij aan de beleefbaarheid van de natuur, al is niet helder uitgewerkt in hoeverre de extra stroken ook tot een betere toegankelijkheid leiden.

Criterion 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen? Het projectvoorstel biedt geringe waarde voor dagrecreatie en heeft vooral lokale aantrekkingskracht.

Criterion 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km) Dit project ligt tegen het bestaande stedelijk gebied van Almere Poort en Almere Noorderplassen aan. Het project grenst aan het toekomstig stadsdeel Almere Pampus.

Beoordeling ecologische waarde

Criterion 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur? (de vierde kijkrichting van het Pbl: vitale natuur) Met dit projectvoorstel worden langs de randen van de pampushout stroken nieuwe natuur verworven en zodanig ingericht dat er een meer geleidelijk overgang van het bos naar de stad komt. De biodiversiteit zal hierdoor toenemen. De randen grenzen aan de Pampushout en dus aan de bestaande EHS. Mogelijk is een zelfde kwaliteitsverbetering te realiseren door herinrichting van de randen binnen de bestaande begrenzing. De keuze in het voorstel is niet toegelicht en heeft mogelijk met waterbeheer-aspecten te maken. Bij volledige verbinding van Kromslootpark en Lepelaarplassen met natte biotopen wordt het ecologische netwerk goed versterkt en daarmee ook doelstellingen op (inter)nationaal niveau.

Criterion 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid, dat de komende maanden herijkt wordt? Het is vooral een kwaliteitsverbetering van een bestaand kerngebied en door een relatief kleine uitbreiding wordt een begin gemaakt en vorm gegeven aan een functionele verbinding voor veel verschillende doelsoorten tussen Kromslootpark en Lepelaarplassen tussen stadskernen van Almere door. Met inzet van en bijdragen van particulieren voor beheer wordt een beleving en interactie in gang gezet die als vorm nog weinig bekend is maar wel in de lijn van de visie ligt (participatie).

Criterion 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld? Dit project bevat geen voorstel voor compensatie. De natte componenten van de verbindingen van dit voorstel zouden evenwel ter compensatie van het verlies van moeraswaarden van het Kromslootpark (ingreep EHS t.b.v. verbreding A6) dienst kunnen doen, vanwege de nabijheid en functionele gerichtheid op datzelfde Kromslootpark.

Beoordeling multiplier

Criterion 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares? Dit kan gaan om extra hectares, maar ook om extra financiële ruimte voor inrichting.

- Er is reeds een ontwikkelingsplan voor Pampushout Zuid opgesteld, waarmee dit bos getransformeerd wordt van niet toegankelijk bos tot aantrekkelijk stadspark. Dit project (€ 6 mln) wordt gefinancierd door Flevo-landschap en Almere. Het projectvoorstel over de gouden randen sluit hierop aan.
- Het project ligt midden in het stedelijk gebied en draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving.
- Het project verbindt de ecozone Kromslootpark en de ecozone Pampus.

Criterion 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van ook andere beleidsterreinen zoals landbouw, recreatie, water, cultuur?

Landbouw: Voor het project moet 19 ha landbouwgrond worden aangekocht en worden ontwikkeld tot 'gouden rand'. Dit is niet van invloed op de Flevolandse agrarische structuur. Voor ondernemers die deze gronden nu in agrarisch gebruik hebben, kunnen de effecten van significante invloed zijn op het bedrijfsinkomen

Water: Mogelijke bijdrage waterberging in bodemdalingsgebied en doelen Kaderrichtlijn Water. De medewerking en financiële bijdrage van het waterschap is nog niet toegezegd.

Cultuur: De initiatiefnemer noemt het een spannend decor voor culturele activiteiten, maar is onvoldoende onderbouwd.

Beoordeling zekerheid

Criterion 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

- Landschapsbeheer wil betrokken worden bij de uitvoering
- Het projectvoorstel is een aanvulling op een al bestaand plan om de Pampushout recreatief aantrekkelijker te maken voor de omwonenden.
- Het project wordt gesteund door gemeente Almere.

Criterion 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd? Indien gronden in eigendom zijn en de financiering rond is, is het reëel om binnen 5 jaar te realiseren.

Criterion 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn? Fasering van de verschillende delen is mogelijk.

Criterion 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

- Onzekerheid over medewerking grondeigenaar.
- Maakt onderdeel van bestaande exploitatie die reeds financieel gedekt is.
- Honorering op aanspraak op SNL-beheergelden is onzeker.
- Projectvoorstel dient nog vastgesteld te worden door Raad van Toezicht Flevolandschap.

- Flevolandschap houdt voorbehoud op aanpassen van projectvoorstel.
- Planologische inpassing moet geregeld worden na besluitvorming Almere, waterschap en RVB.

Financieel overzicht:

- Verwerving per ha wordt ingeschat op € 90.000 per ha. Totale verwervingskosten bedragen € 1.710.000. Mogelijk te optimistisch vanwege rode rechten.
- Inrichtingskosten worden o.b.v. plan door initiatiefnemers (en cofinanciers) zelf gedragen.
- In het projectvoorstel worden de beheerkosten geschat op € 38.000 (voor 2 jaar). Geëxtrapoleerd naar 10 jaar bedraagt dit € 192.000 .
- Het projectvoorstel is geplaatst op de reservelijst te honoreren projecten. Mocht het tot uitvoering komen dan gaan we voor het programma uit van verwerving en afkoop beheer € 1.900.000.

Bijlage III: Voorbeelden rangschikking projectvoorstellen op de criteria van de meetlat

Na de beoordeling van alle projectvoorstellen op de criteria van de meetlat, zijn deze beoordelingen met elkaar in verband gebracht. Dat leidt tot een ordening van de voorstellen. In deze bijlage zijn de ordeningen van de twaalf criteria opgenomen.

Criterium 1: In welke mate levert het project beleefbare, functionele en inpasbare natuur op? (drie van de vier kijkrichtingen van het Pbl)

Bij de beoordeling van dit criterium is gekeken hoeveel van de kijkrichtingen ‘beleefbaar’, ‘functioneel’ en ‘inpasbaar’ in de projectvoorstellen zijn meegenomen en vervolgens op welke wijze en met welke kwaliteit dit is gedaan.

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld	Wel beleefbaar, andere kijkrichtingen ontbreken	++
2	Kuinderbos	Wel beleefbaar, andere kijkrichtingen ontbreken	+
3	Schokland	Naast beleving ook ruimte voor overnachting = inpasbaar. Aarzeling over haalbaarheid	++
4	Schokland-Noordwest	Niet uitgewerkt	0
5	Landgoed Wellerwaard	Alle drie de kijkrichtingen, economische functie wordt ingezet voor natuur	++++
6	NLR	Alle drie de kijkrichtingen, economische functie wordt ingezet voor natuur.	++++
7	Weidevogels NOP	Wel beleefbaar, beperkte doelgroep andere kijkrichtingen ontbreken	+
8	Oostkant Dronten	Alle drie de kijkrichtingen, economische functie wordt ingezet voor natuur. Vooralsnog meer intentie dan echte uitwerking.	+++
8A	Landgoed Vossemeer	landgoed Vossemeer (8A) sprint er positief uit, door mate van uitwerking en brede opzet meerdere kijkrichtingen.	++++
8B	Landgoed Wildrijck	zie 8	
9	Natuurhoeve G38	Alle drie de kijkrichtingen, economische functie wordt ingezet voor natuur	++++
10	Swifterpark	Alle drie de kijkrichtingen, ingezet voor park rondom dorp	+++
11	Natuur in bedrijf – Cryns	Beleefbaar landbouwgebied	++
12	Oostvaardersplassengebied	Wel beleefbaar, andere kijkrichtingen ontbreken	++
12A	Oostvaardersplassen	zie 12	
13	Airport Garden City	Alle drie de kijkrichtingen, economische functie wordt ingezet voor natuur .	++++
14	Eetbaar doolhof	Alle drie kijkrichtingen, maar weinig tot geen natuurwaarde	++
15	Eenvallei	Alle drie de kijkrichtingen, economische functie wordt (mogelijk) ingezet voor natuur	++++
15A	Voedselbossen	zie 15	
15B	Speelwildernis	zie 15	
15C	Schollevaarweg	zie 15	
15D	Luierpark	zie 15	
15E	Kroonbos	zie 15	
16	Kop op het Horsterwold	Nadruk op beleefbaar, wel kansen voor alle drie de kijkrichtingen.	+++
16A	Melkgeitenboerderij	zie 16	
17	Noorderwold/Eenvallei	Vooral beleefbare natuur, en functionele/inpasbare (biologische) landbouw. Economische functie wel ingezet voor natuur	+++
17A	Een m2 natuur	zie 17	
18	Pioniernatuur Akkerwaard	Beleefbaar landbouwgebied	+
19	Natuurboerderij Vliervelden	Beleefbaar landbouwgebied	++
20	De Grote Trap	Wel beleefbaar, andere kijkrichtingen ontbreken	+
21	Harderbos/Harderbroek	Vooral vitale natuur.	0
21A	Perceel Sternweg	zie 21	
22	Gouden randen Pampushout	Vooral vitale natuur	0

criterium 2. In welke mate heeft het project waarde voor dagrecreatie of verblijfsrecreatie of biedt het kansen voor economische ontwikkelingen?

Bij de beoordeling van dit criterium zijn alle projectvoorstellen beoordeeld op vijf verschillende aspecten:

- 1) recreatief gebruik een onderdeel project: ja of nee
 - 2) indirecte/faciliterende bijdrage VTE-directe bijdrage VTE: vijfpuntsschaal (bestedingen)
 - 3) kleinschalig-grootschalig: vijfpuntsschaal (bezoekers, beschikbaarheid)
 - 4) lokale aantrekkingskracht- (inter)nationale aantrekkingskracht: vijfpuntsschaal (uniek, belevingswaarde, bereikbaarheid)
 - 5) niet passend bij profilering gebiedspromotie-passend bij profilering gebiedspromotie: vijfpuntsschaal (beeldvorming, beleving)
- Vervolgens is op basis van deze vijf beoordelingen één integraal oordeel gevormd.

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld	bezoekerscentrum gaat op deze plek niet door	1,3
2	Kuinderbos	waarom gaan de mensen uitgerend naar dit gebied? Wie legt het fietspad aan?	0,6
3	Schokland	nog niet concreet genoeg	2,4
4	Schokland-Noordwest		0,6
5	Landgoed Wellerwaard	geen concrete invulling aan publieksopenstelling. Gaat alleen het hek open of wordt er een routing gemaakt? Komen er faciliteiten voor bezoekers?	1,3
6	NLR	nadrukkelijk de koppeling maken met i) waterloopkundige werken en ii) de weerribben / wieden. veel potentie en belangrijk voor ontsluiting van het natuurgebied	3,4
7	Weidevogels NOP	in hoeverre heeft de inrichting een gevolg op de toegankelijkheid van het gebied. Het gebied heeft recreatieve potentie door route en landschapskunstwerk en het zou zonde zijn als een deel van de route niet toegankelijk is in bv een broedseizoen	1,6
8	Oostkant Dronten	veel concreter aangeven wat vanuit nieuwe natuur gaat gebeuren aan recreatie. Faciliteren zit niet alleen in mobiele bereikbaarheid maar ook in ontwikkeling pleisterplaatsen, rustpunten etc., die niet bij een ondernemer vandaan komen. De financiering voor recreatie wordt nu uit Europese middelen verwacht???	1,7
8A	Landgoed Vossemeer		1,2
8B	Landgoed Wildrijck		1,4
9	Natuurhoeve G38		0
10	Swifterpark		1,3
11	Natuur in bedrijf - Cryns	kan wel recreatief interessant worden als de evenementenlocatie ingericht wordt en beheer strand ook mee wordt genomen in recreatieve ontwikkeling	0,7
12	Oostvaardersplassengebied		1,7
12A	Oostvaardersplassen	alleen in combinatie met oostvaardersplassen sbb, pechhavens of uitkijkhavens vanaf Oostvaardersdijk?	1,2
13	Airport Garden City	Ligt nog veel in de mogelijkheden en kansen, specifieke uitwerking ontbreekt. Alleen interessant als er ook BoerKok garantie inzit, nog teveel onzekerheden	1,4
14	Eetbaar doolhof		2,1
15	Eemvallei		1,9
15A	Voedselbossen	alle recreatieve componenten zijn geen onderdeel van projectplan. Er wordt alleen potentie uitgesproken. Interessant zou zijn om verdienmodel te laten zien door recreatieve invulling	1,3
15B	Speehwildernis	cijfermateriaal voor onderbouwing is bekend bij Toerisme Flevoland	1,9
15C	Schollevaarweg	alleen uitgebreide variant is potentieel voor recreatieve invulling	1,3
15D	Luerpark	Zou ook passen bij KWF bos Dronten (geboorte en dood)	1,9
15E	Kroonbos	Het gebruik maken van het verleden en heden op educatieve wijze past binnen Flevolandconcept geen projectplan	1,8
16	Kop op het Horsterwold	goede aanvulling op recreatieve functie van Horsterwold	3,2
16A	Melkgeitenboerderij		2,2
17	Noorderwold/Eemvallei		2,8
17A	Een m2 natuur	leuke aanvulling maar niet losstaand. Complementair aan cultuurgericht project	1,3
18	Pioniernatuur Akkerwaard	leuke aanvulling maar niet op zich zelfstaand	1,1
19	Natuurboerderij Vliervelden		1,1
20	De Grote Trap		2,5
21	Harderbos/Harderbroek	aansluiting knooppuntennetwerk	1,2
21A	Perceel Sternweg		0,5
22	Gouden randen Pampushout		1,4

criterium 3. Hoe groot is de afstand van het project tot stedelijk gebied of grote toeristische voorzieningen? (>10km draagt minder bij dan <2 km)

Bij de beoordeling van dit criterium is het aantal omwonenden betrokken dat op een bepaalde afstand tot een project woont. Een project op 3 km afstand van Nagele met 1.900 inwoners is waardevol voor inwoners van Nagele, maar heeft een veel kleiner verzorgingsgebied dan een project op 3 km van Almere-Stad met 108.000 inwoners. Een project als Swifterpark (nr. 10) ligt weliswaar tegen het dorp Swifterbant aan, maar dat heeft met 6.000 inwoners een kleinere impact dan een project op 3 km van het centrum van Almere Buiten met 55.000 inwoners. Een project op 1-2 km van stedelijk gebied is van grotere betekenis dan een project op 10 km afstand.

Er zijn veel projecten in het Oosterwold gepland, waar de komende decennia ruimte is voor 15.000 woningen. Op dit moment is het echter nog agrarisch en geen stedelijk gebied. Bij de beoordeling is vooral gekeken naar de huidige inwoneraantallen. Dit neemt echter niet weg dat projecten in het Oosterwold gaandeweg een grotere betekenis krijgen. Projecten in het Oosterwold dichterbij de bestaande stad (bv. Vliervelden, nr. 19) scoren weer beter dan projecten aan de oostkant (bv. Eemvallei, nr. 15 of Akkerwaard, nr. 18). Er is niet gekeken naar de grenzen van Flevoland. Dus ook de bevolkingsomvang van Vollenhove, Kampen, Elburg en Harderwijk zijn bij projecten aan de oostkant van Flevoland meegewogen.

Door deze weging aan te brengen, komen projecten in of in de directe nabijheid van vooral Almere en Lelystad boven drijven.

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld	Het project ligt op 2 km van het centrum van Urk.	+++
2	Kuinderbos	Het project ligt op 5 km van Bant., 2 km van Luttelgeest, 3 km van Kuinre en 8 km van centrum Emmeloord..	+
3	Schokland	Het project ligt op 5km afstand tot Nagele en Ens en op 10 km afstand tot het centrum van Emmeloord. Het project ligt nabij Schokkerhaven.	++
4	Schokland-Noordwest	Het project ligt op 3 km afstand tot Nagele, 5 km tot Ens en 7 km tot centrum Emmeloord	++
5	Landgoed Wellerwaard	Het project ligt op 2 km van Bant, 5 km van Luttelgeest, Kuinre en het centrum van Emmeloord. Het project ligt in de recreatiezone Emmeloord-Kuinderbos, naast de nieuwe recreatieplas en de golfbaan.	++
6	NLR	Het project ligt op 1 km afstand van Vollenhove 1 km. Voor Kraggenburg is dit 4 km en Marknesse 6 km.Het Nationaal Park Wieden-Weerribben trekt 1 mln. bezoekers per jaar. Het bezoekerscentrum in Sint Jansklooster (80.000 bezoekers) ligt op 4 km. Het Waterloopbos heeft nu 70.000 bezoekers en dat aantal stijgt snel.	+
7	Weidevogels NOP	Het Ettenlandse Veld ligt op enkele honderden meters van Vollenhove. Kraggenburg ligt ca. 5 km van beide gebieden.Beide projectlocaties liggen nabij Wieden-Weerribben, dat ca. 1 miljoen bezoekers per jaar trekt.	+
8	Oostkant Dronten	De gemiddelde afstand tot het centrum van Dronten is 8 km. De afstand tot Biddinghuizen tot de noordpunt van het Spijkbos is 7 km. Het plangebied ligt korte afstand van Kampen en Elburg. Het plangebied heeft een lengte van ca. 15 km. In het plangebied liggen diverse recreatiebedrijven.	+++
8A	Landgoed Vossemeer	Het project ligt op 5 km van het centrum van Kampen en 9 km van het centrum van Dronten	
8B	Landgoed Wildrijck	Het project ligt op 7 km van het centrum van Dronten en 5 km van het centrum van Kampen	
9	Natuurhoeve G38	Het project ligt 9 km van het centrum van Lelystad en 6 km van Swifterbant	++
10	Swifterpark	Het project ligt op 700 meter van Swifterbant	++
11	Natuur in bedrijf – Cryns	Het project ligt op 4 km van Swifterbant	+
12	Oostvaardersplassengebied	Het noordelijkste perceel bij de Hollandse Hout ligt op 4 km van het centrum van Lelystad. Het zuidelijkste perceel bij de Ibisweg ligt op 4 km van het centrum van Almere Buiten en 9 km van het centrum van Almere Stad. Daarnaast ligt het op 2 km van het in ontwikkeling zijnde stadsdeel Nobelhorst.	++++
12A	Oostvaardersplassen	Het bestaande OVP-gebied ligt aan de zuidkant op 3 km van het centrum van stadsdeel Almere Buiten en 8 km van het centrum van Almere Stad. Daarnaast ligt het op 4 km van het in ontwikkeling zijnde stadsdeel Nobelhorst.	+++
13	Airport Garden City	Het project ligt op 5 km van het centrum van Lelystad.	+++
14	Eetbaar doolhof	Het project ligt op ca. 5 km van het centrum van Lelystad.	
15	Eemvallei	Het plangebied is groot. Het ligt in het zuiden op 2 km van Almere Hout en 4 km van Nobelhorst. Aan de noordkant is deze afstand ca. 5 km.	++++
15A	Voedsebossen	Zie 15 en 17.	
15B	Speelwildernis	In het projectvoorstel staat dat het project op 5 km van De Kempphaan ligt en op 8 km van Almere	
15C	Schollevaarweg	Het perceel aan de Schollevaarweg ligt op ca. 9 km van het centrum van Zeewolde (21.500 inwoners) en op grote afstand van Almere.	
15D	Luierpark		
15E	Kroonbos		
16	Kop op het Horsterwold	Het project ligt op 8 km van het centrum van Zeewolde.	0
16A	Melkgeitenboerderij		
17	Noorderwold/Eemvallei	Het plangebied is groot, maar ligt globaal op 5 km van het centrum van Almere Buiten en 9 km van het centrum van Almere	++++
17A	Een m2 natuur	Het concept vereist nabijheid bij de stad.	
18	Pioniernatuur Akkerwaard	Hoewel het plangebied heel groot is, ligt het voor de hand dat aansluiting wordt gezocht bij kerngebieden die aan de noordkant van de Eemvallei liggen. Het project zal naar verwachting wel op vrij grote afstand van het bestaande stedelijk gebied komen te liggen.	0
19	Natuurboerderij Vliervelden	In het projectvoorstel staat een voorkeur voor de zuidwestkant van het Oosterwold, ten zuiden van Noorderwold-Eemvallei. Hierdoor ligt het project dicht bij het bestaande stedelijk gebied van Almere.	++++
20	De Grote Trap	Gemiddeld genomen ligt de Grote Trap – een smalle strook natuur van 10 km lengte – ver van stedelijk gebied af. Alleen het westelijke einde ligt in de buurt van Almere Buiten.	0
21	Harderbos/Harderbroek	Het project ligt op 5 km van het centrum van Harderwijk en op 8 km van het centrum van Zeewolde.	+++
21A	Perceel Sternweg	Idem als 21.	
22	Gouden randen Pampushout	Dit project ligt tegen het bestaande stedelijk gebied van Almere Poort en Almere Noorderplassen aan.	++++

Criterium 4. In welke mate draagt het project bij aan de versterking van de EHS, het bereiken van internationale natuurdoelstellingen, het bevorderen van de biodiversiteit en/of het robuuster maken van de Flevolandse natuur?

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld	Versterking EHS, aanvulling op bestaande waarden. Begrensd vanwege bijzondere bodemsamenstelling.	++++
2	Kuinderbos	Uitbreiding EHS (bestaande begrenzing).	++
3	Schokland	Grenst aan EHS, vooral landschappelijke inrichting	+
4	Schokland-Noordwest	Niet uitgewerkt	0
5	Landgoed Wellerwaard	Leuke uitwerking, locatie geïsoleerd	0
6	NLR	Versterking EHS, verbinding richting Wieden/weerribben	++++
7	Weidevogels NOP	Versterking EHS, nadruk op internationale waarden (bestaande begrenzing)	++++
8	Oostkant Dronten	Diverse mogelijkheden voor versterking EHS die juist hier relatief smal en versnipperd is.	++
8A	Landgoed Vossemeer	Versterking EHS, aanvulling op bestaande waarden met binnendijks water en moeras.	++++
8B	Landgoed Wildrijck		
9	Natuurhoeve G38	Goede uitwerking, locatie minder geschikt	++
10	Swifterpark	Leuke invulling stadspark/dorpsbos	0
11	Natuur in bedrijf – Cryns	Twijfel over haalbaarheid natuurwaarden	0
12	Oostvaardersplassengebied	Versterking EHS, meer variatie, waarden aanvullend op N2000-gebied	++++
12A	Oostvaardersplassen		
13	Airport Garden City	Landschappelijke inrichting, geen aansluiting EHS	0
14	Eetbaar doolhof	Grenst niet aan EHS, landbouwkundige invulling	0
15	Eemvallei	Realisatie landschappelijke verbinding via Eemvallei	++++
15A	Voedselbossen		
15B	Speelwildernis		
15C	Schollevaarweg		
15D	Luierpark		
15E	Kroonbos		
16	Kop op het Horsterwold	Uitbreiding EHS, qua waarden vergelijkbaar met bestaande	++
16A	Melkgeitenboerderij		
17	Noorderwold/Eemvallei	Nadruk op landschappelijke inrichting	++
17A	Een m2 natuur		
18	Pioniernatuur Akkerwaard	Akkernatuur, alleen realiseerbaar met continuïteit en GOED beheer	+
19	Natuurboerderij Vliervelden	Landbouwkundige invulling	0
20	De Grote Trap	Bestaande natuur, gevarieerder inrichting	++
21	Harderbos/Harderbroek	Versterken en verbreden ecologische verbinding	++++
21A	Perceel Sternweg		
22	Gouden randen Pampushout	Strookje langs bestaande natuur. Iets meer variatie qua inrichting.	+

criterium 5. In welke mate draagt het project bij aan de realisatie van het Flevolandse natuurbeleid?

Bij de beoordeling van dit criterium is de Toekomstvisie Natuur en Landschap gehanteerd die op 29 oktober 2014 in Provinciale Staten van Flevoland aan de orde komt. Zoals reeds bij de vaststelling van het Plan van Aanpak voor het programma Nieuwe Natuur is afgesproken, zou deze herijking van het Flevolandse natuurbeleid gereed zijn voordat besluitvorming over de projectvoorstellen nieuwe natuur plaatsvindt. Dat is gelukt.

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld	Past in natuurbeleid, recreatie draagt bij aan natuurontwikkeling	++
2	Kuinderbos	Past in natuurbeleid	++
3	Schokland	Past in natuurbeleid, oppervlakte niet in verhouding tot meerwaarde	+
4	Schokland-Noordwest	Niet uitgewerkt	0
5	Landgoed Welerwaard	Past in natuurbeleid, locatie draagt echter niet bij aan natuurnetwerk	++
6	NLR	Realiseert entree voor ecologische en recreatief topgebied, waarbij recreatie en economie bijdragen aan natuurontwikkeling	++++
7	Weidevogels NOP	Past in natuurbeleid, inzet internationale soorten is meerwaarde	++
8	Oostkant Dronten	Draagt bij aan versterking natuurnetwerk juist in smallere gedeelte, op wijze waarbij recreatie en economie bijdragen aan natuurontwikkeling	++++
8A	Landgoed Vossemeer		
8B	Landgoed Wildrijck		
9	Natuurhoeve G38	Past in natuurbeleid, locatie draagt echter niet bij aan natuurnetwerk	+
10	Swifterpark	Past in natuurbeleid, locatie draagt echter niet bij aan natuurnetwerk	+
11	Natuur in bedrijf – Cryns	Past in natuurbeleid, locatie draagt echter niet bij aan natuurnetwerk	+
12	Oostvaardersplassengebied	Realiseert etalage en betere beleefbaarheid natuurnetwerk voor ecologisch en recreatief topgebied	++++
12A	Oostvaardersplassen		
13	Airport Garden City	Multifunctionele(groene) inrichting op knooppunt van infrastructuur	+++
14	Eetbaar doolhof	Bedrijfsplan agrarische ontwikkeling in stadspark.	0
15	Eemvallei	Multifunctionele inrichting van knooppunt bij Almere	+++
15A	Voedselbossen		
15B	Speelwildernis		
15C	Schollevaarweg		
15D	Luierpark		
15E	Kroonbos		
16	Kop op het Horsterwold	Realiseert entree voor ecologisch (en recreatief) topgebied, waarbij recreatie en economie bijdragen aan natuurontwikkeling	++++
16A	Melkgeitenboerderij		
17	Noorderwold/Eemvallei	Multifunctionele inrichting van knooppunt bij Almere	++++
17A	Een m2 natuur		
18	Pioniernatuur Akkerwaard	Past in natuurbeleid, oppervlakte niet in verhouding tot meerwaarde	+
19	Natuurboerderij Vliervelden	Past in natuurbeleid, oppervlakte niet in verhouding tot meerwaarde	+
20	De Grote Trap	Past in natuurbeleid, maar vooral recreatie/infra-project	+
21	Harderbos/Harderbroek	Past in natuurbeleid, maar elementen beleefbaar en economische functie ontbreken	+
21A	Perceel Sternweg		
22	Gouden randen Pampushout	Past in natuurbeleid	++

criterium 6. In welke mate en op welke wijze worden met het project bestaande natuurcompensatieverplichtingen ingevuld?

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld	Eventuele mogelijkheden voor moerascompensatie (niet in plan)	0
2	Kuinderbos	Niet van toepassing	+
3	Schokland	Niet van toepassing	+
4	Schokland-Noordwest	Niet van toepassing	+
5	Landgoed Wellerwaard	Niet van toepassing	+
6	NLR	Niet van toepassing	+
7	Weidevogels NOP	Niet van toepassing	+
8	Oostkant Dronten	Nu nog conceptueel karakter (evt 7-8 ha)	++
8A	Landgoed Vossemeer	7-12 ha plus op bestaand uitvoerbaar plan	++
8B	Landgoed Wildrijck	Niet uitgewerkt	0
9	Natuurhoeve G38	Past niet binnen verplichtingen	+
10	Swifterpark	Past niet binnen verplichtingen	0
11	Natuur in bedrijf – Cryns	Niet van toepassing	+
12	Oostvaardersplassengebied	Conform opgave kiekendief foerageer gebied	+++
12A	Oostvaardersplassen	Niet van toepassing	+
13	Airport Garden City	Niet noemenswaardige omvang	0
14	Eetbaar doolhof	Niet van toepassing	+
15	Eemvallei	75 ha bos, Nu nog conceptueel karakter	++
15A	Voedselbossen	Kan potentieel in aanmerking komen voor boscompensatie	++
15B	Speelwilderis	Niet van toepassing	+
15C	Schollevaarweg	Mogelijkheden voor boscompensatie	++
15D	Luijerpark	Niet van toepassing	+
15E	Kroonbos	Niet van toepassing	+
16	Kop op het Horsterwold	80-100ha boscompensatie	+++
16A	Melkgeitenboerderij	Niet van toepassing	+
17	Noorderwold/Eemvallei	20 ha kiekendief, 35 ha bos, 68,5 ha moeras	+++
17A	Een m2 natuur	Niet van toepassing	+
18	Pioniernatuur Akkerwaard	Eventueel mogelijkheid tot kiekendief	0
19	Natuurboerderij Vliervelden	20ha bos en 20ha moeras	++
20	De Grote Trap	Mogelijkheid voor 30ha kiekendief foerageergebied	++
21	Harderbos/Harderbroek	Niet van toepassing	+
21A	Perceel Sternweg	Mogelijkheden voor boscompensatie	0
22	Gouden randen Pampushout	Niet van toepassing	+

criterium 7. In welke mate is sprake van een multiplier op de vanuit het programma in te zetten hectares?

Een multiplier kan op verschillende manieren ontstaan. We komen in de 33 projectvoorstellen ook verschillende vormen tegen. In de eerste plaats is een cofinanciering in geld mogelijk. Dit kan ook een mogelijk beroep op andere subsidieregelingen zijn. Daarnaast kan het zijn dat grond reeds in eigendom is, waardoor tegen betrekkelijk geringe inrichtingskosten nieuwe natuur kan worden gerealiseerd. Ook zijn verwervingskosten of inrichtingskosten op sommige locaties relatief laag. Voorts zijn er projectvoorstellen die een verbinding creëren tussen natuurgebieden en die daardoor die gebieden beter laten functioneren. Ook zijn er projectvoorstellen die aangeven dat de beheerkosten uit nevenactiviteiten gegenereerd gaan worden. En tenslotte zijn er projectvoorstellen waar door de creatie van nieuwe natuur andere ontwikkelingen worden gestimuleerd, zoals recreatie of woningbouw. In het Oosterwold kunnen de inkomsten uit die woningbouw ook weer revolverend worden ingezet. Naarmate het te verwachten effect groter is of meer van bovenstaande mogelijkheden worden benoemd, is het aantal toegekende plusjes groter. Soms zijn de verwervingskosten of inrichtingskosten juist weer hoog. Dan is de score lager.

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld		++
2	Kuinderbos		0
3	Schokland		+++
4	Schokland-Noordwest		0
5	Landgoed Welerwaard		+
6	NLR		++
7	Weidevogels NOP		+
8	Oostkant Dronten		+
8A	Landgoed Vossemeer		0+
8B	Landgoed Wildrijck		0
9	Natuurhoeve G38		+
10	Swifterpark		+
11	Natuur in bedrijf - Cryns		+
12	Oostvaardersplassengebied		+++
12A	Oostvaardersplassen		0
13	Airport Garden City		++
14	Eetbaar doolhof		+
15	Eenvallei		++
15A	Voedselbossen		+
15B	Speelwildernis		0
15C	Schollevaarweg		0
15D	Lukerpark		+
15E	Kroonbos		+
16	Kop op het Horsterwold		+
16A	Melkgeitenboerderij		0
17	Noorderwold/Eenvallei		++
17A	Een m2 natuur		0
18	Pioniermatuur Akkerwaard		0
19	Natuurboerderij Vliervelden		+
20	De Grote Trap		++
21	Harderbos/Harderbroek		+
21A	Perceel Sternweg		0
22	Gouden randen Pampushout		+

Criterium 8. In welke mate draagt het project naast natuurwaarden ook bij aan de integrale ontwikkeling van de beleidsterreinen Cultuur, Water en Structuurversterking landbouw

Nr	Projectvoorstel	Cultuur	Water	Landbouw	Score
1	Urkerveld	+	0	+	++
2	Kuinderbos	0	0	0	
3	Schokland	+	+	+	+++
4	Schokland-Noordwest	0	0	0	
5	Landgoed Wellerwaard	0	0	0	
6	NLR	0	0	-	
7	Weidevogels NOP	0	+	+	++
8	Oostkant Dronten	0	0	+	+
8A	Landgoed Vossemeer	0		0	
8B	Landgoed Wildrijck	0		0	
9	Natuurhoeve G38	+	+	0	++
10	Swifterpark	0	0	0	
11	Natuur in bedrijf – Cryns	0	0	0	
12	Oostvaardersplassengebied	0	+	0	+
12A	Oostvaardersplassen	0	0/+	0	+
13	Airport Garden City	0	0	0	
14	Eetbaar doolhof	0	0	0	
15	Eemvallei	+	++	+	++++
15A	Voedselbossen	+	0	0	+
15B	Speelwildemis	+	0	0	+
15C	Schollevaarweg	0	+	0	+
15D	Luierpark	0	0	0	
15E	Kroonbos	0	0	0	
16	Kop op het Horsterwold	0	+	0	+
16A	Melkgeitenboerderij	0	0	0	
17	Noorderwold/Eemvallei	0	+	0	+
17A	Een m2 natuur	0	0	0	
18	Pioniernatuur Akkerwaard	0	+	+	++
19	Natuurboerderij Vliervelden	0	+	0	+
20	De Grote Trap	0	+	0	+
21	Harderbos/Harderbroek	0	+	0	+
21A	Perceel Stemweg	0	0	0	
22	Gouden randen Pampushout	0	+	+	++

criterium 9. In welke mate is sprake van maatschappelijke betrokkenheid bij en maatschappelijk draagvlak voor het project?

Bij de beoordeling van dit criterium zijn de volgende aspecten betrokken:

- Past het projectvoorstel in het beleid van de gemeente en provincie?
- Is de grond reeds in eigendom of is er concreet zicht op verwerving van de grond?
- Zijn er samenwerkingspartners?
- Zijn er steunbetuigingen voor het projectvoorstel?
-

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld		+++
2	Kuunderbos		++
3	Schokland		+++
4	Schokland-Noordwest		0
5	Landgoed Wellerwaard		++
6	NLR		++
7	Weidevogels NOP		+
8	Oostkant Dronten		+
8A	Landgoed Vossemeer		++
8B	Landgoed Wildrijck		++
9	Natuurhoeve G38		+
10	Swifterpark		+++
11	Natuur in bedrijf - Cryns		++
12	Oostvaardersplassengebied		++
12A	Oostvaardersplassen		0
13	Airport Garden City		+++
14	Eetbaar doolhof		+
15	Eemvallei		++
15A	Voedselbossen		+
15B	Speehwildernis		+
15C	Schollevaarweg		0
15D	Luijerpark		+
15E	Kroonbos		+
16	Kop op het Horsterwold		+++
16A	Melkgeitenboerderij		0
17	Noorderwold/Eemvallei		+
17A	Een m2 natuur		+
18	Pioniermatuur Akkerwaard		+
19	Natuurboerderij Vliervelden		0
20	De Grote Trap		++
21	Harderbos/Harderbroek		+++
21A	Perceel Sternweg		+
22	Gouden randen Pampushout		++

criterium 10. Hoe zeker is het dat het project binnen vijf jaren kan worden uitgevoerd?

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld	Mits jur.procedure tijdig kan worden afgerond	+
2	Kuinderbos	Oriëntatiefase	0
3	Schokland	Oriëntatiefase	0
4	Schokland-Noordwest	Geen draagvlak	0
5	Landgoed Wellerwaard	Niet afhankelijk van programma	++
6	NLR	Mits financiering rond is en afspraken tussen partijen vastliggen	+
7	Weidevogels NOP	Mits verwerving en verplaatsing rond is	+
8	Oostkant Dronten	Nog conceptueel van karakter	+
8A	Landgoed Vossemeer	Uitgewerkt projectvoorstel en richting realisatie	++
8B	Landgoed Wildrijk	Is nog in verkennende fase	0
9	Natuurhoeve G38	Mits medewerking en financiering uitvoerbaar	++
10	Swifterpark	Mits medewerking en financiering uitvoerbaar	++
11	Natuur in bedrijf – Cryns	Mits medewerking en financiering uitvoerbaar	++
12	Oostvaardersplassengebied	Gronden reeds in eigendom	+++
12A	Oostvaardersplassen	Mits adoptie grondeigenaar	++
13	Airport Garden City	Opgave complex en medewerking niet zichtbaar	0
14	Eetbaar doolhof	Nog conceptueel van karakter	+
15	Eemvallei	Nog conceptueel van karakter	+
15A	Voedselbossen	Mits adoptie binnen een (half)jaar	+
15B	Speehwildernis	Mits adoptie binnen een (half)jaar	+
15C	Schollevaarweg	Mits medewerking en financiering uitvoerbaar	+
15D	Luerpark	Mits adoptie binnen een (half)jaar	+
15E	Kroonbos	Mits adoptie binnen een (half)jaar	+
16	Kop op het Horsterwold	Mits eventuele procedures op tijd gelopen kunnen worden	++
16A	Melkgeitenboerderij	Mits verwerving en financiering tot stand komt	++
17	Noorderwold/Eemvallei	Verkennende fase, omvangrijk/complex, lange horizon	0
17A	Een m2 natuur	Mits adoptie, maar nog conceptueel	+
18	Pioniermatuur Akkerwaard	Lange aankooptijd, uitrol in 2018-2022	0
19	Natuurboerderij Vliervelden	Zit in verkennende fase, complex en omvangrijk	0
20	De Grote Trap	Reeds in eigendom en planologisch niet complex	++
21	Harderbos/Harderbroek	Project gaat waarschijnlijk door, begroting alleen nog niet rond	++
21A	Perceel Sternweg	Plan in verkennende fase, initiatiefnemer doet zelf uitvoering niet.	0
22	Gouden randen Pampushout	Mits gronden en financiering beschikbaar komen	+

Criterium 11. In welke mate is het plan faseerbaar of aanpasbaar indien een onderdeel niet uitvoerbaar blijkt te zijn?

Nr	Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
1	Urkerveld		0
2	Kuinderbos		0
3	Schokland		0/+
4	Schokland-Noordwest		+
5	Landgoed Wellerwaard		0
6	NLR		0
7	Weidevogels NOP		0/+
8	Oostkant Dronten		++
8A	Landgoed Vossemeer		0
8B	Landgoed Wildrijck		0
9	Natuurhoeve G38		0
10	Swifterpark		0
11	Natuur in bedrijf – Cryns		0
12	Oostvaardersplassengebied		+
12A	Oostvaardersplassen		++
13	Airport Garden City		++
14	Eetbaar doolhof		0
15	Eemvallei		++
15A	Voedselbossen		+
15B	Speelwildernis		+
15C	Schollevaarweg		0
15D	Lukerpark		+
15E	Kroonbos		0/+
16	Kop op het Horsterwold		+
16A	Melkgeitenboerderij		0
17	Noorderwold/Eemvallei		++
17A	Een m2 natuur		++
18	Pioniermatuur Akkerwaard		+
19	Natuurboerderij Vliervelden		++
20	De Grote Trap		+
21	Harderbos/Harderbroek		0
21A	Perceel Sternweg		0
22	Gouden randen Pampushout		+

criterium 12. In welke mate is sprake van juridische of financiële risico's of onzekerheden en hoe wordt hiermee omgegaan?

Projectvoorstel	Opmerkingen	Score
Urkerveld	Juridische procedure met huidige pachter	+
Kuinderbos	Sterk afhankelijk van grondeigenaar en nog niet uitgewerkt	0
Schokland	Complex en grote afhankelijkheid derden	+
Schokland-Noordwest	Ruilvoorstel zonder draagvlak en uitwerking	0
Landgoed Wellerwaard	Zelfstandig te realiseren, weinig onzekerheden	++
NLR	Financieel nog niet uitgewerkt, wel al in gesprek	++
Weidevogels NOP	Financieel nog niet uitgewerkt, afhankelijk van grondeigenaar	+
Oostkant Dronten	Complexe opgave en conceptueel van karakter (programma ipv project)	0
Landgoed Vossemeer	Lijkt ook haalbaar zonder bijdrage programma	++
Landgoed Wildrijck	Is in de verkennende fase	0
Natuurhoeve G38	Natuurontwikkeling in landbouwomgeving, medewerking grondeigenaar en omgeving onbekend	+
Swifterpark	Medewerking van verschillende grondeigenaren onbekend	+
Natuur in bedrijf - Cryns	Betreft particulier initiatief (staatsteun)	+
Oostvaardersplassengebied	Weinig risico's gezien grondpositie en contractuele afspraken	++
Oostvaardersplassen	Betreft ideeën over gebieden die niet in eigendom zijn	++
Airport Garden City	5 lossen voorstellen in een complexe opgave	+
Eetbaar doolhof	Zit in verkennende fase	+
Eemvallei	Hoge mate van conceptueel plan	+
Voedselbossen	Zit nog in adoptiefase	+
Speelwildernis	Nog in adoptiefase	+
Schollevaarweg	Zit in verkennende fase, vnl ruilvoorstel, fin.plaatje ontbreekt	0
Luierpark	Nog in adoptiefase	+
Kroonbos	Nog in adoptiefase	+
Kop op het Horsterwold	Plan uitgewerkt, echter risico op jur.procedures	++
Melkgeitenboerderij	Particuliere (commerciële) ontwikkeling	0
Noorderwold/Eemvallei	Veel onzekerheden en afhankelijkheden nog	0
Een m2 natuur	Nog in adoptiefase, zeer conceptueel	+
Pioniernatuur Akkerwaard	Zit in de verkennende fase, financieel niet uitgewerkt	0
Natuurboerderij Vliervelden	Zit in verkennende fase	0
De Grote Trap	Zit in verkennende fase	++
Harderbos/Harderbroek	Bestaand plan in uitvoering	++
Perceel Sternweg	Gericht op kavelruil zonder financiële uitwerking	0
Gouden randen Pampushout	Plus op een bestaande en gedekte exploitatie. Onzekerheid over medewerking van grondeigenaar en planologisch	+